

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Diplomová práce

Poplatková politika bank v ČR

Adéla BUREŠOVÁ

© 2016 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Adéla Burešová

Provoz a ekonomika

Název práce

Poplatková politika bank v ČR

Název anglicky

Bank fees in Czech Republic

Cíle práce

Cílem práce je analyzovat a komparovat vybrané bankovní poplatky v ČR. Dílčím cílem je posoudit vybrané bankovní poplatky z hlediska důležitosti tvorby zisku banky a z hlediska klienta banky.

Metodika

Autorka bude využívat poznatků z prostudování odborné literatury, webových stránek jednotlivých bank, elektronických článků, dalších relevantních zdrojů týkající se této problematiky a v neposlední řadě konzultace s experty jednotlivých bankovních domů.

Dalšími zdroji budou informační materiály týkající se bankovních poplatků jednotlivých bank. Zhodnocení stavu poplatkové politiky jednotlivých bank bude provedeno pomocí:

- Komparace vybraných bank na základě poplatků.
- Komparace vybraných bankovních produktů na základě poplatků.
- Vývoj bankovních poplatků (struktura, výše, ukazatele).
- Analýza zjištěných údajů a jejich interpretace.

Data pro zpracování práce budou získána sběrem primárních dat a také provedeným dotazníkovým šetřením.

Harmonogram:

Literární rešerše – 1. část: 1/2015 – 3/2015

Detailní metodika práce a dokončení druhé části literární rešerše: 4/2015 – 5/2015

Vlastní práce – analytická část: 6/2015 – 9/2015

Vlastní práce – syntéza poznatků, návrhy a doporučení: 10/2015 – 11/2015

Odevzdání poslední verze práce vedoucímu práce ke konečnému posouzení: 12/2015

Doporučený rozsah práce

50-60 stran

Klíčová slova

Banka, bankovní poplatky, absurdní poplatek, bankovní produkty, cenová politika, portfolio.

Doporučené zdroje informací

- Bankovníctví. 6. vyd. Praha: Bankovní institut vysoká škola, 2006, 280 s. ISBN 978-80-7265-099-6.
- DVOŘÁK, Pavel a Jan HANOUSEK. Paying for banking services: what determines the fees?. Prague: CERGE-EI, 2009, 25 s. Working paper series (CERGE-EI). ISBN 978-80-7344-178-4
- DVOŘÁK, P. Bankovníctví. Praha: VŠE, 1998, ISBN 80-7079-585-9
- DVOŘÁK, P. *Komerční bankovníctví pro bankéře a klienty*. Praha: Linde, 1999. ISBN 80-7201-164-2.
- KALABIS, Z.: Bankovní služby v praxi. 1. vyd. Brno: Computer press, 2005. 148 stran. ISBN 80-2510-882-1.
- KAŠPAROVSKÁ, Vlasta. Banky a komerční obchody. Vyd. 1. Kravaře: Marreal servis, 2010, 172 s. ISBN 9788025467794
- KAŠPAROVSKÁ, Vlasta. Řízení obchodních bank: vybrané kapitoly. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2006, xix, 339 s. ISBN 80-7179-381-7
- PÁNEK, D. Bankovní služby. Brno: Masarykova univerzita Brno, 2001, ISBN 80-210-2691-X
- POLIDAR, V.: Management bank a bankovních obchodů. 2. upravené vydání. Praha: Ekopress. 1999. 450 s. ISBN 80-86119-11-4
- REVENDA, Z. a kol. Peněžní ekonomie a bankovníctví, Management Press Praha, 1997, ISBN 80-85943-49-2
-

Předběžný termín obhajoby

2016/17 ZS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Michal Steininger, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra ekonomiky

Elektronicky schváleno dne 16. 2. 2016

prof. Ing. Miroslav Svatoš, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 17. 2. 2016

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 23. 10. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Poplatková politika bank v ČR" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 30.11.2016

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala panu Ing. Michalu Steiningerovi, Ph.D., vedoucímu mé diplomové práce, za odborné vedení, vstřícný přístup, věcné připomínky, cenné rady a za pomoc v průběhu zpracování mé diplomové práce. Mé poděkování také patří rodině a blízkým přátelům, kteří mi byli oporou při zpracování této diplomové práce, a kteří mi po celou dobu studií stáli po boku.

Poplatková politika bank v ČR

Souhrn

Diplomová práce se zabývá poplatkovou politikou bank v ČR, což je ožehavé téma v posledních letech. Cílem práce je analyzovat a komparovat vybrané bankovní poplatky v ČR. Dílčím cílem je posoudit vybrané bankovní poplatky z hlediska důležitosti tvorby zisku banky a z hlediska klienta banky.

V úvodu teoretické části je popsána základní charakteristika bankovnímu systému. Dále jsou charakterizovány bankovní produkty a služby, bankovní poplatky a politika bankovních poplatků.

Součástí vlastní práce je dotazníkové šetření a analýza bankovního trhu z pohledu bankovních institucí v letech 2007 – 2014. Vlastní práce mimo jiné také obsahuje finanční analýzu v letech 2007 – 2015 a analýzu bankovního trhu z pohledu klienta, kde jsou srovnány vybrané bankovní instituce na základě poplatků a komparace vybraných bankovních produktů na základě poplatků. Jsou nadefinovány tři vzorové skupiny, kterým je doporučen nejvýhodnější bankovní produkt a bankovní instituce.

V závěru práce jsou formulovány výsledky a doporučení bankám a klientům. Pro daného klienta Student vyšel nejlépe běžný účet UniCredit Bank, U Konto pro mladé. Aktivnímu klientovi byla též doporučena UniCredit Bank s bankovním produktem U-Konto. Pro cílenou vzorovou skupinu Důchodce je nejvýhodnější bankou – mBank, kde činí měsíční náklady 70 Kč. Klient správnou volbou banky může ušetřit až tisíce Kč/rok.

Klíčová slova: Banka, bankovní poplatky, absurdní poplatek, bankovní produkty, běžný účet, diverzifikace výnosů, cenová politika, finanční analýza, portfolio.

Bank fees in the Czech Republic

Summary

This thesis deals with bank fees in the Czech Republic, which has been a topical issue in recent years. The objective of this thesis is to analyse and compare bank fees in the Czech Republic. It also aims to evaluate selected bank fees in terms of their importance for generating profit for the banks as well as from the client's perspective.

The introduction to the theoretical part describes the basic characteristics of the banking system. The thesis then presents bank products and services, bank fees and the bank fee policy.

The work includes a survey and analysis of the banking market in term of banking institutions in the years 2007 – 2014. It also includes a financial analysis for the years 2007 - 2015 and an analysis of the banking market from the perspective of the client, which compares selected banking institutions on the basis of charges and selected banking products based on fees. It defines three sample groups for which the most suitable banking products and banking institutions are recommended.

In conclusion, the results are formulated together with recommendations for banks and clients. For the client Student came out best a current account UniCredit Bank, U – Konto for youngsters. The Active client is also recommended by UniCredit Bank with banking product of U-Konto. For target group Pensioner is the most suitable banking institution mBank where the monthly cost is CZK 70. The client can save thousands of CZK per year by making the right choice.

Keywords: Bank, bank fees, absurd charge, bank products, current account, diversification of revenues, pricing policy, financial analysis, portfolio.

Obsah

1 Úvod.....	10
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	12
3 Teoretická východiska	18
3.1 Základní charakteristika bankovního systému	18
3.1.1 Vývoj bankovního trhu a dopady na bankovní poplatky	19
3.1.2 Bankovní instituce	21
3.1.3 Struktura bankovních produktů.....	25
3.1.4 Bankovní produkty a služby	25
3.1.5 Cena bankovních produktů	28
3.2 Bankovní poplatky	29
3.2.1 Politika bankovních poplatků	30
3.2.2 Cenová politika bank	32
3.2.3 Regulace bankovních poplatků	34
3.2.4 Druhy bankovních poplatků.....	34
3.2.5 Stanovení výše poplatků	38
3.2.6 Význam bankovních poplatků pro bankovní instituce.....	40
4 Vlastní práce	42
4.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření	42
4.1.1 Zpracování výsledků dotazníkového šetření.....	42
4.2 Analýza bankovního trhu z pohledu bankovních institucí	50
4.2.1 Vývoj bankovních poplatků v českém bankovním sektoru v letech 2007-2014	50
4.2.2 Podíl poplatků na zisku českého bankovního sektoru v letech 2007 - 2014	52
4.2.3 Čisté výnosy jednotlivých vybraných bank v letech 2007 - 2015	54
4.2.4 Vývoj bankovních poplatků v českém bankovním sektoru v roce 2015	55
4.2.5 Podíl poplatků na zisku českého bankovního sektoru v roce 2015	56
4.3 Finanční analýza u vybraných bank v letech 2007 - 2015	58
4.3.1 Analýza rentability	58
4.3.2 Analýza likvidity.....	60
4.3.3 Analýza aktivity	63
4.3.4 Analýza zadluženosti	64
4.4 Analýza bankovního trhu z pohledu klienta.....	67
4.4.1 Komparace vybraných bankovních institucí na základě poplatků.....	67

4.4.2	Komparace vybraných bankovních produktů na základě poplatků	71
4.4.2.1	Typy vzorových skupin	71
4.4.2.2	Porovnávané banky a jejich bankovní produkty	72
5	Zhodnocení výsledků	77
6	Závěry a doporučení	79
7	Seznam použitých zdrojů	82
8	Přílohy	89

1 Úvod

Poplatková politika bank se dotýká každého člověka. Banky a jejich služby jsou nedílnou součástí života a téměř každý občan ČR má zřízený běžný účet, platební kartu, a další produkty, které banky nabízejí. Právě zmíněné bankovní domy jsou zprostředkovatelé každodenních finančních transakcí, tyto instituce o svých klientech vědí velké množství informací, protože mají přístup k veškerým transakcím. Všechny banky (bankovní sektor je jedním z významných odvětví ekonomiky) jsou totiž stejně jako ostatní podniky založeny na ziskovém principu (primární cíl), tudíž je poskytování bankovních služeb zatíženo bankovním poplatkem. Bankovní poplatek je ve své podstatě cenou za správu finančních prostředků, provádění finančních transakcí, a další.

Bankovní poplatky jsou v České republice velkým tématem již několik let. Tradiční tuzemské bankovní ústavy totiž vybírají i některé absurdní poplatky, například za vedení účtu nebo za výběr peněz z vlastního bankomatu, které by si ve vyspělých zemích svým zákazníkům nedovolily účtovat. Z ekonomického hlediska je to pro klienty zbytečná zátěž, ale banky je samozřejmě vítají, protože z nich mají zisk.

V posledních letech je odměna banky za poskytnuté služby ve formě bankovních poplatků terčem kritiky. Často je také kritizováno, že bankovní poplatky tvoří dle výsledků bankovního sektoru vydané ČNB až třetinu jejich zisku. Problémem totiž není pouze současná výše bankovních poplatků, ale i obavy z jejich neustálého růstu. Bylo by možné snížit bankovní poplatky, co by to znamenalo pro danou banku, potažmo klienta? Na tyto otázky a další jsou odpovědi v této diplomové práci.

Sazebníky jednotlivých bank, jejich nesrozumitelnost, nepřehlednost a nejednotnost, způsobují klientům nemalé potíže. Zavedení jednotné terminologie a zpřehlednění sazebníků by pomohlo zejména klientům ve výběru správné bankovní instituce, potažmo bankovního produktu a s tím spojených služeb. Dále by to bylo jednodušší pro komparaci jednotlivých bank a tím spojené náklady se zvoleným bankovním produktem. Správný výběr bankovního produktu totiž klientovi ušetří náklady, a to výrazně.

Banky pečlivě sledují vývojové trendy v této oblasti a přizpůsobují své bankovní produkty, respektive bankovní poplatky, aktuálnímu trendu, požadavkům klientů a úrovni zpoplatněních služeb u ostatních bankovních domů. Je tedy patrné, že poplatková politika může být nástrojem konkurenčního boje mezi jednotlivými bankami.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem práce je analyzovat a komparovat vybrané bankovní poplatky v ČR. Dílčím cílem je posoudit vybrané bankovní poplatky z hlediska důležitosti tvorby zisku banky a z hlediska klienta banky. Dílčím cílem je tedy provést finanční analýzu v letech 2007 - 2015 pro zhodnocení finanční situace vybraných bank. A dalším dílčím cílem je doporučit vzorové skupině klientů nejvýhodnější bankovní produkt, potažmo bankovní instituci, na základě výše jejich měsíčních nákladů souvisejících s tímto bankovním účtem.

2.2 Metodika

Teoretická východiska

Teoretická východiska využívají poznatky z internetových stránek jednotlivých bankovních domů, elektronických odborných článků, dalších relevantních zdrojů týkající se této problematiky a v neposlední řadě konzultace s bankovními poradci. V úvodu teoretických východisek autorka, na základě prostudování dostupné odborné literatury, definovala bankovní poplatek a charakterizovala bankovní systém v ČR. Dále definovala ČNB a její funkce, Ministerstvo financí a Výroční zprávy, které souvisejí s poplatkovou politikou. Vývoj bankovního trhu a dopady na bankovní poplatky, struktura bankovních produktů a jejich služby, jsou popsány v dalších kapitolách.

Dále lze také nalézt informace o bankovních poplatcích, jejich rozdělení, významnost, regulace, ziskovost jednotlivých bankovních domů v závislosti na poplatcích.

Vlastní práce

Ve vlastní práci autorka nejdříve zpracovala výsledky dotazníkového šetření, na které odpovědělo celkem 106 respondentů. Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit, jaké jsou potřeby klientů, výběr několika bankovních domů a vybrané poplatky a produkty. Průzkum obsahoval celkem 26 otázek, doba zpracování přibližně 15 minut a dotazník byl spuštěn na internetových stránkách České zemědělské univerzity, dotaznik.czu.cz. Po skončení průzkumu, byly výsledky exportovány do MS Excel, kde

byly nadále zpracovány do finální podoby. Potřeby respondentů, potažmo klientů bank, lze nalézt v tabulce 1. Autorka tyto potřeby vyhodnotila pomocí tří vzorových skupin. Skupiny byly vybrány na základě výsledků v dotazníkovém šetření u otázek č. 12-22. První vzorová skupina odpovídá nejčastěji zodpovězeným odpovědím u jednotlivých otázek a druhá a třetí skupina odpovídá taktéž druhému a třetímu pořadí jednotlivých odpovědí v dotazníkovém šetření. Na základě těchto vzorových skupin bude v podkapitole, Komparace vybraných bankovních produktů na základě poplatků, doporučeno bankám, jaké bankovní produkty jim mohou nabízet.

V další kapitole autorka sledovala vývoj bankovních poplatků v českém bankovním sektoru v letech 2007 - 2014, tato léta byla vybrána na základě toho, že dané banky mají v těchto letech vypracované své výroční zprávy a také vznikly nové bankovní domy, např. mBank. Na základě výročních zpráv, které jsou dostupné na internetových stránkách České národní banky, byl vytvořen graf 7 Výnosů z poplatků a provizí, který ukazuje, kolik Kč banky v rámci poplatků vydělají. Dále autorka zjišťovala, jaké jsou roční náklady klienta na poplatcích, tzv. Klientský index. Klientský index se od roku 2013 vyčísľuje čtvrtletně. Kalkulátor sleduje velmi podrobně chování klientů a odráží přesně náklady, které klienti ve skutečnosti platí podle sazebníku.

Metodika výpočtu průměrných nákladů určitého účtu jsou získány aritmetickým průměrem kalkulátorem vypočtených klientů, kteří sledovaný účet si zvolili. Dále se při výpočtu pracuje s vytvořenou shlukovou analýzou a jejich následné ohodnocení, resp. výběru optimální varianty nastavení účtu, tedy předpoklad racionality klienta. Je to z toho důvodu, aby hodnoty byly optimální ve srovnání s mBank a Českou spořitelnou, kde náklady na zřízení účtu jsou velmi rozdílné. Výsledná hodnota, tj. Klientský index, je následně zjištěna jako vážený průměr nákladů jednotlivých účtů. Váhy jsou odvozeny od relativních četností, tedy podílů respondentů jednotlivých účtů jako celku.

Bankovní domy, podobně jako další ekonomické subjekty, jsou ve své podstatě zřizovány s primárním cílem zisku. Ukazatele, úrokové výnosy a výnosy z poplatků a provizí, ilustrují, jakou poplatkovou politiku daná banka zvolila, zda se zaměřila na výnosy úrokového charakteru nebo zda raději preferuje příjmy plynoucí z poplatků. V tabulce 2 jsou hodnoty výnosů z poplatků a provizí celého bankovního sektoru. Jedná se opět

o období 8 let, protože novější údaje nejsou bohužel k dispozici. Data jsou získána z výročních zpráv České národní banky. Čisté výnosy jednotlivých vybraných bank ilustruje graf 9, data jsou čerpána z výročních zpráv jednotlivých bank v daném období. Byly vybrány následující banky: UniCredit Bank, Komerční banka, Česká spořitelna a Fio banka, na základě výsledků z dotazníkového šetření autorky. Zde je období rozšířeno o rok 2015, z toho důvodu, že nelze získat kvartální údaje jako v nadcházející kapitole.

Dále je podrobněji rozebrán rok 2015. Jedná se o kvartální období, aby bylo podrobněji ukázáno, v jakých měsících se dají očekávat změny.

V letech 2007-2015 u jednotlivých vybraných bank, které byly vybrány na základě výsledků dotazníkového šetření, je provedena finanční analýza. Toto období bylo vybráno ze stejného důvodu jako při vývoji bankovních poplatků na českém trhu.

Finanční analýza je provedena pomocí poměrové analýzy, která je nejčastěji používanou analýzou. Je zpracována z dat získaných z účetní závěrky. Pomáhá zvyšovat vypovídající schopnosti těchto dat, zejména ve vzájemném srovnání s konkurencí, tedy vybraných bankovních domů. Jedná se o UniCredit Bank, Českou spořitelnu, Komerční banku a Fio banku. Poměrová analýza je rozdělována do skupin ukazatelů. Jedná se o ukazatele rentability, aktivity, likvidity a zadluženosti. Autorka vybrala nejdůležitější ukazatele z dané soustavy ukazatelů pro zjednodušení. Ukazatele rentability, výnosnosti, ukazují schopnost podniku využívat investovaný kapitál k dosažení zisku. Vypočítají se pomocí vzorců uvedených níže, výpočty byly provedeny v MS Excel a jsou k dispozici v tabulkách v přílohách 2-5. Údaje byly získány z výročních zpráv jednotlivých vybraných bank v letech 2007 - 2015.

Rentabilita celkových aktiv (ROA)

$$ROA = \frac{\text{zisk}}{\text{celková aktiva}} * 100$$

Rentabilita vlastního kapitálu (ROE)

$$ROE = \frac{\text{zisk}}{\text{vlastní kapitál}} * 100$$

Ukazatele likvidity, tedy schopnost podniku dostát závazkům, říkají, jakou část závazků pokryjí vybraná oběžná aktiva podniku. Ukazatele se dělí podle stupně likvidnosti majetku, který se nachází v čitateli zlomku. Optimální hodnota běžné likvidity a okamžité likvidity je závislá na specifickém odvětví národního hospodářství, výrobnímu programu a dalších faktorech. Rámcově by se měla pohybovat v rozmezí 1,5 až 2,5, 0,2 až 0,5; dané optimální hodnoty dle odvětví nejsou bohužel k dispozici. Vypočítají se podle následujících vzorců.

Běžná likvidita (3. stupeň)

$$\text{běžná likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé cizí zdroje}}$$

Okamžitá likvidita (1. stupeň)

$$\text{okamžitá likvidita} = \frac{\text{finanční majetek}}{\text{krátkodobé cizí zdroje}}$$

Ukazatel aktivity poskytuje informace o tom, jak efektivně se ve firmě hospodaří s aktivy (majetkem, pohledávkami atd.), tedy respektive, jak dlouho jsou v nich vázány finanční prostředky. Pokud má firma více aktiv, než je potřeba, vznikají zbytečné náklady, pokud jich má naopak málo, přichází o možné tržby. Optimální hodnota obratu aktiv, dle literatury, je stanovena na hodnotu 1. Je rozdílná pro jednotlivá odvětví, ale opět tato hodnota není bohužel k dispozici. Obrat aktiv se vypočítá dle následujícího vzorce.

Obrat aktiv

$$\text{obrat aktiv} = \frac{\text{tržby}}{\text{celková aktiva}}$$

Posledními poměrovými ukazateli, jsou ukazatele zadluženosti. Zobrazují, jak velkou část aktiv financuje podnik z vlastních zdrojů, a jak velkou část ze zdrojů cizích. Zlaté pravidlo financování říká, že dlouhodobý majetek by měl být financován dlouhodobými zdroji, krátkodobý majetek pak krátkodobými. Základním ukazatelem zadluženosti je celková zadluženost a míra zadluženosti, vypočítají se dle vzorců níže.

Celková zadluženost

$$\text{celková zadluženost} = \frac{\text{cizí zdroje}}{\text{celková aktiva}} * 100$$

Míra zadluženosti

$$\text{míra zadluženosti} = \frac{\text{cizí zdroje}}{\text{vlastní zdroje}} * 100$$

Komparaci vybraných bankovních institucí na základě bankovních poplatků je věnována další podkapitola. Jsou vybrány bankovní instituce, které vyšly z dotazníkového šetření, tj. UniCredit Bank, Česká spořitelna, Komerční banka a Fio banka. Byla přidána pátá banka, tj. mBank. V dotazníkovém šetření vyšla na 5. místě a jedná se o novou internetovou banku z roku 2007. Česká spořitelna, Komerční banka a UniCredit Bank patří do tzv. Velké čtyřky, čili komparace s internetovými a menšími bankami autorce přijde vhodná. Lze vidět větší rozdíly než, kdyby byly porovnávány jenom bankovní instituce z Velké čtyřky. Je porovnán rok 2007 a 2016. Rok 2016 z toho důvodu, že se jedná o nejnovější data v sazebnících jednotlivých bank, rok 2007, protože v tomto roce vznikla nová internetová banka, mBank. Jsou více patrné rozdíly mezi těmito roky. Bankovní poplatky jsou vybrány opět na základě dotazníkového šetření. Jedná se celkem o 7 bankovních poplatků, poplatek za vedení a zřízení účtu, poplatek za výběr z vlastního a cizího bankomatu v tuzemsku, poplatek za výběr z bankomatu v zahraničí, poplatek za provedené transakce v přímém bankovníctví v rámci ČR, poplatek za vklad hotovosti na pobočce a poplatek za platební debetní kartu. Souhrnně tyto poplatky představují základní poplatky, se kterými se klienti vždy setkají, pokud si chtějí zřídit bankovní účet. Dané bankovní poplatky jsou vztaženy k osobnímu účtu/konta, výši bankovních poplatků autorka získala ze sazebníků jednotlivých vybraných bankovních domů. Autorka rok 2007 a 2016 porovnávala na základě toho, zda došlo k poklesu nebo nárůstu daného poplatku. U nárůstu/poklesu se vždy předpokládá se splněním veškerých podmínek, kterými jsou podmíněny dané bankovní účty.

Komparaci vybraných bankovních produktů na základě poplatků je věnována další podkapitola. Jedná se o občany ČR, kteří mají běžný účet u vybraných bank v CZK. Nejprve jsou namodelovány vzorové skupiny, vzhledem k rozdílným potřebám, prioritám

a zvyklostem jednotlivých klientů. Jsou tedy definovány tři vzorové skupiny – student, aktivní klient a důchodce. V dotazníkovém šetření v tabulce 1 lze najít tři vzorové skupiny a jejich potřeby. Typ klienta student odpovídá 1. vzorové skupině, aktivní klient odpovídá 2. vzorové skupině a 3. vzorovou skupinu si autorka nadefinovala sama. Je to z toho důvodu, že 3. vzorová skupina, která vyšla v dotazníkovém šetření, je velmi podobná té 1. vzorové skupině a nebyly by vidět značné rozdíly. Namodelované skupiny jsou tedy výsledky z dotazníkového šetření – potřeby klientů. Stejným způsobem byly vybrány bankovní instituce. Byla přidána pátá banka, tj. mBank. V dotazníkovém šetření vyšla na 5. místě a jedná se o novou internetovou banku z roku 2007. Česká spořitelna, Komerční banka a UniCredit Bank patří do tzv. Velké čtyřky, čili komparace s internetovými a menšími bankami je vhodná. Lze vidět větší rozdíly, než kdyby byly porovnávány jenom bankovní instituce z Velké čtyřky. Poté byly jednotlivým namodelovaným skupinám doporučeny nejvýhodnější bankovní produkty, potažmo bankovní instituce, kde zaplatí nejmenší poplatky za daný měsíc. Pomocí sazebníků jednotlivých bank byly spočítány měsíční náklady na poplatcích u těchto typů klientů a následovalo porovnání, jaký bankovní produkt je nejvýhodnější pro jednotlivou skupinu klientů.

3 Teoretická východiska

3.1 Základní charakteristika bankovního systému

Bankovní systém lze definovat jako souhrn všech bank ve státě s přesně, většinou zákonně vymezenými kompetencemi a s uspořádáním jejich vzájemných vztahů. V současných národních bankovních systémech je typickým modelem dvoustupňový bankovní systém. (Ptatscheková, Dittrichová, 2013)

První stupněm tohoto systému je centrální banka s emisním monopolem a s instrumentariem pro provádění měnové politiky.

Druhou oblastí, v níž centrální banky uplatňují své kompetence, je regulace a dohled nad bankovním (finančním) sektorem země. Cílem je stabilizovat bankovní (finanční) sektor.

Druhý stupeň bankovního systému tvoří podnikatelsky zaměřené obchodní banky. Pro postavení obchodních bank v dvoustupňovém systému je charakteristické, že jsou existenčně závislé na výsledcích svého hospodaření. Funkce bank spočívá ve finančním zprostředkování a v realizaci platebního styku, což vede k úspoře transakčních nákladů¹ klientů. (Kašparovská, 2010)

Z hlediska kompetencí a funkcí bank v bankovním systému je český bankovní systém systémem dvoustupňovým. První úroveň tvoří centrální banka se svěřenými funkcemi, druhou úroveň tvoří obchodní banky jako podnikatelské subjekty.

ČNB a její funkce

Česká národní banka (ČNB) je centrální bankou. Je zřízena zákonem č.6/1993 Sb. o České národní bance. Hlavním cílem činnosti ČNB je péče o cenovou stabilitu. Pokud tím není dotčen hlavní cíl, podporuje obecnou hospodářskou politiku vlády, vedoucí k udržitelnému hospodářskému růstu. V souladu se svým hlavním cílem plní Česká národní banka následující funkce (Polidar, Mandel, 1999):

¹ Transakční náklady jsou náklady spojené s realizací operace či obchodu, jako jsou náklady na právní služby, náklady na získání informací o protistraně v obchodu aj.

- Vydává hotovostní peníze – emisní monopol
- Určuje měnovou politiku
- Řídí peněžní oběh, platební styk a zúčtování bank

Ministerstvo financí ČR

Ministerstvo financí je ústředním orgánem státní správy pro státní rozpočet republiky, státní pokladnu ČR, finanční trh s výjimkou dozoru nad kapitálovým trhem. Zajišťuje členství v mezinárodních finančních institucích a finančních orgánech – OECD, EU aj. (MFCR.CZ, cit online, 2015-06-20)

V roce 2005 začalo s bankami jednat MF, které si kladlo za cíl zabránit dalšímu zvyšování poplatků. Svědčí o tom novela zákona o spotřebitelském úvěru.

Výroční zpráva

Výroční zpráva je účetní záznam, který má uceleně, vyváženě a komplexně informovat o vývoji výkonnosti, činnosti a stávajícím hospodářském postavení účetní jednotky. (Zákon o účetnictví, 1991) Výroční zprávu povinně sestavují akciové společnosti, obchodní společnosti a družstva a fyzické osoby podnikatelské. Ostatní účetní jednotky vyhotovují výroční zprávu nebo obdobný dokument pokud jim to stanoví zvláštní předpis. Jedná se o dokument vydávaný jednou ročně, většinou formou brožury, obsahující zákonem dané finanční údaje a další důležité informace o společnosti. Ve většině společností je výroční zpráva základním prezentačním a propagačním materiálem, ve kterém jsou komplexní informace o společnosti stvrzené předsedou představenstva či generálním ředitelem a ověřené auditorem. (Metrostav, cit online 2016-09-17)

3.1.1 Vývoj bankovního trhu a dopady na bankovní poplatky

Bankovní trh se začal rozvíjet v českých zemích již v druhé polovině 19. století. Tento vývoj kopíroval celoevropské trendy a jeho dynamika byla do značné míry určována rakouským kapitálem a vývojem na Vídeňské burze. Celkově jej lze hodnotit jako zdravý a relativně úspěšný. České bankovníctví se i přes potíže některých bank vyznačovalo stabilním systémem, což mu umožňovalo i přes některé překážky překonat pozdější krize v období první světové války. Významný nárůst role bankovních poplatků nastal v průběhu

19. století a byl zapříčiněn trendem, jenž by se na první pohled mohl zdát jako faktor působící směrem ke snížení poplatků. (Polouček, 2006)

Jednalo se o proces dezintermediace bank, kdy docházelo k nárůstu konkurence na celém finančním trhu a postupné ztrátě majoritního postavení a vlivu bank. S vývojem finančních služeb se v té době kromě bank začaly objevovat také nové zprostředkovatelské instituce, které poskytovaly téměř stejné služby s vidinou vyššího výnosu a menší míry regulace. Důsledkem toho banky začaly ztrácet svoji pozici na úkor penzijních, investičních a podílových fondů. Následkem stále silnější regulace a technologického pokroku dále docházelo ke zvyšování konkurence na trhu bankovních služeb a postupnému nahrazování komerčních bank. (Kolektiv autorů, 2002)

V tomto prostředí, kde banky přicházely stále o větší podíl svých úrokových zisků, byly nuceny hledat zdroje, které by byly schopné nahradit tyto výpadky. V průběhu celého 20. století tak docházelo k nárůstu poplatků a ty se postupně stávaly nástrojem, jak substituovat chybějící zdroje původně plynoucí z úrokových zisků.

(Rod, cit online 2015-7-11)

Přelomový vývoj v českém bankovníctví nastal s příchodem nacismu na konci 30. let. Vlivem okupace došlo ke snížení celkového počtu českých bank a k nedobrovolnému převedení kontroly nad bankami na německé vlastníky. V tomto období české banky ztrácejí vliv na svůj osud a na formování vlastní cenové politiky, včetně stanovování poplatků.

Celý finanční systém procházel transformací, byl formován legislativní a regulativní rámec bankovníctví, docházelo k relativně vysoké úrovni inflace, snižování úroků na vkladových produktech a k navyšování bankovních poplatků za poskytované produkty a služby. Společně s tímto vývojem klesala důvěra a spokojenost veřejnosti, která byla dříve zvyklá na vyšší úroveň zhodnocení vlastních finančních zdrojů, v bankovní instituce. V první fázi, kdy mezibankovní konkurence byla nízká, dosahovaly poplatky vyšší úrovně nežli v západních zemích. Postupem času s rostoucím počtem aktérů na trhu a s příchodem velkých zahraničních bankovních domů docházelo k zvyšování počtu bank a vytváření

stále širšího konkurenčního prostředí, což vytvořilo předpoklady pro snižování úrovně zpoplatnění služeb v budoucnu. (Baldwin, Wyplocz, 2013)

Na konci let devadesátých začal počet bank klesat. Tento proces byl odstartován probíhající bankovní krizí, odebráním licencí některým bankám a postupně silícím trendem koncentrace. Došlo k postupnému posilování tendence vstupu zahraničních bank na český trh, zejména prostřednictvím fúzí s již existujícími českými institucemi či na základě odkupu podílů. (Polouček, 1999)

Po roce 2000 se začal počet bank, stejně tak jako podíl zahraničního kapitálu s rozhodující účastí v českých bankách, stabilizovat. Číslo ilustrující počet bankovních institucí se pohybovalo kolem 37 bank.

V České republice neexistuje opravdu ryze česká banka, která by měla významný podíl na formování bankovního prostředí a cenové politiky v této oblasti. Tento vývoj je do značné míry diktován zahraničními finančními skupinami.

Je třeba poznamenat, že právě dlouhé období centrálního řízení ekonomiky je hlavním důvodem, proč je v současnosti hladina poplatků na českém bankovním trhu na lehce vyšší úrovni nežli v některých státech západní Evropy. Nadnárodní celky, které vstoupily na český bankovní trh, si na začátku byly velmi dobře vědomy nenasycenosti českého bankovního trhu, což jim umožňovalo využít této výhody a nastavit laťku poplatkové politiky na vyšší úrovni nežli tomu bylo v jejich mateřských státech, kde čelily vysoké bankovní konkurenci a tlaku na snížení úrovně zpoplatnění. S během času a nárůstem aktérů pohybujících se na trhu rostl tlak i na území ČR a postupně docházelo ke snižování zpoplatnění. Tento proces však probíhá dodnes a prozatím nebyl zcela završen. Ba naopak v posledním roce lze vysledovat opětovné lehké navýšení. (Rousková, cit online 2015-07-11)

3.1.2 Bankovní instituce

Bankovní instituce jsou ve své podstatě podniky (podnikatelské subjekty), které mají ovšem ve srovnání s podniky v jiných odvětvích ekonomiky řadu specifických rysů, projevujících se v jejich postavení a celkovém významu v ekonomice. Na činnost bank se

obvykle vztahují i v mnohém odlišná pravidla oproti obecné úpravě podnikání. Základní cíl činnosti banky je však shodný jako u kteréhokoliv jiného podniku. (Rejnuš, 2014)

K vymezení banky je vhodné přistupovat ze dvou hledisek (Rejnuš, 2014):

- Funkční hledisko, které vychází z ekonomických funkcí a činnosti banky
- Právní hledisko je naproti tomu založeno na exaktním vymezení banky v příslušné právní normě

Z funkčního hlediska obvykle bývá banka charakterizována jako druh finančního zprostředkovatele, jehož hlavní činností je zprostředkování pohybu finančních prostředků mezi jednotlivými ekonomickými subjekty. Funkční hledisko nám jednoznačně nevymezuje, kdy daný podnik je bankou a kdy nikoliv. Jelikož se však na činnost bank v mnoha směrech vztahuje odlišný režim ve srovnání s podniky v jiných oblastech, musí existovat zcela jednoznačné právní vymezení banky. (Rejnuš, 2014)

Proto obvykle speciální zákon o bankovníctví jednoznačně definuje banku, který vychází z definice banky z příslušné směrnice EU (Směrnice 2000/12/ES), stanoví, že banky musí splňovat následující čtyři základní podmínky (zákon č. 21/1992 Sb., o bankách):

- Jedná se o právnické osoby se sídlem v České republice, založené jako akciová společnost
- Přijímají vklady od veřejnosti, přičemž vkladem se rozumí svěřené peněžní prostředky, které představují závazek vůči vkladateli na jejich výplatu. Přijímání vkladů od veřejnosti je vyhrazeno pouze bankám, protože jej nesmí provádět nikdo, kdo nemá bankovní licenci
- Poskytují úvěry, kterými se rozumí v jakékoliv formě dočasně poskytnuté peněžní prostředky
- K výkonu činností mají bankovní licenci

Subjekt, který nesplňuje výše uvedené čtyři znaky, není bankou a nesmí ani používat označení „banka“ nebo spořitelna. Toto označení smí užívat v obchodní firmě pouze právnická osoba, které byla udělena bankovní licence, pokud není zřejmé ze souvislosti, v níž se toto označení používá, že tato osoba se nezabývá přijímáním vkladů a poskytováním úvěrů. Vedle již uvedených činností mohou banky, pokud je mají povoleny v udělené licenci, vykonávat další finanční činnosti, které vymezuje zákon. Jedná

se o investování do cenných papírů na vlastní účet, finanční pronájem, platební styk a zúčtování, poskytování záruk, otvírání akreditivů, poskytování investičních služeb s tím, že se v licenci uvede, které hlavní a doplňkové investiční služby je banka oprávněna provádět, finanční makléřství, výkon funkce depozitáře a další. Jiné podnikatelské činnosti než ty, které má banka povoleny v udělené licenci, nesmí vykonávat s výjimkou činností vykonávaných pro jiného, pokud souvisejí se zajištěním jejího provozu a provozu jiných bank. Pokud je některá z výše uvedených finančních činností zákonem vázána na udělení povolení, potom lze takovou činnost povolit v bankovní licenci poté, kdy bude povolení uděleno. (Revenda, 2000)

Bankovní licence

Bankovní licence je jednou ze základních podmínek pro to, aby se určitý subjekt stal bankou. Obecný důvod, proč je vstup do bankovního sektoru vázán na speciální povolení vyplývá z nutnosti chránit tento sektor před nekvalitními subjekty. Případné problémy určité banky mají závažný dopad nejen na klienty, ale také mohou mít i mnohem širší ekonomické dopady. Udělování bankovní licence lze považovat za výchozí a zároveň jeden z neúčinnějších nástrojů bankovní regulace. Je to z toho důvodu, že nevpouštěním subjektu, u kterého nelze z nějakých příčin předpokládat stabilní a důvěryhodnou bankovní činnost, do bankovního sektoru, je mnohem efektivnější. Návrh se předkládá ČNB. (Dvořák, 1999)

Obchodní banky v ČR

Druhou úroveň v bankovním systému ČR tvoří obchodní banky. Zákon o bankách umožňuje obchodním bankám realizovat jak obchody komerční, tak obchody investiční povahy „pod jednou střechou“. Z toho hlediska má bankovní systém ČR charakter univerzálního bankovního systému.

Mezi obchody komerční povahy patří klasické bankovní obchody typu nákupu vkladů, prodeje, úvěrů a realizace platebního styku. Banky z těchto obchodů generují úrokové výnosy a úrokové náklady a také poplatky a provize spojené s výkonem služeb v oblasti úvěrování, vkladové politiky a v oblasti platebního styku. (Jílek, 2013)

K obchodům investiční povahy patří nákupy a prodeje cenných papírů na vlastní účet banky, správa portfolia pro klienty, devizové a směnárenské obchody, majetkové účasti bank atd. Výnosy z investičních obchodů mají charakter provizí a poplatků a také výnosy získané ze změn tržních cen bankou nakoupených a prodaných cenných papírů.

V českém bankovním sektoru působí (Kašparovská, 2006):

- Tuzemské obchodní banky,
- zahraniční obchodní banky a
- pobočky zahraničních bank.

3.1.3 Struktura bankovních produktů

Obsah bankovních služeb a jejich produktů je odlišný v každé zemi. Dle struktury bankovních služeb jsou obchodní banky členěny do skupiny univerzálních bank a specializovaných bank.

Univerzální banky poskytují širokou škálu služeb kterékoliv skupině klientů anebo vybrané klientele. Specializované banky se zaměřují na vybrané druhy služeb (investiční banky, hypoteční, záruční, spořitelní) a na klientelu z vybraných odvětví a oborů hospodářské činnosti. Důvodem specializace může být zejména mimořádná náročnost poskytovaných služeb na odbornou klasifikaci pracovníků, nebo podmíněnost zvláštním povolením nadřízené instituce, pověřením k výkonu určitých pravomocí a odpovědností. (Kolektiv autorů, 2006)

Obchodní banky nabízejí dva typy produktů – základní (vedení účtu, platby, využití hotovosti atd.) a zprostředkovatelské služby. Produkty jsou více méně propojeny. Pokud klient žádá o hypoteční úvěr, musí si zřídit i bankovní účet. (Dvořák, Hanousek, 2009)

3.1.4 Bankovní produkty a služby

Banky provádějí celou řadu činností, jež se stále různým způsobem rozvíjejí a modifikují. Je tedy velmi obtížné jednotně vymezit a systematizovat jejich obecnou charakteristiku. Bankovní produkty jsou jednotlivé služby, které mohou banky svým klientům samostatně nabízet a zpravidla za úplatu provádět. (Revenda, 2000)

Bankovní produkty lze ztotožnit s těmi bankovními operacemi, které jsou směřovány vně banky a zacíleny na klienta. Jedná se o konkrétní podobu bankovní operace prezentovanou na trhu danou bankou. (Půlpán, 1998)

Mezi společné rysy bankovních produktů lze považovat: (Revenda, 2000)

- Nemateriální (nehmotný) charakter – pro vyčíslení ceny bankovního produktu či služby jsou rozhodující nemateriální faktory, což vyplývá z jejich vlastností. Bankovní produkty totiž nejsou skladovatelné, jsou abstraktní a nejsou “patentovatelné”.
- Dualismus – jež je dán existencí hodnotové a věcné stránky při vymezení bankovního produktu. Věcná stránka udává počet jednotlivých produktů a hodnotová finanční objem daného produktu.
- Vzájemná propojenost a podmíněnost – vyplývá ze samotné podstaty produktů, kdy jeden nemůže existovat bez toho druhého.

Bankovní služby je možné rozdělit na aktivní, pasivní a neutrální bankovní obchody, přičemž rozhodující pro zařazení daného produktu či služby je to, na jaké straně bilance banky se objeví a tedy v jakém postavení banka a klient vystupují. Neutrální obchody jsou potom bilančně neutrální a banka nevystupuje ani ve věřitelském, ani v dlužnickém postavení. Neutrální obchody jsou vykazovány většinou podrozvahovým způsobem. (Revenda, 2000).

Bankovní služby je dále možné rozdělit dle účelu, který ten daný produkt plní pro klienta. Členění bankovních produktů a služeb dle účelu je tedy následující: (Kalabis, 2005)

- Depozitní obchody – do této skupiny patří veškeré vklady všech typů účtů a vkladů. Mezi základní účty se potom řadí běžné a spořicí účty, mezi vklady dále termínované vklady, vkladní knížky a „overnight“ vklady. Klienti vlastně díky vkladům a vedením účtů u svých bank poskytují bance likviditu, za kterou dostávají úrok (který je velmi nízký). Na druhou stranu však za vedení těchto účtů platí bankovní poplatky (které jsou v porovnání s výší přičtených směšných úroků velmi vysoké).
- Platební styk – do této skupiny patří hotovostní, bezhotovostní a zahraniční platební styk.
- Úvěrové obchody – do této skupiny patří veškeré úvěry a půjčky bank klientovi. Za tyto půjčené prostředky platí klient nejen úrok, ale i poplatky. Patří sem nezajištěné

a zajištěné úvěry, kreditní karty a kontokorentní úvěry. Celkový náklad půjčky či úvěru se potom promítne v ukazateli RPSN.

- Další služby – Do této skupiny patří ostatní služby, mezi něž řadíme například leasing, obchody s CP či zajišťovací produkty.

Mezi základní bankovní produkty patří tedy klientské bankovní účty. Klientský bankovní účet je účet závazků a pohledávek mezi klientem a bankou. (Dvořák, 2005)

Běžný účet

Mezi nejběžnější bankovní služby patří vedení běžného účtu, kam si klienti ukládají své peníze.

Z hlediska bank jsou tyto peněžní prostředky zdrojem jejich refinancování. Tento zdroj se vyznačuje - úroky, jež banka platí svým klientům za poskytnutí finančních prostředků, jsou pro banku velmi nízké. Naopak náklady spojené s platebním stykem jsou vyšší. Dále peněžní prostředky klientů na běžných účtech bankám zvyšují povinné minimální rezervy. Úrokové sazby na běžných účtech jsou stabilní, tedy nejsou tolik citlivé na změny tržních úrokových měr. Hlavní výhoda těchto vkladů plyne bankám z existence sedliny. (Dvořák, 2005)

Zůstatky klientů na běžném účtu jsou vždy úročeny úrokovou sazbou, pokud smlouva nestanovuje jinak. Tato úroková míra je zpravidla nízká, a to díky možnosti klienta kdykoliv disponovat s těmito penězi. Při pohybu prostředků na účtu vychází úročení z valutování, tj. časových okamžiků připsání, resp. odepsání prostředků z účtu. (Dvořák, 2005)

Zisk, který plyne z výše popsané situace, se nazývá float zisk. Dále banka tímto způsobem valutování získává vyšší úrokové výnosy, jelikož disponuje vyšším objemem likvidních prostředků. Dnes však banky díky pokroku technologie a úpravě legislativy nemají velký prostor pro prodlužování doby provedení transakce. Právě proto dnes hrají obrovskou roli poplatky a provize, přičemž každá banka je povinna dle § 11 zákona o bankách zveřejnit svůj sazebník. Samozřejmě je potřeba brát v potaz komplexní služby dané banky, nikoliv pouze poplatky a provize z běžného účtu, abychom se tak vyhnuli cross selling metodě

bank, při které dochází ke kompenzaci nízkých poplatků u běžného účtu vysokými cenami jiných produktů.

3.1.5 Cena bankovních produktů

Výsledná cena bankovních produktů se stanoví tak, že se musí stanovit báze, ke které se cena vztahuje. Báze je několik druhů, přičemž se dají i vzájemně kombinovat. Hodnotový objem, jednotlivý produkt, hodnotový výsledek či čas, jsou příklady některým bází. Při stanovení ceny na základě hodnotového objemu je výsledná cena stanovena jako součin hodnotové ceny (jednotkové ceny) a hodnotového objemu, přičemž hodnotový objem může být skutečně čerpaný objem peněz, sjednaná částka, kterou může klient čerpat, částka za kterou se banka zaručila apod.

Výslednou cenu produktu lze stanovit i paušálně na základě konkrétního produktu. Tuto cenu lze získat součinem jednotkové ceny a četností využívaného produktu. Názorným příkladem je pak poplatek za výběr z bankomatu.

Cena stanovená na základě hodnotového výsledku je cena, kterou banka získá dosažením určitého výsledku sjednaného obchodu.

Výsledná cena produktu stanovená na časové bázi je součinem jednotkové ceny a délkou časového období, kdy byl produkt využíván (Dvořák, 2005, str. 259).

3.2 Bankovní poplatky

Banky, jakož to podnikatelské subjekty mají, jako každá firma, obchodní politiku, ta určuje jejich směr a místo na našem trhu. Každý podnik má obchodní politiku, ta je souhrnem opatření a zásad banky, jejichž prostřednictvím daný subjekt prosazuje splnění podnikatelských cílů. Obchodní banky jsou v obchodní politice vyjádřeny souhrnem základních přístupů k poskytování bankovních služeb – v souladu s platnou legislativou. (Beneš, 1993)

Maximalizace zisku s ohledem na dlouhodobou stabilitu, dobré postavení na bankovním trhu, to jsou hlavní cíle obchodních bank. Jelikož většina bank je právní formou akciové společnosti, snaží se vedení dosáhnout prostřednictvím maximální tržní hodnoty. (Petrjánošová, 2004)

Výběr bankovního poplatku ne vždy odráží výši nákladů spojených s poskytnutou službou, někdy má bankovní poplatek odradit klienta od užívání služby. V každém případě se, ale poplatek promítne do výnosu banky.

Pokud by poplatek pouze odrážel náklady na poskytovanou službu, nestal by se terčem kritiky odborné a široké veřejnosti, později předmětem regulace ze strany státu.

Přestože bankovní poplatky jsou velice známým pojmem, v odborné literatuře nelze nalézt jejich přesnou definici. Možná to je způsobeno všeobecné srozumitelnosti daného termínu. Bankovní poplatky jsou jednostranné peněžní platby, které bankovní domy účtují na vrub svým klientům za bankovní služby jim poskytované. Nejedná se o nic jiného než o přenos přímých a nepřímých nákladů. Také tímto způsobem banka zvyšuje své tržby (výnosy). V českém bankovním sektoru tvoří s vahou převyšující 90 % nejdůležitější položku neúrokových výnosů. Poplatek představuje jeden z typů cen. Poplatky jsou aplikovány při ocenění těch produktů, jejichž podstatou není převzetí určitého rizika bankou. (Bankovní poplatky, cit online, 2010) Jedním z typických obecných rysů poplatku je, že banka při poskytování služby, za kterou je poplatek účtován, nepřebírá riziko. (Půlpán, 1998)

Poplatky je možné vyčlenit do dvou velkých skupin, přímé a nepřímé. Přímé poplatky jsou definované v sazebníku jednotlivých bank, a je zřejmé, že bankovní domy budou po svých

klientech tyto poplatky vyžadovat. Nepřímé poplatky jsou „skryté v jiné ceně“.
(Dvořák, 1999)

S definicí bankovních poplatků souvisí další pojem bankovní provize. Provizi lze vysvětlit jako další z typů cen obvykle uplatňovaných v bankovníctví. Vztahuje se ve velké většině k produktům, jejichž podstatou je převzetí určitého rizika bankou. Obě ceny, poplatek i provize, tedy lze definovat jako částku, kterou banka účtuje klientovi za poskytnutou službu. Banka za provizi vykonává operaci mezi klientem a třetí stranou, přičemž ona operace je pro banku spojena s určitou mírou rizika. (Bankovní poplatky, cit online, 2010)

Poplatková politika bank působící v České republice v minulém desetiletí prošla značnou proměnou, a to nejen vlivem nových technologií, ale především vstupem do Evropské unie. Vedlo to k přizpůsobení poplatků definovaných požadavkům EU, ale i určité služby jsou nově definovány a sjednoceny v celé unii. Tlaku na regulaci ze strany států nebylo možno odolat.

3.2.1 Politika bankovních poplatků

Kritika poplatkové politiky sílí a míří na banky ze všech stran. Co banky motivuje při tvorbě poplatků? Do poplatků se rozpouštějí i vysoké náklady na provozování poboček, drahé zpracování hotovosti na pokladnách, ale i loajálnost českých klientů. I přes rostoucí počet obyvatel používající Internet, lidé stále dávají přednost kamenným pobočkám, osobnímu jednání, rychlosti a jednoduchosti. Jenže právě osobní jednání nemohou příliš poskytovat banky, které působí bez nadbytečných poplatků. Tyto banky se dají, po vzoru leteckých společností, přirovnat k nízkonákladovým – mají totiž omezenou pobočkovou síť, pokud ji vůbec mají.

Při stanovení sazby RPSN je také důležitá výše bankovního poplatku. Nastává problém se započítání poplatků za vedení platebního (běžného) účtu do RPSN v případě, že banka existenci účtu jako předpokladu pro získání úvěru zavedla. Banky nerozpoznaly situaci, kdy si spotřebitel teprve v souvislosti se žádostí o spotřebitelský úvěr otevírá u banky běžný účet, ale pokud už účet, ve většině případů balíček a ne vždy nejlevnější, má,

vznikla otázka, zda účet souvisí se spotřebitelským úvěrem a zda tedy poplatek za něj do RPSN započítat. Pokud spotřebitel má povinnost mít u banky běžný účet, aby mohl získat spotřebitelský úvěr nebo ho mohl získat za určitých podmínek, pak jde o nutný náklad spojený s úvěrem a poplatek za vedení účtu musí být do RPSN započítán vždy. Jedna z položek, se kterou počítá směrnice i Zákon, o kterou je nutno započítat do RPSN, je poplatek za vedení úvěrového účtu. (Teplý, 2013)

Konzervativnost klientů

V situaci rostoucí konkurence v bankovním odvětví a povinného pojištění vkladů si klient může bez obav vybrat banku dle svých individuálních potřeb. Pro každého klienta může být výhodná jiná banka, jeho výběr závisí na jeho celkových nákladech. V České republice jsou poplatkové výnosy často líčeny jako neopodstatnění výnosy jednotlivých bankovních institucí, ve srovnání s jinými evropskými státy přehnané výnosy bank, kterými si banky navyšují své příjmy. Ve většině případech jsou pro klienty výhodnější menší a neznámé banky, ale objem celkových aktiv tomu neodpovídá. To znamená, že i přesto, že mají velké banky větší poplatky, klienti jim více důvěřují. (Janáčková, 2011)

Někteří odborníci se domnívají, že výše bankovních poplatků je do jisté míry ovlivněna chováním klientů. Čeští klienti jsou zřejmě konzervativní a velmi neochotně mění léta ověřené návyky a svého bankovního zprostředkovatele. Tím by se dal vysvětlit fakt, že je větší část tuzemského bankovního sektoru rozdělena mezi čtyři bankovní domy, tj. Česká spořitelna, Československá obchodní společnost, Komerční banka a UniCredit Bank. (Zuno, 2015)

Nová strategie poplatkové politiky

V posledních letech začaly na bankovním trhu fungovat malé banky, které se snaží od ostatních bank odlišit tím, že nabízejí klientům téměř nulové poplatky, vysoký úrok na spořicí účtech a odlišný přístup ke klientům. Jedná se o Air Bank, Fio banka, Equa Bank aj.

Podle odborníků dokázala mBank, že český bankovní trh rozhodně není definitivně rozdělen a že ani český klient není tak konzervativní, jak se soudilo. Oblíbili si ji zejména mladší a vzdělanější Češi. Po necelém roce působení na trhu je to obrovský úspěch. Její

strategie je nula korun za vedení účtu a většinu služeb, nové produkty, například mHypotéka a otevřená komunikace s klienty.

(MBank, cit online, 2015-6-20)

3.2.2 Cenová politika bank

Banky jsou podnikatelským subjektem, a proto, jako každý jiný, musí rozhodovat o svých zdrojích příjmů. Cenová politika banky je způsob, jakým se banka rozhoduje o ceně svých produktů. Tato politika s sebou nese několik cílů. Mezi tyto cíle se řadí stanovení takové ceny produktu, které by přispěla k zajištění požadované výnosnosti banky případně ke zlepšení stávající konkurenční pozice banky s ohledem na ostatní instituce na trhu a odráželo nákladovost daného produktu a banky. (Dvořák, 2005)

Dalšími cíli může být přežití daného podnikatelského subjektu, maximalizace příjmů, maximalizace růstu prodeje, maximalizace využití trhu, či vedoucí postavení v kvalitě výrobků. (Torres, 1998)

Cenu bankovních produktů lze vyjádřit několika způsoby. Stanovení ceny pomocí úroků – úrok je cena za časově limitované poskytnutí finančních prostředků, zejména za poskytnutí úvěru nebo přijetí depozita. Vyjádření ceny v rámci provizí a prémie – cena za poskytnutí takového produktu, kde banka na sebe přebírá určité riziko. Vyčíslení ceny pomocí přímých či nepřímých poplatků, přičemž oba druhy těchto poplatků jsou vyčíslením ceny za konkrétní produkt, se kterým má banka náklady, ale nepřebírá přímo riziko. Přímé poplatky (poplatek za vedení účtu) jsou oproti nepřímým poplatkům explicitně vyčísleny.

Lze tedy říci, že banka má dva hlavní zdroje, ze kterých si vydělává na svou existenci. Jsou jimi úroková marže a poplatky a provize. Ideálním počinem by samozřejmě bylo, kdyby každá z těchto dvou veličin tvořila 50 % výnosů banky, tedy kdyby banka tvořila portfolio s rovnoměrným rozložením úroků a poplatků (případně provizí). (Brůna, 2014)

Portfolio

Portfolio je klientela dané banky. Dělí se na bankovní portfolio a na obchodní portfolio. Kritériem pro zařazení instrumentů do příslušného portfolio je účel jejich nabytí bankou, který je v souladu se strategií banky, schválenou jejím představenstvem. Finanční a komoditní nástroje patří do obchodního portfolio, za účelem obchodování a dosažení zisku z cenových rozdílů v krátkodobém horizontu, zpravidla do jednoho roku. (Jílek, 2000)

Do bankovního (investičního) portfolio se zařazují nástroje, které nejsou řazeny v obchodním portfolio, zpravidla s cílem držet je do splatnosti. (Mejstřík, Pečená, Teplý, 2014)

Zisk

Tvorba zisku, jak už bylo řečeno, patří k hlavním motivačním stimulům podniku (banky). Zisk se považuje za základní kritérium úspěšnosti. V nejobecnějším slova smyslu právě velikost výnosů a nákladů determinuje zisk či ztrátu. Je třeba rozlišit pojetí zisku z ekonomického a účetního hlediska. Zisk podniku je částka, které po odejmutí podniku neohrozí jeho další činnost na stávající úrovni, při zachování hodnoty firmy. Podnikatel má zájem dosahovat přiměřeného výnosu z investovaného kapitálu. Nerozdělení část zisku hraje důležitou roli ve financování podniku. Ve výrobních podnicích hraje významnou a rozhodující rol provizorní zisk, který je dán rozdílem provozních výnosů a nákladů. (Vochozka, Mulač, 2012)

Zisk se dělí na (Vochozka, Mulač, 2012)

- Ekonomický zisk – rozdíl mezi celkovými příjmy a celkovými náklady
- Ekonomický zisk – rozdíl mezi účetním ziskem a implicitními náklady
- Normální zisk – roven implicitním nákladům nebo čistý ekonomický zisk, pokud je roven nule
- Účetní zisk – rozdíl mezi celkovým příjmem a účetními (explicitními) náklady

3.2.3 Regulace bankovních poplatků

Obecně pojem regulace znamená určení pravidel pro chování ekonomických subjektů. Pravidla mohou být stanovena trhem, pak se jedná o regulaci tržní, nebo administrativně, kdy regulaci provádí instituce k tomu účelu zřízené. Vzhledem k existenci tržních selhání není tržní regulace v současnosti efektivní, a je proto doplňována regulací administrativní. Administrativní regulace je proces vytváření pravidel činnosti bank a prosazení těchto pravidel. Bankovní dohled je procesem kontroly nad dodržováním stanovených pravidel. Cílem je ochrana účastníků bankovního trhu a zajištění stability bankovního systému. Ekonomická teorie uvádí základní typy tržních selhání, jedná se o asymetrii informací, zneužití dominantního postavení, zneužití trhů, či systémové riziko. (Kašparovská, 2006)

Stát do jisté míry zasahuje do regulace bankovních poplatků, prostřednictvím ČNB, ale ne výrazněji. Bankovní poplatky tvoří z hlediska zisku bank druhou nejvýznamnější položku. Navíc jde o zisk poměrně jistý a málo rizikový. Změna situace by měla být přirozeným vývojem konkurence a banky by měly samy reagovat na odliv zákazníků.

3.2.4 Druhy bankovních poplatků

Bankovní poplatky jsou spjaty se službami, které postupují jednotlivé bankovní instituce. Poplatky jsou uvedeny v sazebnících daných bank.

Rozčlenění bankovních poplatků je rozsáhlé, a proto jsou zpracovány pouze ty poplatky, které jsou vybírané od fyzických osob.

Poplatky spojené s běžnými účty

Základním a nejčastěji žádaným produktem, které banky poskytují svým klientům, je zřízení a vedení běžného účtu. Běžný účet slouží pro zprostředkování platebního styku. Banky ho zřizují buď v českých korunách – tedy v domácí měně nebo v jakékoli cizí měně. (Máče, 2006)

Do této skupiny účtů se řadí běžné účty, termínované vklady, spořicí účty, depozitní směnky, vázané účty či vkladní knížky. Hojně je též využíváno služeb inkasa, trvalých příkazů a platebních karet. Právě k těmto službám se vážou různé poplatky, a to poplatky

za zřízení a správu účtu, za přechod na jiný program, vyhotovení, předání, zaslání výpisu z účtu, vydání a správu platební karty, bezhotovostní tuzemský platební styk a v neposlední řadě i poplatek za zrušení účtu. V případě termínovaných vkladů si banky účtují poplatky též za zřízení a správu, ale také za předčasný výběr peněžních prostředků z termínovaného vkladu. U vkladních knížek se setkáváme s poplatkem za zahájení umořovacího řízení vkladní knížky, provedení zákazu výplaty z vkladní knížky, zřízení, změnu a zrušení vinkulace vkladu.

Většina bank ovšem už nenabízí samostatné produkty, ale celé balíčky svých služeb, často nazývané konta. V rámci těchto kont láká klienty na cenová zvýhodnění a různé služby bez dalších poplatků. Příkladem je U-Konto, kdy klientovi musí přijít na účet minimální částka 12 000 Kč/měsíc, aby nemusel platit dané poplatky. (Sazebník bankovních poplatků, cit online, 2015-06-06)

Poplatky spojené s platebním stykem, hotovostními a směnářskými operacemi

Platební styk lze definovat jako vztah mezi plátcem a příjemcem, který je uskutečňován v určitých formách buď přímo mezi nimi, nebo prostřednictvím peněžního ústavu. Z hlediska bezhotovostního platebního styku je významné, zdali, daná platební transakce probíhá v rámci jedné banky, či nikoli. Podle toho se dělí tyto transakce na vnitrobankovní platební systémy a mezibankovní platební systémy. (Máče, 2006)

K oběma typům se vážou určité bankovní poplatky ať už za přijatou, odeslanou či expresní platbu v rámci bezhotovostního platebního styku, tak za vklad či výběr hotovosti na přepážce, nákup a prodej valut, výměnu bankovek a mincí v rámci hotovostního platebního styku. Příplatky za urgentní zpracování, za papírový platební příkaz aj. (Sazebník bankovních poplatků, cit online, 2015-06-06)

Poplatky úvěrových produktů

Úvěr je možné definovat jako poskytnutí finančních prostředků věřitelem, přičemž smlouva vzniká i v případě, kdy věřitel předmět smlouvy žadateli nepředá. V případě spotřebitelských úvěrů věřitel předá na základě sepsané smlouvy s žadatelem finanční prostředky třetí straně, tj. prodejci, poskytovateli služby apod. Protože se v souvislosti se

sjednáním úvěru otevírá tzv. úvěrový účet, poplatky s ním spojené jsou značně podobné poplatkům, které se vztahují k běžným či spořicími účtům. Banky si ještě do nedávna účtovaly nebo stále účtují poplatky za otevření, správu a vedení účtu, poplatky spojené se žádostí o úvěr, zpracování úvěru, vyhodnocení rizik spojených s nemovitostí, čerpání, mimořádnou splátkou úvěru, poplatky za změnu smluvních podmínek z podnětu klienta. (UniCredit Bank, cit online, 2015-06-06)

Poplatky přímého bankovníctví (Direct Banking)

Přímé bankovníctví je nový trend, jedná se o využití informačních a komunikačních technologií pro přímý postup klienta k bance, bez toho, aby banku navštívil. Díky přímým komunikačním kanálům (Internet, mobilní telefon) je možné zadávat příkazy téměř odkudkoliv a kdykoliv. Cílem přímého bankovníctví je zvýšení pohodlí uživatele, snížení provozních nákladů, vyšší bezpečnost a také přilákání více klientů. Služby direct bankingu jsou následující – Telebanking, GSM banking, WAP banking, Internet banking, Homebanking, Smartbanking atd. Samozřejmě i s těmito službami je spojená poplatková politika, ale vyznačuje se téměř nulovými poplatky, výjimku tvoří měsíční paušální sazby a také bezhotovostní zahraniční převod. (Sklenák, 2001)

Poplatky spojené s platební kartou

Platební karta, prostředek, bez kterého si dnes již většina klientů nedokáže představit běžná život. Platební karty dnes již nenabízejí jen možnost vybrat s nimi hotovost v bankomatech, či platit v obchodní síti, jejich využití je mnohem širší – lze s nimi vybrat hotovost při platbě u pokladen (Cashback), lze k nim sjednat cestovní a úrazové pojištění (obvykle po dobu nejdéle 90 dní), je možné si navrhnout vlastní design platební karty atd. Platební karty jsou debetní a kreditní, embosované a elektronické. (Juřík, 2006)

Debetní karta je vázána k účtu a lze čerpat peníze pouze do výše disponibilního zůstatku. Naopak v případě kreditní karty se jedná o čerpání finančních prostředků z poskytnutého úvěru. Karta má daný úvěrový rámec, tedy maximální výši úvěru, do kterého lze čerpat. (Tyl, 2013)

Identifikační údaje jsou na embosované platební kartě vyraženy reliéfním písmem. Důvodem je možnost snímání údajů v mechanických snímačích obchodníků (tzv. imprintech). Při použití není nutné zadávat PIN kód. Kartou lze platit i v obchodech, které nejsou vybaveny elektronickým snímačem karet. Elektronická platební karta neobsahuje reliéfní tisk a je určena pouze pro použití v elektronickém platebním terminálu nebo bankomatu. (Máče, 2006)

Platební karta obsahuje číslo karty, měsíc a rok ukončení platnosti, jméno držitele, jméno vydávající banky, logo systému (Visa, MasterCard), čip (snižuje riziko zneužití), elektromagnetický proužek a proužek s podpisem držitele.

S platební kartou jsou spojeny poplatky za vydání, vedení, za výběr z bankomatu v tuzemsku a v zahraničí, poplatek za blokaci, za změnu limitu (jak celkového, tak denního) atd.

Poplatky spojené s platbou do zahraničí

Při zadávání převodu z českého účtu na účet v zahraničí (bezhotovostní zahraniční platební styk) má majitel účtu možnost vybrat několik typů poplatků (Bohutínská, cit online, 2015-06-06):

- SHA („shared“) – příkazce hradí poplatky své banky, stejně tak jako své poplatky hradí příjemce, který navíc hradí i případné poplatky zprostředkující bank
- BEN („beneficiary“) – všechny poplatky hradí příjemce
- OUR („our“) – všechny poplatky hradí příkazce

Poplatky spojené s ostatními službami

Bankovní instituce mají tzv. ostatní služby, do kterých patří šeky, nastavení služeb účtu, cena komunikačních kanálů, výpisy, potvrzení, pronájem bezpečnostních stránek, využívání nočních trezorů, telekomunikační operace, investiční životní pojištění aj. (Sazebník bankovních poplatků, cit online, 2015-06-06)

Absurdní poplatek

U konkrétních bank je volen poplatek, který je pro spotřebitele považován za neoprávněný. Jedná se o soutěž², kde je tento poplatek volen samotnými klienty. V posledních letech byl klienty zvolen poplatek za vklad a výběr na přepážce z vlastního účtu, za zjištění zůstatku přes bankomat, poplatek za nadměrný vklad, poplatek za vedení běžného účtu a další s tím, že poplatky dosahují velké neoblíbenosti. (Soukal, Draessler, 2014)

Absurdní poplatky pro rok 2015 jsou následující (*Bankovní poplatky: Nejabsurdnější poplatek 2015* [online]. [cit. 2016-10-08]):

- Poplatek za zadání příkazu či změny trvalého příkazu přes internetbanking (31 %)

Tento poplatek je absurdní z toho důvodu, že se jedná v zásadě o administrativní poplatek s minimálními náklady pro banku. Zadání příkazu, nebo jeho změna probíhají automatizovaně.

- Poplatek za vedení účtu zemřelého klienta - po dobu dědického řízení (28 %)
- Výše poplatku za vklad na účet na přepážce třetí osobou (16 %)
- Poplatek za autorizační SMS (15 %)
- Poplatek za dotaz úřední osoby (13 %)

3.2.5 Stanovení výše poplatků

Cena nabízených produktů hraje obecně velkou roli ve všech odvětvích, nejen v oblasti bankovníctví. Je výsledkem cenové politiky firmy. Avšak v případě bank cenová politika není pouze o stanovování výše bankovních poplatků za jednotlivé poskytované služby, zahrnuje rovněž stanovení úroků, provizí a premií. V jejím rámci jsou většinou sledovány 3 hlavní cíle. Prvním z nich, jež lze považovat za klíčový, je zajištění rentability služeb poskytovaných bankou. Druhým je udržení takové úrovně cen poskytovaných produktů, která by bance zajistila co nejlepší postavení na konkurenčním trhu a třetím cílem je stanovení cen, které by odrážely náklady spojené s daným produktem. Je zřejmé, že tyto tři cíle jsou vzájemně provázané, jejich význam se však u jednotlivých bank a v různých obdobích života bankovního produktu může lišit. U některých bankovních služeb je

² Na webových stránkách bankovnipoplatky.com

záměrně upozaděn třetí z výše uvedených faktorů. Banka poskytuje určitou službu či produkt za cenu, která neodráží reálné náklady spojené s jejich poskytováním. Tímto usiluje o přilákání nové klientely na úkor svých konkurentů a zároveň akcentuje druhý z výše uvedených cílů. Strategie tohoto typu se však nedá sledovat dlouhodobě.

Ceny bankovních produktů se stanovují různě, základem pro jejich výpočet je určení báze, ke které se bude cena vztahovat. Rozlišujeme 4 základní druhy bází, které jsou v praxi často různě kombinovány: (Dvořák, 1999)

- Hodnotový objem – poplatek je stanoven jako cena za hodnotovou jednotku (např. za jednu korunu). Výsledná cena je pak vyjádřena jako násobek jednotkové ceny a hodnotového objemu daného produktu (např. obrat za určité období a s tím spojená obratová provize na běžném účtu)
- Jednotková cena - za určitý produkt či službu je cena stanovena paušálně. Výsledná cena je tak součinem jednotkové ceny a počtu jednotkových produktů či služeb (např. poplatek za připsanou platbu)
- Hodnotový výsledek – cena je funkcí dosaženého výsledku sjednaného obchodu (např. cena jako procento z docíleného zisku)
- Čas - cena je odvozena od časové jednotky. Výsledná hodnota je rovna součinu jednotkové ceny a délky časového období (např. poradenství, výpočet úroku, atd.)

V bankovníctví jsou poplatky pouze jedním z typů účtovaných cen. Kromě nich existují samozřejmě také jiné druhy cen. Jedná se o úroky, bankovní provize a prémie. Pro celistvost práce budou krátce definovány, avšak v dalším textu se jim již nebudeme věnovat. Úrok je definován jako cena, za kterou je zapůjčován a vypůjčován volný finanční kapitál, kdežto provize a prémie jsou cenou za poskytnutí takové služby bankou, kde banka musí na sebe přebrat určité riziko. (Půlpán, 1998)

Rozdíly mezi státy ve výši retailových bankovních poplatků je možné vysvětlit prostřednictvím fundamentálních ekonomických faktorů. Uvádí se, že svou empirickou analýzou založenou na těchto faktorech; odporuje často obecně přijímanému a zjednodušenému názoru, že se bankovní politika a výše bankovních poplatků je

výsledkem toho, že se banky chovají jako kartel. Významný vliv na výši poplatků má konkurenční trh. Bankovní koncentrace má pozitivní vliv na výši bankovních poplatků, neboť vlivem nižší konkurence na bankovním trhu dochází k navyšování poplatků jednotlivých bank. Dalším faktorem je regulace bankovního trhu, neboť vlivem přísnější regulace se snižuje prostor pro konkurenci, závislost země na bezhotovostních platbách a rozdíly v technologické úrovni a pracovní náročnosti jednotlivých bankovních domů. (Dvořák, 2005)

3.2.6 Význam bankovních poplatků pro bankovní instituce

Základním zdrojem výnosů u komerčních bank představují úrokové výnosy a poplatky. Výnosy z poplatků jsou ve většině tvořeny výnosy inkasovanými od klientů. Při pohledu do sazebníků bank lze zjistit, že banky si účtují poplatky za mnoho služeb a úkonů poskytovaných svým klientům. Poplatky jsou spojeny s vedením účtu, prováděním platebních příkazů, používání platebních karet, šeků, nástrojů elektronického bankovníctví, směnárenskými službami, tak i s poskytováním úvěru nebo jeho předčasném splácením. (Polouček, 2006)

Z pohledů klientů jsou poplatky tak vysoké, že běžný klient má na svém účtu nominálně méně, než kolik původně vložil. Jeho peníze se tudíž nezhodnocují, dokonce ani nezůstávají ve stejné výši. Dá se tedy říci, že se popírá jeden z důvodů, proč peníze do finančních institucí vkládat. (Nacher, cit online, 2015-06-07)

Z pohledu bank jde o nižší motivaci k uzavírání úvěrů. Banky vědí, že určitou ztrátu z této oblasti mohou nahradit příjmy z poplatků a provizí. Bankovním poplatkům přisuzují samotné banky velký význam. Vstupují do plánovacího procesu každé banky a analytici s nimi počítají jako s významnou položkou při tvorbě výhledů. Některé produkty vytvořené bankami jsou sestaveny přímo s hlavní myšlenkou dosažení neúrokových výnosů, tedy s cílem vydělat na bankovních poplatcích. (Rod, cit online, 2015-06-07)

Dále je zcela zřejmé že banky si velmi dobře uvědomují, že zákazníci se zajímají o výši zpoplatnění využívání jednotlivých účtů a služeb, a přizpůsobují tomu své strategie a marketingové kampaně. Hlavní otázkou v této oblasti pak zůstává, jaká je správná úroveň

poplatku tak, aby generovala dostatečné zisky a zároveň, aby byl zákazník stále ochoten ji zaplatit?

Současně je třeba říci, že poplatky fungují jako svého druhu vývěsný štít dané finanční instituce. Jsou jednou z prvních informací, které banka předkládá klientovi. Zákazník si na jejich základě udělá první dojem, který může významně ovlivnit smýšlení nejen o bance samotné, ale také o dalších členech finanční skupiny, do níž banka spadá. (Pánek, 2001)

4 Vlastní práce

4.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Pro zpracování této kapitoly bylo provedeno dotazníkové šetření. Cílem bylo zjistit, jaké jsou potřeby klientů, výběr 4-6 bankovních domů a vybrané poplatky a produkty. Respondentů bylo celkem 106 a jedná se o klienty jednotlivých bank na českém trhu, kteří mají u dané banky zřízený běžný účet. Průzkum obsahoval celkem 26 otázek a je k nalezení v příloze 7.

4.1.1 Zpracování výsledků dotazníkového šetření

Pomocí dotazníkového šetření byly zjištěny následující informace. Jedná se o vzorek 106 respondentů, čili by se výsledné hodnoty měly brát s rezervou, protože to nemusí platit na celou populaci ČR.

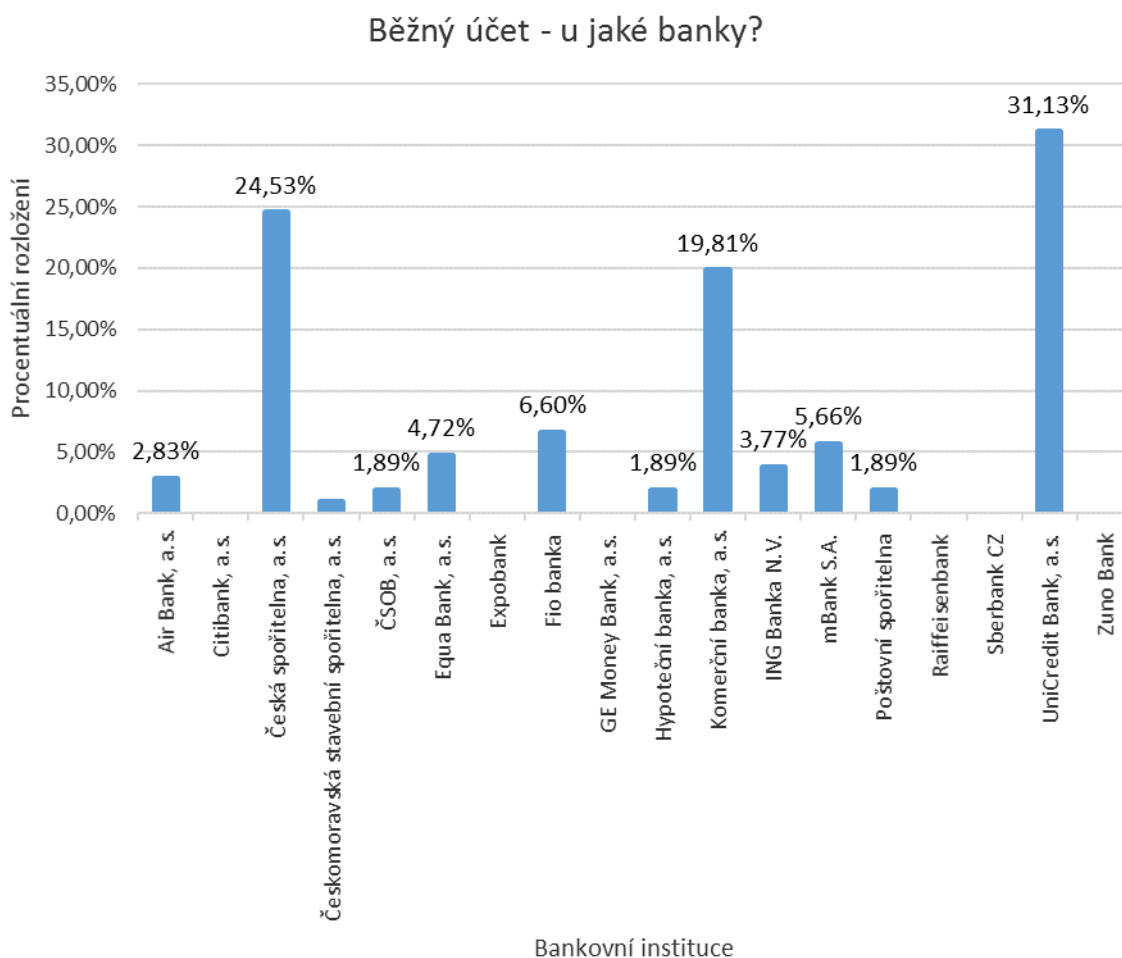
Kde nejčastěji mají respondenti zřízený běžný účet?

Dle průzkumu nejčastěji mají respondenti zřízený běžný účet u UniCredit Bank, 31,13 % hodnoty z celkového počtu. Českou spořitelnu upřednostní 23 respondentů, tj. 24,53 % a Komerční banku má 19,81 % respondentů, jak lze vidět na grafu 1. Lze si všimnout, že jsou to banky z Velké čtyřky. Fio banku a mBank, které patří k těm novějším, má 12,26 % respondentů. Naopak proti tomu Citibank, Expobank, GE Money Bank a další, nemá nikdo z oslovených respondentů. U GE Money Bank je to překvapující, ale jedná se pouze o vzorek, oproti tomu další zmíněné banky jsou neznámé a nemají silný marketing.

Účastníci ankety také odpověděli, že 91,51 % z nich mají u té samé banky další produkty, mj. úvěr a kontokorent. U UniCredit Bank jako nejlepší důvod uvádějí, výhodnější podmínky, a že do 26 - ti let nemusejí studenti dokládat potvrzení o studiu. Od 26 - ti let jim pro bezplatnost účtu stačí si na účet posílat minimální částku 12 000 Kč.

U zvolené banky jsou respondenti nejvíce 1-5 let (29,25 %), poté 6-10 let (25,47 %) a více než 20 let (3,77 %). V celkovém počtu, 79,24 % účastníků průzkumu nemá poplatek za zřízení a vedení svého běžného účtu. Odpovídá to i zvolené bance.

Graf 1 U jakých bank mají klienti zřízený běžný účet?

Zdroj: vlastní zpracování pomocí dotazníkového šetření, 2016

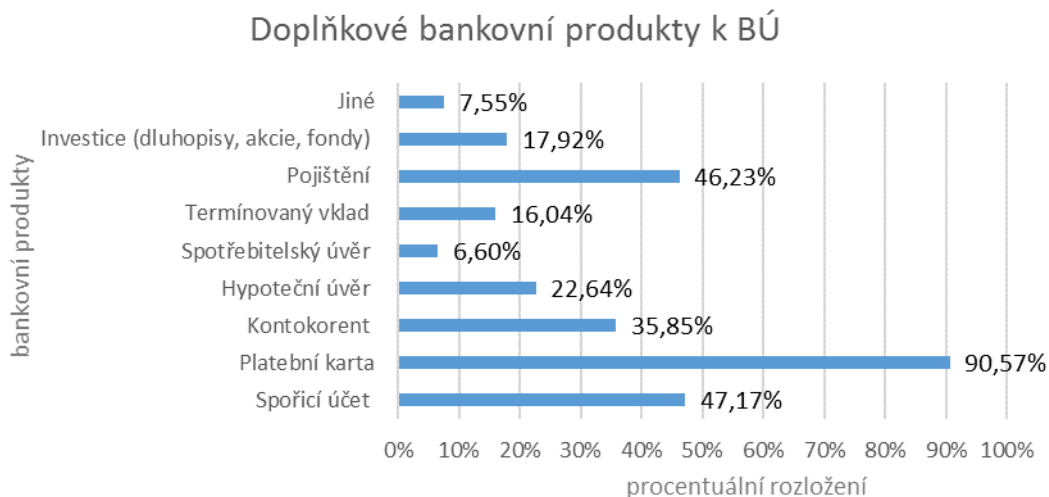
Bankovní produkty

Bankovní produkty jsou klíčové pro bankovní domy. Každá banka se předhání v produktech, a jaký produkt ještě vymyslet, aby měli něco, co ostatní nemají. Existuje celá škála různých produktů a najít mezi nimi skulinku, není lehká situace.

Nejvíce respondenti mají k běžnému účtu platební kartu, tj. 90,57 %. Daná hodnota není překvapující, protože ke každému účtu je rovnou nabízena debetní karta. Spořicí účet má 47,17 % respondentů a pojištění 46,23 %, které se ve většině případů vztahuje k pojištění do zahraničí k platební kartě (maximální délka pobytu ve většině na 3 měsíce) a také pojištění domácnosti, které souvisí s hypotečním úvěrem. Kontokorent má 35,85 %, který je téměř vždy předschválen na určitou částku při zřizování účtu. Jiné produkty, 7,55 %,

účastníci průzkumu uvedli stavební spoření a penzijní připojištění. Tyto doplňkové bankovní produkty k běžnému účtu představuje graf 2.

Graf 2 Doplňkové bankovní produkty k běžnému účtu

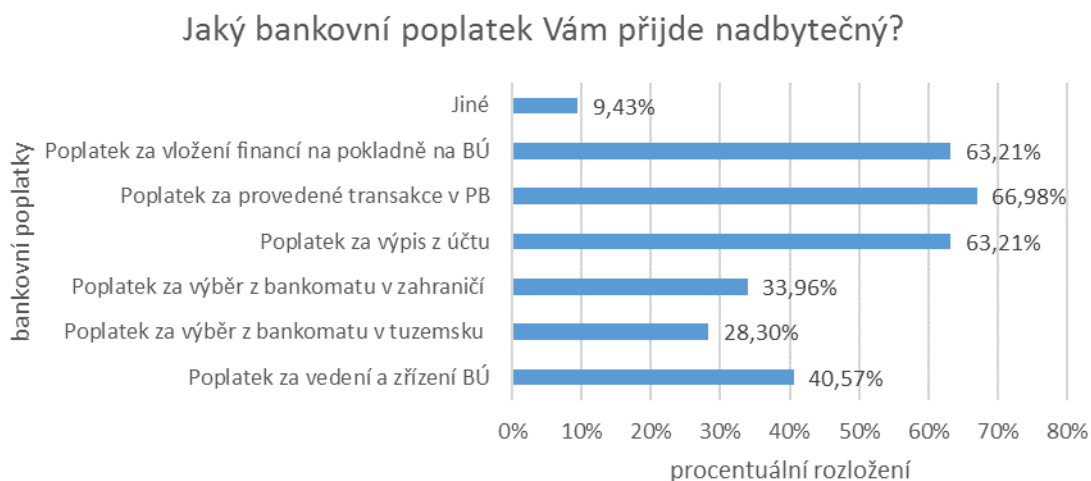
Zdroj: vlastní zpracování pomocí dotazníkového šetření, 2016

Bankovní poplatky

Jaký bankovní poplatek je nadbytečný? Existují i jednotlivé průzkumy o absurdní poplatek, které se vyhláší každoročně. Respondentům přijde nejvíce nadbytečný poplatek za provedené transakce v přímém bankovníctví (tj. PB), celkem 66,98 %, jak lze nalézt v grafu 3. Dále shodně, tj. 63,21 %, má poplatek za vložení financí na pokladně na běžný účet (tj. BÚ) a poplatek za výpis z účtu. Do jiných poplatků, tj. hodnota 9,43 %, patří všechny poplatky. Vysvětluje to, že klienti by byli nejraději, kdyby nemuseli platit žádné poplatky, v některých bankách tomu tak je, proč tedy nezmění banku?

Kolik Kč by byl účastník průzkumu ochotný maximálně platit celkově za bankovní poplatky za měsíc? Z dotazníkového šetření vyšla částka 0-20 Kč, tj. 51,89 % ze všech dotazovaných. 24,53 % by byli ochotni zaplatit 21-40 Kč a jsou i tací, kterým by nevadili měsíční poplatky vyšší než 81 Kč, tj. hodnota 7,55 %.

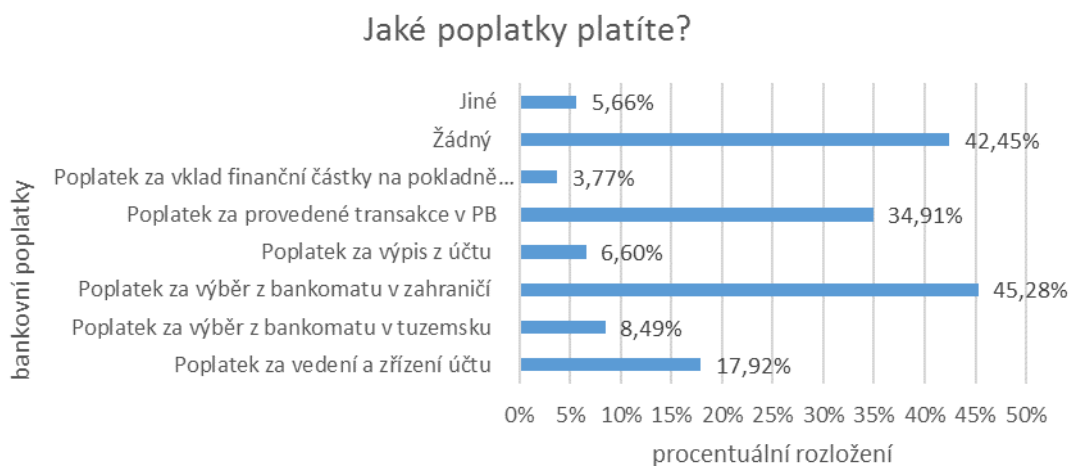
Graf 3 Jaký bankovní poplatek Vám přijde nadbytečný?

Zdroj: vlastní zpracování pomocí dotazníkového šetření, 2016

Graf 4 odpovídá otázce, jaké poplatky respondenti platí v rámci jejich banky. Největší hodnotu, tj. 45,28 % mají poplatky za výběr z bankomatu v zahraničí. A další hodnota, tj. 42,45 %, je vcelku zajímavá, protože odpovědí je žádný poplatek. To odpovídá i výsledku u bankovních institucí. 34,91 % hodnotu má poplatek za provedené transakce v přímém bankovníctví, což je po překročení určitého počtu transakcí.

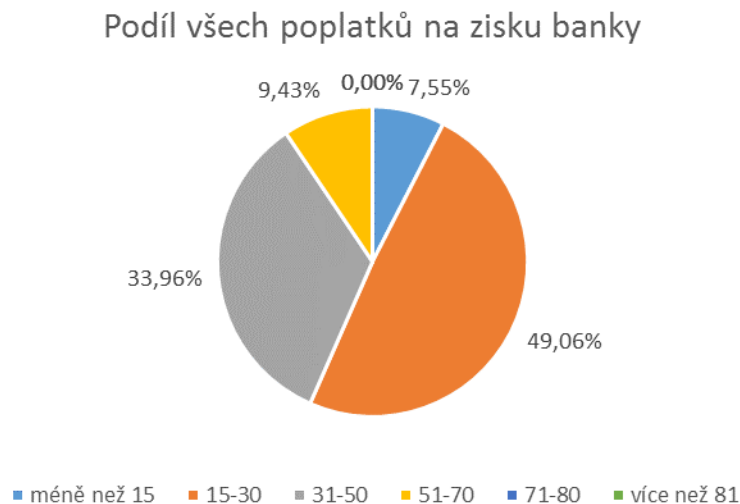
Graf 4 Jaké poplatky platíte v rámci Vaší banky?

Zdroj: vlastní zpracování pomocí dotazníkového šetření, 2016

Pomocí dotazníkového šetření bylo zjištěno, že respondenti mají správný odhad. Z celkového počtu, 49,06 % z nich, je toho názoru, že podíl poplatků na zisku se nachází v intervalu 15-30 %, lze vidět v grafu 5 níže.

Graf 5 Podíl všech poplatků na zisku banky (v %)

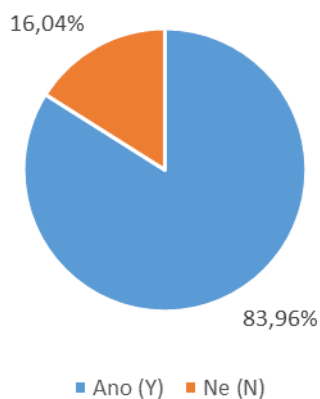

Zdroj: vlastní zpracování pomocí dotazníkového šetření, 2016

S bankovní poplatkovou politikou souvisí změna banky. Proč mají UniCredit Bank, Fio banka a začínající banky, téměř nulové poplatky? Jejich cílem je přilákat a udržet si stávající klienty.

Graf 6 Pokud by banka navýšila poplatky, byl by to důvod ke změně banky?

Pokud by banka navýšila poplatky, byl by to důvod ke změně banky?

Zdroj: vlastní zpracování pomocí dotazníkového šetření, 2016

Graf 6 znázorňuje situaci, jestli by klient změnil banku, pokud by navýšila bankovní poplatky. Odpověď není překvapující, 83,96 % respondentů by banku změnilo, naopak 16,04 % by zůstalo u stávající. Většinou se jedná o kontroverzní klienty, kteří neradi

podstupují změnu. V celosvětovém žebříčku na prvním místě klienti jako důvod pro změnu banky uvádějí nevyhovující kvalitu služeb, tj. cca 55 %, nevyhovující bankovní poplatky jsou třetí, s hodnotou 50 %.

Pomocí dotazníkového šetření bylo zjištěno, že většina oslovených respondentů by změnila banku. Je to vcelku překvapivé, protože Česká republika patří mezi nejkontroverznější země z hlediska ochoty klientů změnit banku. Není to z důvodu, že se lidé obávají změny, ale pravděpodobně je pro ně těžké určit a orientovat se v nabízených produktech jednotlivých bank v českém bankovníctví.

Se změnou banky souvisí pojem Kodex mobilita klientů, ve kterém výše zmíněné banky figurují. Stává se, že klienti se na tento kodex odvolávají a tím se jim může podařit, že banka sníží poplatky na jejich účtech. Banky totiž vědí moc dobře, že v rámci mobility by byla změna daleko jednodušší, a že je lehčí si udržet stávajícího klienta než získat nového.

Potřeby respondentů

Tabulka 1 vypovídá o potřebách respondentů vycházející z dotazníkového šetření. První vzorová skupina, ve věku 21-25 let, což představuje 32,08 % ze všech dotázaných, se středoškolským vzděláním s maturitou (44,34 %), jejichž měsíční příjem je menší než 20 000 Kč, pohlaví žena, jsou toho názoru, že 1-5 krát využívají za měsíc mobilní banku, internetové přímé bankovníctví ve stejné četnosti, platební kartu používají 16-20 krát, 3,1-5 krát mají průměrně příchozích a odchozích plateb.

Druhou skupinou, je skupina ve věku 31-35 let (14,15 %), s vysokoškolským vzděláním, jejichž průměrný měsíční plat činí 30 001-40 000 Kč (18,87 %), pohlaví muž, kteří překvapivě nepoužívají mobilní banku, internetové bankovníctví, vybírání z bankomatu a použití platební karty, mají ve stejné četnosti, tj. 6-10 krát.

Tabulka 1 Potřeby respondentů

Vzorové skupiny	Věk	Vzdělání	Průměrný měsíční příjem	Pohlaví	Jak často využíváte za měsíc mobilní banku PB?	Jak často využíváte internetové PB měsíčně?	Jak často vybíráte z bankomatu měsíčně?	Jak často používáte za měsíc platební kartu?	Kolik máte průměrně odchozích plateb z vašeho BÚ?	Kolik máte průměrně příchozích plateb na váš BÚ?
1	21-25 let (32,08 %)	SŠ s maturitou (44,34 %)	< 20 000 Kč (35,85 %)	žena	1-5 krát (38,68 %)	1-5 krát (51,89 %)	1-5 krát (55,66 %)	16-20 krát (25,47 %)	3,1 -5 krát (34,91 %)	3,1-5 krát (46,25 %)
2	31-35 let (14,15 %)	VŠ (41,51 %)	30 001-40 000 Kč (18,87 %)	muž	0 krát (37,74 %)	6-10 krát (26,42 %)	6-10 krát (31,13 %)	6-10 krát (31,13 %)	5,1-8 krát (26,42 %)	0-3 krát (31,13 %)
3	26-30 let (13,21 %)	SŠ s výučním listem (13,21 %)	20 000-25 000 Kč (16,9 %)	žena	6-10 krát (17,92 %)	11-15 krát (5,66 %)	0 krát (3,77 %)	1-5 krát (19,81 %)	0-3 krát (31,7 %)	5,1-8 krát (15,09 %)

Zdroj: vlastní zpracování pomocí dotazníkového šetření, 2016

Ve věku 26 -30 let (13,21 %), je třetí vzorová skupina. Jsou to respondenti se středoškolským vzděláním s výučním listem (13,21 %), jejichž průměrný měsíční příjem se nachází v intervalu 20 000 -25 000 Kč (16,9 %), pohlaví žena, 6-10 krát využívají mobilní bankovníctví, 11-15 krát (5,66 %) internetové bankovníctví, z bankomatu nevybírají vůbec, 1-5 krát využívají platební kartu, 5,1-8 krát příchozích plateb.

Účastníci průzkumu vyjádřili také názor, že co se týče vstřícnosti banky ke klientům, 42,45 % z nich si myslí, že banky jsou velmi vstřícné a ochotné jim pomoci.

4.2 Analýza bankovního trhu z pohledu bankovních institucí

Bankovní instituce nabízejí širokou škálu produktů a služeb, se kterými je spojené velké množství nejrůznějších poplatků. Bankovní trh v ČR prošel za posledních 20 let velkým vývojem. V posledních letech jsou banky často kritizovány za svou poplatkovou politiku, kterou údajně zneužívají k získání většího zisku. Celkový počet ke dni 31. 12. 2014 je hodnota 45 bank v českém bankovním sektoru.

U zrodu bankovních poplatků stál proces dezintermediace v polovině 19. století, to znamená snižování významu a váhy bank ve finančním sektoru. Tento proces se rozděluje do několika fází.

4.2.1 Vývoj bankovních poplatků v českém bankovním sektoru v letech 2007 - 2014

Výnosy z poplatků a provizí ilustruje graf 7. V roce 2007 dosahuje hodnoty 35 841 mil. Kč, což je ve zmíněném období nejnižší hodnota. V tomto roce vznikla mBank, která přišla s nečekanou novinkou – běžný účet zcela bez poplatků. Jedinou podmínkou bylo jeho ovládnutí přes online-banking. Naopak nejvyšší hodnota byla v roce 2011, tj. 50 002 mil. Kč. Poté následuje klesající trend.

V roce 2007 se nadále zvyšovala konkurence na bankovním trhu, v souvislosti také s tzv. jednotným evropským pasem. V pokračujícím stínu krize v roce 2008, kdy české banky nebyly touto krizí zcela zasaženy, patřil podíl klientských depozit k úvěrům k nejvyšším v EU (zisk z úvěrů patří k nevyšším položkám bank). Rok 2010 ovládly banky „velké čtyřky“, které měly podíl téměř 58 % z celkového počtu bank. Na bankovní trh vstoupily dvě nové banky, Fio banka a Zuno Bank AG.

Graf 7 Výnosy z poplatků a provizí v letech 2007 - 2014

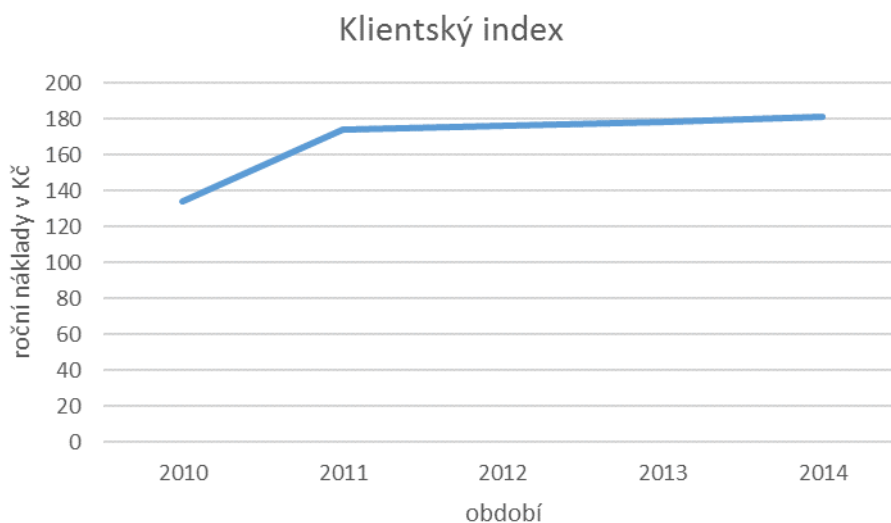

Zdroj: Cnb.cz [online]. [cit. 2016-07-03 a], vlastní zpracování, 2016

Roční náklady klienta na poplatcích

Roční náklady klienta na poplatcích, neboli Klientský index. Od roku 2013 se vyčísľuje čtvrtletně. Kalkulátor velmi podrobně sleduje chování klientů, např. kolikrát klienti využívají dané služby a především, jakou částkou jsou zpoplatněny. Následující graf 8 zobrazuje období 2010 - 2014, data z předchozích let nejsou k dispozici. Ještě v roce 2010 křivka ilustruje průměrnou hodnotu 134 Kč, naopak nejvyšší průměrné hodnoty 181,25 Kč dosahuje v roce 2014, tj. o 47,25 Kč více. Poté hodnota v průběhu období mírně roste. Dané hodnoty by měly být brány s rezervou, protože jsou zde započítávány všechny banky a průměrní klienti. Samozřejmě, pokud klient je u mBank, UniCredit a další jiné banky, jeho průměrné roční poplatky ani zdaleka nedosahují této částky v Kč.

Graf 8 Průměrná roční výše bankovních poplatků

Zdroj: *Bankovní poplatky [online]. [cit. 2016-05-21], vlastní zpracování, 2016*

4.2.2 Podíl poplatků na zisku českého bankovního sektoru v letech 2007 - 2014

Bankovní domy, podobně jako další ekonomické subjekty, jsou ve své podstatě zřizovány s primárním cílem zisku. Ukazatele, výnosy z úroků a výnosy z poplatků a provizí, velmi dobře ilustrují, jakou poplatkovou politiku daná banka zvolila, zda se zaměřila na výnosy úrokového charakteru nebo zda raději preferuje příjmy plynoucí z poplatků. (Polouček, 2006)

Úrokové výnosy jsou závislé na výši úrokových sazeb, které se odvíjejí od centrální banky a lze je jen těžko předvídat. I přes svoji volatilitu je tento typ zisku pro komerční banky základním zdrojem, jeho podíl na zisku z finanční a provozní činnosti se pohybuje kolem 95 % za rok 2014.

Výnosy z poplatků a provizí nejsou významně určovány hospodářskými ukazateli. Jsou primárně závislé na portfoliu dané banky, a jejich počet je bance dobře znám. Dá se tedy relativně spolehlivě předvídat výše daných poplatků a z toho plynoucí zisk. Zisk z poplatků a provizí se podílí na finančním a provozním zisku téměř 30 % za rok 2014, jak lze vidět v tabulce 2.

Tabulka 2 Úrokový výnos a výnos z poplatků a provizí v českém bankovním sektoru (mil. Kč, ke dni 31.12.)

Období	Zisk z finanční a provozní činnosti	Úrokové výnosy	Podíl úrokového zisku na zisku z finanční a provozní činnosti	Výnosy z poplatků a provizí	Podíl zisku z poplatků a provizí na zisku z finanční a provozní činnosti
2007	134 392	84 698	63 %	35 841	27 %
2008	138 024	98 043	71 %	46 779	34 %
2009	168 409	103 273	61 %	46 756	28 %
2010	157 376	105 457	67 %	48 369	31 %
2011	162 089	107 328	66 %	50 002	31 %
2012	167 152	120 378	72 %	49 151	29 %
2013	168 171	154 787	92 %	49 868	30 %
2014	167 905	158 865	95 %	48 965	29 %

Zdroj: Cnb.cz [online], [cit. 2016-07-03 b], vlastní zpracování, 2016

Výše v tabulce 2 je porovnán podíl úrokového zisku a podíl zisku z poplatků a provizí na zisku z finanční a provozní činnosti. Jedná se o období 8 let, novější údaje bohužel nejsou zatím dostupné. V letech 2000 - 2005 došlo k rapidnímu růstu v zisku z poplatků a provizí, ale v dalším období jeho vývoj je poměrně mírný, v roce 2009, 2012 a 2014 dokonce klesající. Nejvíce v roce 2014, kdy byl zaznamenán pokles o 903 mil. Kč. Vysvětlení se nabízí tím, že bankovní domy se snaží udržet své klienty, a proto omezují bankovní poplatky na minimum. Co se týče úrokových výnosů, stále se jedná o vzrůstající trend. V roce 2014 podíl zisku na zisku z finanční a provozní činnosti dosáhl 95 %, což znamená, že největší zisk bankovního sektoru plyne z úvěrů.

Snížení poplatků

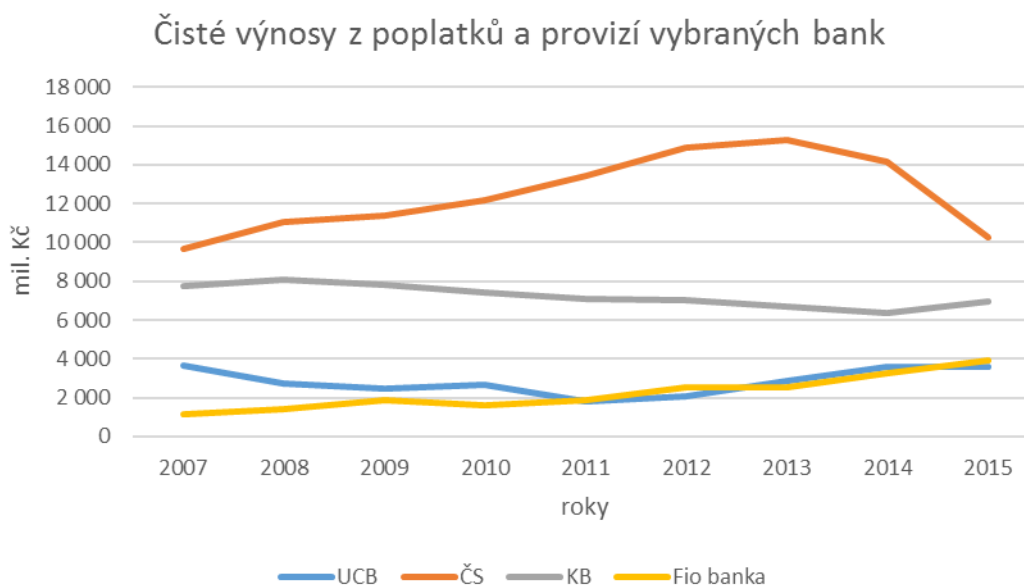
Z tabulky 2 lze vyvodit, že největší příjmy mají banky z úrokových výnosů, čili snížení by se téměř bank nedotklo. Evropský parlament v březnu 2015 schválil omezení poplatků za platby kartou. Bankovní sektor sám od sebe poplatky nesníží, pouze v případě, že dostane omezení ze shora. Malé banky jdou touto cestou, sníží, téměř navenek omezí bankovní poplatky a tím přilákají více klientů.

4.2.3 Čisté výnosy jednotlivých vybraných bank v letech 2007 - 2015

UniCredit Bank, Česká spořitelna, Komerční banka a Fio banka patří k těmto vybraným bankám. Jsou vybrány na základě provedeného dotazníkového šetření. Jediná Fio banka nepatří do tzv. Velké čtyřky.³

Čistý výnos z poplatků a provizí vybraných bank v letech 2007-2015 ilustruje následující graf 9. Česká spořitelna, jak je patrné z grafu, dosahuje dlouhodobě nejvyšších výnosů. Nejvyšší hodnoty 15 301 mil. Kč dosáhla v roce 2013. Od zmíněného roku její výnos klesá, v roce 2015 dosahoval hodnoty 10 254 mil. Kč, což je o 5 047 mil. Kč méně než v roce 2013. Stále, ale patří k bankám, které představují nejvyšší výnosnost. Je to z toho důvodu, že zmíněná banka spravuje běžné účty největšímu portfoliu v ČR a dalším důvodem je sazba bankovních poplatků, kdy lze danou banku zařadit mezi jednu z bank, která má poplatky téměř na vše, a jejich výše je též vyšší, než u ostatních z bankovního sektoru. Česká spořitelna se v roce 2015 stala Bankou roku, přestože má vyšší poplatky. Česká spořitelna má výborný předpoklad pro nabízené nové bankovní produkty a tedy i výběr většího množství produktů, z čehož těží.

Graf 9 Čistý výnos z poplatků a provizí v letech 2007-2015

Zdroj: vlastní zpracování, data čerpána z výročních zpráv jednotlivých bank, 2016

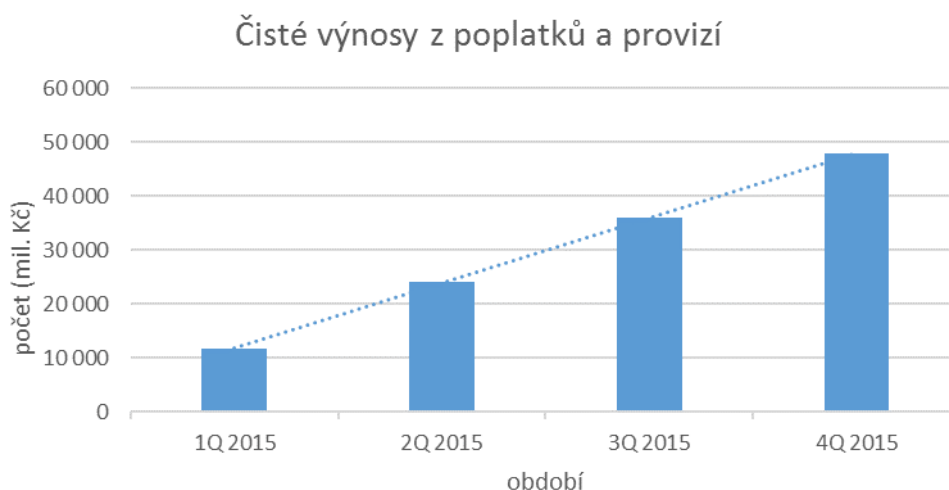
³ Velká čtyřka je označení pro největší a nejziskovější banky na českém bankovním trhu. Patří mezi ně Česká spořitelna, Komerční banka, ČSOB a UniCredit Bank.

V grafu 9 lze též spatřit, že výnosy z bankovních poplatků u Komerční banky pomalu klesají. V roce 2007 byla hodnota 7 756 mil. Kč a v roce 2014 hodnota 6 370 mil. Kč, což je pokles o 1 386 mil. Kč. Pravděpodobně je to způsobeno menším počtem klientů a na základě toho snižují výši jednotlivých poplatků, aby si dané klienty udrželi. Naopak od roku 2014 její zisk nepatrně vzrostl, o hodnotu 586 mil. Kč. UniCredit Bank a Fio banka mají téměř stejné hodnoty v dlouhodobém vývoji. Chtějí tím oslovit více klientů. Podrobnější údaje jsou k nalezení v tabulce v příloze 1.

4.2.4 Vývoj bankovních poplatků v českém bankovním sektoru v roce 2015

Čisté výnosy z poplatků a provizí představuje následující graf 10. Dané hodnoty jsou k dispozici pouze kvartálně. Jak lze vidět na grafu 4 jedná se o vzrůstající trend v roce 2015. Nejvyšší hodnoty výnosů dosahuje ke dni 31. 12. 2015, tj. 47 903 mil. Kč. Naopak nejnižší hodnota je ke dni 31. 3. 2015, tj. 11 650 mil. Kč, rozdíl je částka 36 253 mil. Kč. Celková suma k danému roku činí 119 735 mil. Kč, která se vztahuje ke všem bankám na bankovním trhu České republiky.

Graf 10 Čisté výnosy z poplatků a provizí v roce 2015

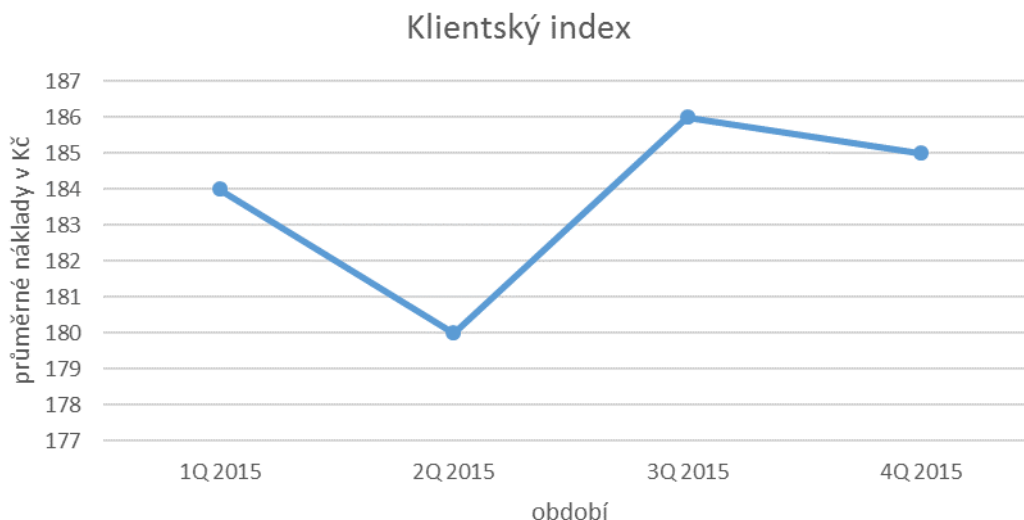

Zdroj: Cnb.cz [online]. [cit. 2016-07-03 c], vlastní zpracování, 2016

Následující graf 11 zobrazuje období roku 2015, opět kvartálně, dále pod značkou Q. V 1Q roku 2015 představuje průměrné náklady na účet hodnoty 184 Kč. V dalším kvartálu trend klesá k hodnotě 180 Kč. Ve třetím čtvrtletí 2015 se hodnota zvýšila o 6 korun na 186 Kč. Toto zvýšení bylo pravděpodobně způsobeno zvýšeným počtem

výběrů z bankomatů u cizích bank v ČR nebo výběry v zahraničí, poněvadž se jedná o období letních měsíců, tedy období prázdnin.

Graf 11 Průměrné náklady klienta na účet v Kč

Zdroj: Bankovní poplatky [online]. [cit. 2016-07-03], vlastní zpracování, 2016

4.2.5 Podíl poplatků na zisku českého bankovního sektoru v roce 2015

V tabulce 3 níže je porovnán podíl úrokového zisku a podíl zisku z poplatků a provizí na zisku z finanční a provozní činnosti. Jedná se o rok 2015, který uvádí nejnovější data, která jsou aktuálně k dispozici (03. 07. 2016). U zisku z finanční a provozní činnosti, úrokových výnosů a výnosů z poplatků a provizí došlo k vzrůstajícímu trendu u každého čtvrtletí v roce 2015. Podíl poplatků na zisku z finanční a provozní činnosti činí v průměru 28 %. Hodnota 92 %, která dosahuje v 1Q 2015, vypovídá o tom, že nejvíce zisku bankovního sektoru plyne z úvěrů.

Tabulka 3 Úrokový výnos a výnos z poplatků a provizí v českém bankovním sektoru v roce 2015 (mil. Kč)

Období	Zisk z finanční a provozní činnosti	Úrokové výnosy	Podíl úrokového zisku na zisku z finanční a provozní činnosti	Výnosy z poplatků a provizí	Podíl zisku z poplatků a provizí na zisku z finanční a provozní činnosti
1Q 2015	41 323	38 202	92 %	11 650	28 %
2Q 2015	88 149	76 201	86 %	24 155	27 %
3Q 2015	130 549	114 329	88 %	36 027	28 %
4Q 2015	174 157	150 855	87 %	47 903	28 %
Celkem	434 178	379 587	87 %	119 735	28 %

Zdroj: Cnb.cz [online]. [cit. 2016-07-03 d], vlastní zpracování, 2016

Dále u 3Q v tabulce 3 lze vidět, že zisk z provozní a finanční činnosti činí 130 549 mil. Kč, což odpovídá 88 % podílu úrokového zisku, který plyne především z úroků z úvěrů. Nejvyšší zisk představuje 4Q, hodnotu 174 157 mil. Kč, což je o 132 834 mil Kč více než v 1Q. Podíl úrokového zisku na zisku z finanční a provozní činnosti a podíl poplatků a provizí z finanční a provozní činnosti v průměru odpovídá každému kvartálu, vyjímaje 1Q u podílu úrokového zisku.

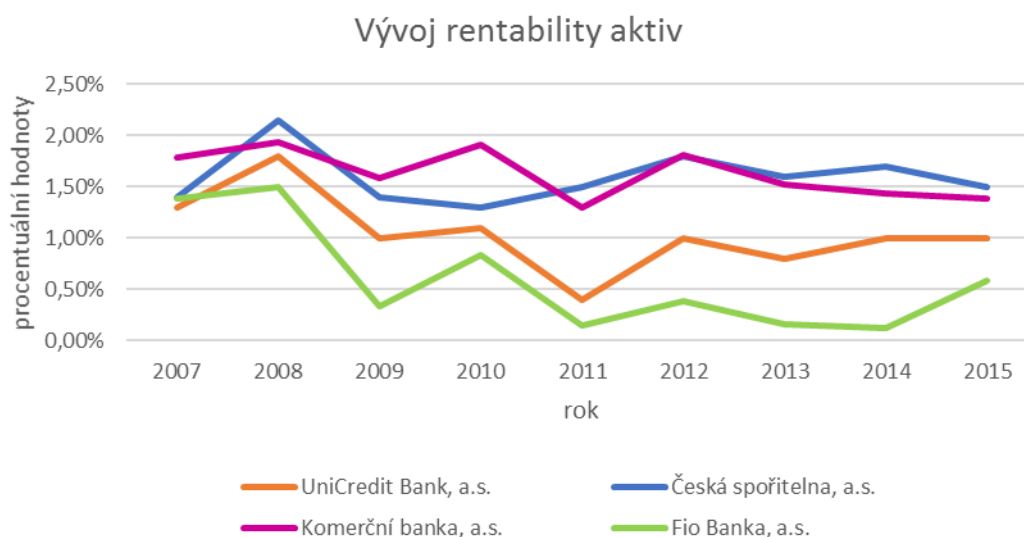
4.3 Finanční analýza u vybraných bank v letech 2007 - 2015

Pro ucelený náhled na finanční situaci jednotlivých vybraných bankovních institucí bude provedena finanční analýza pomocí poměrových ukazatelů. Tyto jednotlivé druhy analýzy se budou aplikovat na data ve sledovaném období 2007 - 2015 a budou komparována s vybranými bankovními domy. Výpočty a dané vzorce se nacházejí v tabulkách v přílohách 2-5.

4.3.1 Analýza rentability

Analýza rentability umožňuje náhled na schopnost podniku využívat vložených aktiv do společnosti k vytvoření zisku. Jedná se o jednu z nejdůležitějších analýz, protože má největší vypovídající schopnost. V souladu se základním cílem každého podniku, což je maximalizace zisku je potřeba zkoumat, zda není podnik zadlužen, přeúvěrován nebo zda jsou vhodným způsobem využity kapitálové zdroje a podnik není překapitalizován. Z toho je patrné, že dlouhodobá finanční stabilita podniku je podmíněna správnou strukturou zdrojů a dále výběrem nejvhodnějším cizích zdrojů.

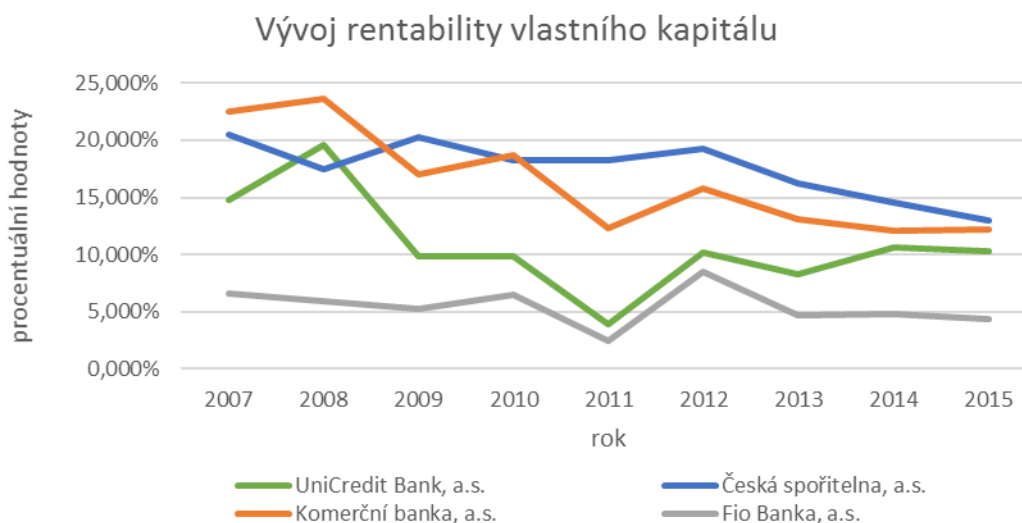
Graf 12 Vývoj rentability aktiv (ROA) v letech 2007 - 2015 v %

Zdroj: Výroční zprávy KB, a.s., ČS, a.s., UniCredit Bank CR, a.s., Fio banka, a.s., za období 2007- 2015, vlastní zpracování, 2016

Graf 12 představuje vývoj rentability aktiv (ROA) v letech 2007 - 2015 u jednotlivých vybraných bankovních domů. Rentabilita aktiv (ROA) ukazuje, jak efektivně ve firmě se vytváří zisk bez ohledu na to, z jakých zdrojů tento zisk je tvořen. Na daném grafu 12 je patrné, že vývoj u daných bank má poměrně podobný průběh. Česká spořitelna a Komerční banka se střídají ve sledovaném období, kdo nejefektivněji vyváří zisk. Od roku 2007 do roku 2008 každá z vybraných bank zvýšila svoji rentabilitu, nejvyšší hodnoty dosáhla Česká spořitelna, tj. hodnoty 2,15 %. Znamená to tedy, že zde se nejefektivněji vytváří zisk. Rok 2010 a 2012 byl také ve znamení zvýšení rentability aktiv u bankovních domů. Počáteční hodnota UniCredit Bank v roce 2007 byla 1,30 %. Nejvyšší hodnoty, tj. hodnota 1,80 % dosáhla v roce 2008. Poté nastala klesající tendence a v roce 2015 její hodnota rentability aktiv činí 1,00 %, což je o 0,30 procentního bodu méně než v roce 2007. U Komerční banky počáteční hodnota v roce 2007 byla hodnota 1,780 %, nejvyšší hodnoty dosáhla v roce 2008 (1,930 %), v roce 2010 měla ze sledovaných bank nejvyšší hodnotu, tj. hodnota 1,910 %. V posledním roce 2015 daná hodnota činí 1,380 %, což je o 0,550 procentního bodu méně než její nejvyšší hodnota. Česká spořitelna dlouhodobě ukazuje nejvyšší ziskovost. V roce 2007 dosáhla hodnoty 1,40 %, nejvyšší hodnota v roce 2008 (2,150 %). Od roku 2013 - 2015 vykazuje nejvyšší hodnoty oproti sledovaným bankám. Fio banka potvrzuje v tomto vývoji, že se jedná o novější banku a její ziskovost od roku 2008 patří k nejnižším. Nejnižší hodnoty dosáhla v roce 2014, tj. hodnota 0,120 %. V roce 2015 došlo k mírnému zlepšení, tj. o 0,466 procentního bodu více.

Graf 13 Vývoj rentability vlastního kapitálu (ROE) v letech 2007 - 2015 v %

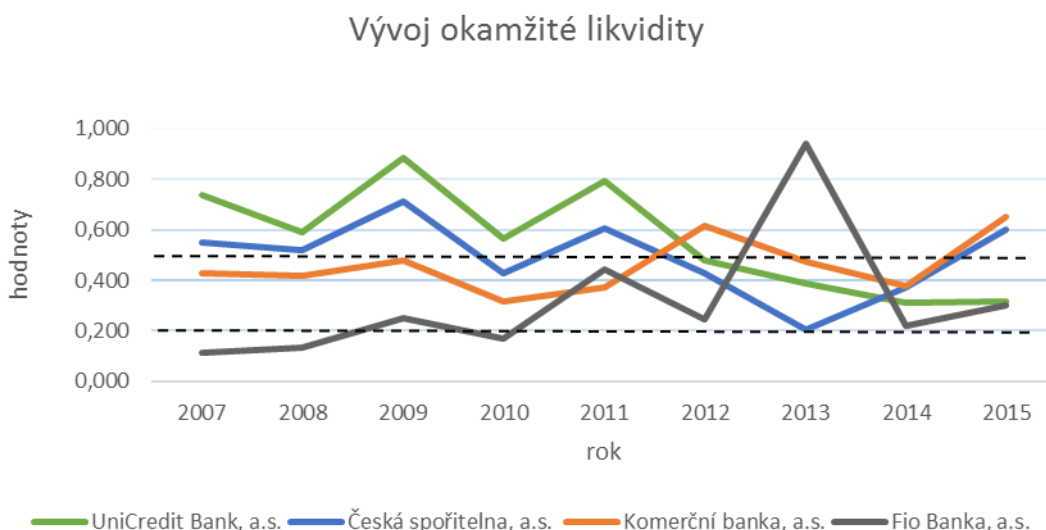
Zdroj: Výroční zprávy KB, a.s., ČS, a.s., UniCredit Bank CR, a.s., Fio banka, a.s., za období 2007- 2015, vlastní zpracování, 2016

ROE, neboli, rentabilita vlastního kapitálu, je klíčový ukazatel pro akcionáře v jednotlivých bankách, který představuje graf 13. UniCredit Bank a Česká spořitelna mají velmi podobný trendový vývoj. V roce 2011 má UniCredit Bank nejnižší hodnotu, tj. hodnota 3,90 %. To znamená, že 3,90 % čistého zisku připadá na 1 Kč investovaného kapitálu akcionářem. V roce 2011 má výrazný pokles i Komerční banka, hodnota 12,310 %. Tento pokles Komerční banka přisuzuje tvorbou opravných položek k cenným papírům v hodnotě více než 5 mld. Kč. V tomto roce dosáhla nejnižší hodnoty také Fio banka, tj. hodnota 2,40 %. Z dlouhodobého hlediska je na tom opět nejlépe Česká spořitelna, nejvyšší hodnoty dosáhla v roce 2009 (20,30 %), v roce 2015 hodnota 13,00 %, došlo ke snížení o 7,30 procentního bodu.

4.3.2 Analýza likvidity

Analýza likvidita říká, za jak dlouhou dobu je podnik schopen dostát svým závazkům. Tato schopnost je vyjádřena solventností a likviditou podniku. Solventnost je vyjádřením schopnosti podniku získat prostředky na úhradu svých závazků.

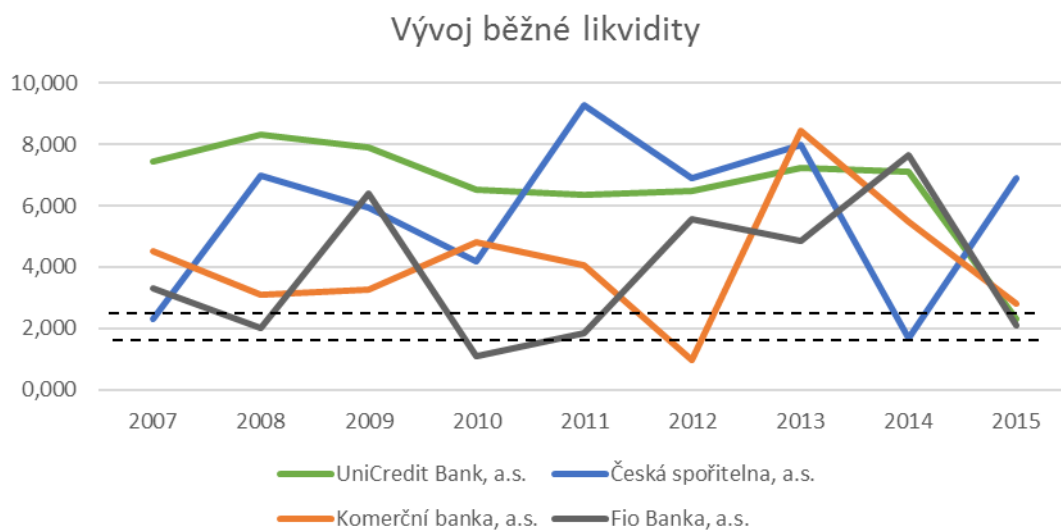
Graf 14 Vývoj okamžité likvidity v letech 2007 - 2015

Zdroj: Výroční zprávy KB, a.s., ČS, a.s., UniCredit Bank CR, a.s., Fio banka, a.s., za období 2007- 2015, vlastní zpracování, 2016

Na grafu 14 lze vidět vývoj okamžité likvidity v letech 2007 - 2015. Likvidita 1. stupně, tedy okamžitá likvidita, je nejpřísnější ukazatel, neboť vyjadřuje hodnotu zaplatit své krátkodobé závazky ihned (pomocí hotovosti, šeků atd.). Optimální hodnota dle literatury je stanovena na 0,2 - 0,5, tuto optimální hodnotu představuje přerušovaná čára. Tento přísný ukazatel vychází dle optimální hodnoty nejlépe pro Komerční banku, která se v tomto rozmezí pohybuje v letech 2007 - 2011 a poté od roku 2013 do první poloviny roku 2015. UniCredit Bank se pohybuje v tomto intervalu od roku 2012 - 2015, v roce 2015 představuje hodnotu 0,3. Česká spořitelna má optimální hodnotu v roce 2010, tj. hodnota 0,430. Poté od roku 2012 - 2014. Fio banka se v daném rozmezí nachází v roce 2009, dále 2011 - 2012 a 2014 - 2015.

Graf 15 Vývoj běžné likvidity v letech 2007 - 2015

Zdroj: Výroční zprávy KB, a.s., ČS, a.s., UniCredit Bank CR, a.s., Fio banka, a.s., za období 2007- 2015, vlastní zpracování, 2016

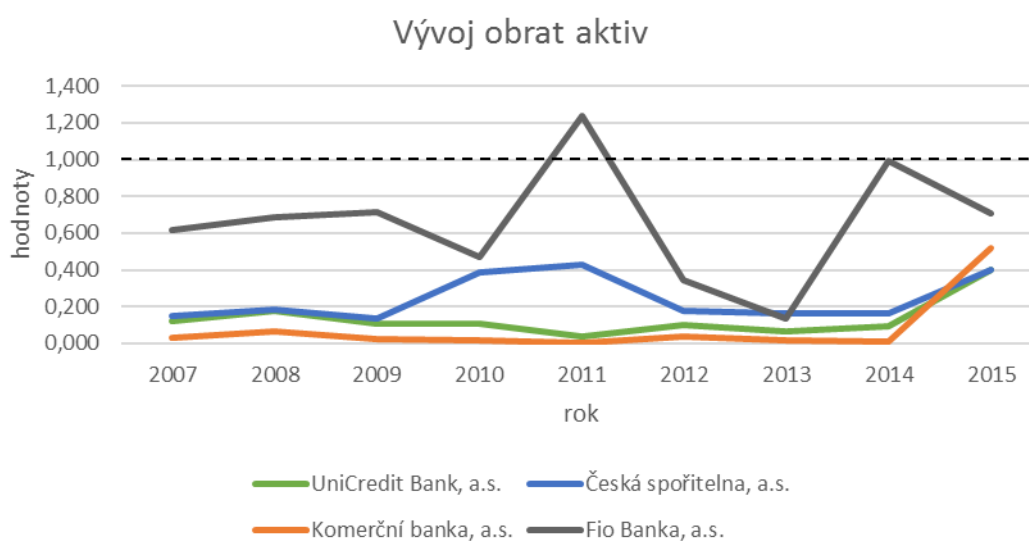
Vývoj běžné likvidity v letech 2007 - 2015 představuje graf 15. Tento ukazatel, likvidita 3. stupně, tedy běžná likvidita, má optimální interval 1,5 - 2,5, tento interval v grafu 15 představuje přerušovaná čára. Čím vyšší hodnota ukazatele, tím je příznivější pro zachování platební schopnosti firmy. V daném optimálním rozpětí se nachází Fio banka, v roce 2008 s hodnotou 2,0, dále v roce 2011, tj. hodnota 1,830 a v roce 2015 s hodnotou 2,1. Daná hodnota 2,1 znamená, že 2,1 Kč celkových oběžných aktiv banky je pokryta 1 Kč krátkodobých závazků. UniCredit Bank a Komerční banka se v letech 2007 - 2014 v tomto rozmezí nenacházejí. UniCredit Bank má v roce 2015 optimální hodnotu, tj. hodnota 2,300. Komerční banka v tomto roce k té optimální hodnotě pomalu klesá. Naopak Česká spořitelna se v tomto intervalu pohybuje v roce 2007 (2,300) a 2014 (1,670).

Fio banka v roce 2010 a Komerční banka v roce 2012 nedosahují příznivých výsledků hodnot. Jinak hodnoty likvidity u jednotlivých bank ukazují uspokojivé výsledky, znamená to, že banky nemají větší problém s platební schopností svých závazků.

4.3.3 Analýza aktivity

Analýza aktivity poskytuje informace o tom, jak efektivně se ve firmě hospodaří s aktivy (majetkem, pohledávkami atd.), tedy respektive, jak dlouho jsou v nich vázány finanční prostředky. Pokud má firma více aktiv, než je potřeba, vznikají zbytečné náklady, pokud jich má naopak málo, přichází o možné tržby.

Graf 16 Vývoj obrat aktiv v letech 2007 - 2015

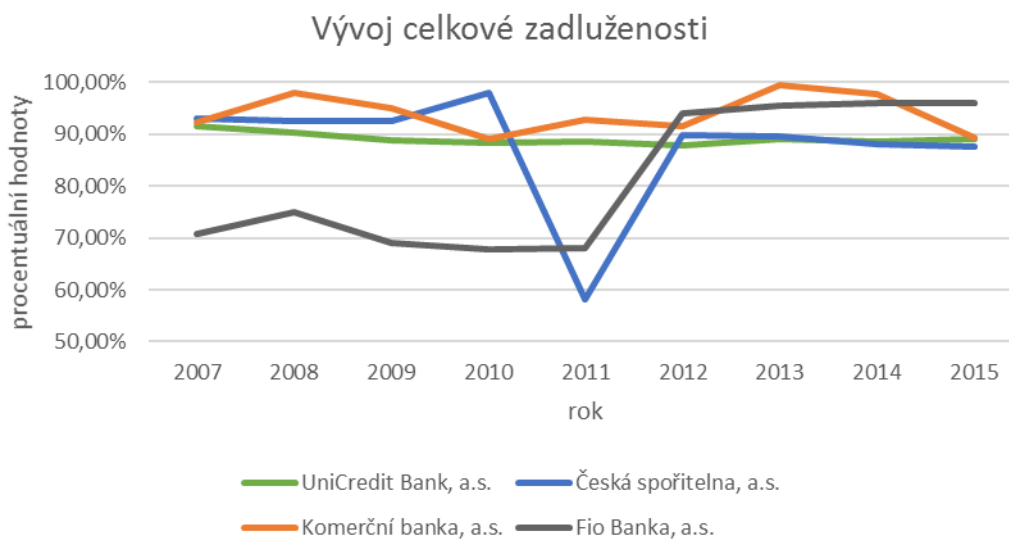
Zdroj: Výroční zprávy KB, a.s., ČS, a.s., UniCredit Bank CR, a.s., Fio banka, a.s., za období 2007- 2015, vlastní zpracování, 2016

Graf 16 ukazuje vývoj obrat aktiv v letech 2007 - 2015 pro jednotlivé bankovní domy. Tento ukazatel zhodnocuje aktiva ve výrobní činnosti firmy bez ohledu na zdroje jejich krytí. Ukazatel také udává, kolikrát se celková aktiva obrátí za rok. Optimální hodnota je rozdílná pro odvětví, ale dá se obecně říci, že minimální hodnota je hodnota 1. Tuto optimální hodnotu splňuje pouze Fio banka v roce 2011, tj. hodnota 1,24 a poté ta samá banka v roce 2014, tj. hodnota 0,996. Nejnižší hodnotu má v roce 2013 (0,132). UniCredit Bank se pohybuje v letech 2007-2015 v intervalu 0,04-0,4; přičemž v posledním roce dosahuje nejlepší hodnoty. Podobný vývoj má Komerční banka, která také dosahuje nejlepší hodnoty v posledním roce, tj. hodnota 0,520. Česká spořitelna se pohybuje v rozmezí 0,138 (2009) - 0,427 (2011). Jak ilustruje graf 16, většina hodnot se nachází pod optimální hodnotou, což je pravděpodobně způsobeno nižšími tržbami v daných letech.

4.3.4 Analýza zadluženosti

Analýza zadluženosti přináší výsledky týkající se úvěrového zatížení firmy. To je do jisté míry žádoucí, i vyšší zadluženost, ale jen v případě vyšších hodnot bankovní rentability. Analýza je též důležitá při akvizici podniku.

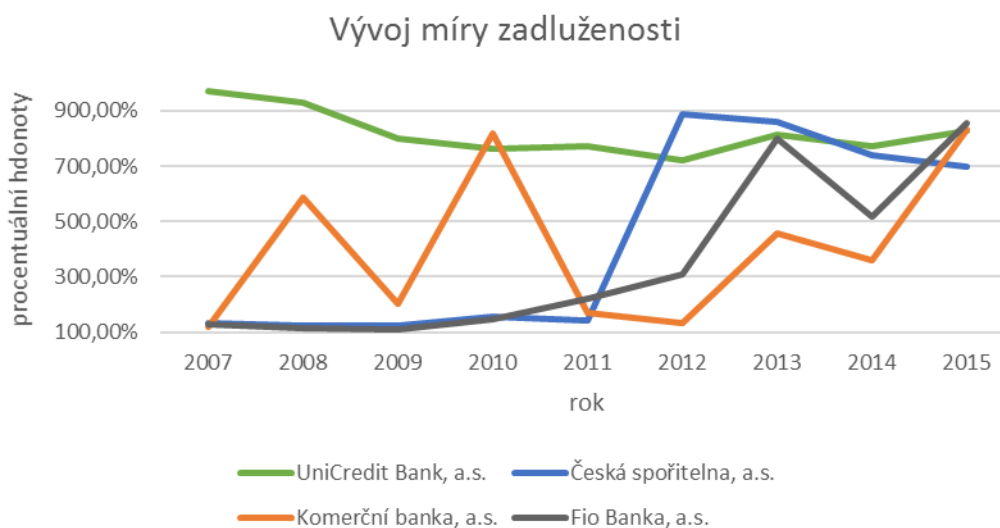
Graf 17 Vývoj celkové zadluženosti v letech 2007 - 2015 v %

Zdroj: Výroční zprávy KB, a.s., ČS, a.s., UniCredit Bank CR, a.s., Fio banka, a.s., za období 2007- 2015, vlastní zpracování, 2016

Graf 17 ilustruje vývoj míry celkové zadluženosti v letech 2007 - 2015. Optimální hodnoty nejsou stanoveny. Obecně čím vyšší hodnota, tím vyšší zadluženost daného podniku. Vyšší hodnoty jsou rizikem pro věřitele, především pro banku. UniCredit Bank má překvapivý průběh, protože její zadluženost se pohybuje v letech 2007 - 2015 v téměř totožné hodnotě, v rozmezí 88,43 % (rok 2010) a 91,47 % (rok 2007). Komerční banka má v těchto letech průběh také poměrně stejný. V roce 2013 dosahuje nejvyšší celkové zadluženosti, tj. hodnoty 99,40 %. Naopak Česká spořitelna má výrazný pokles od roku 2010 do roku 2011, tj. pokles o hodnotu téměř 40 procentního bodu. Poté od roku 2011 do roku 2012 opět narůstá do hodnoty 89,86 % a její průběh je dále stagnující. Fio banka v roce 2007 představovala hodnotu 70,70 % celkové zadluženosti, vzhledem k tomu, že teprve pár let byla na bankovním trhu a v roce 2012 došlo k nárůstu dané hodnoty, o 23,2 procentního bodu. V roce 2015 Fio banka představovala nejvyšší hodnotu celkové zadluženosti, tj. hodnoty 96,10 %.

Graf 18 Vývoj míry zadluženosti v letech 2007 - 2015 v %

Zdroj: Výroční zprávy KB, a.s., ČS, a.s., UniCredit Bank CR, a.s., Fio banka, a.s., za období 2007- 2015, vlastní zpracování, 2016

Vývoj míry zadluženosti v letech 2007 - 2015 pro jednotlivé banky představuje graf 18. Míra zadluženosti je důležitá z hlediska poskytnutí úvěru. Cizí zdroje by neměly překročit jeden a půl násobek hodnoty vlastních zdrojů. Optimální hodnota je samozřejmě nižší hodnota cizích zdrojů než vlastních. Tento ukazatel je důležitý, pokud si banka chce půjčit od centrální banky, jestli jí poskytne úvěr.

Lze vidět na grafu 18, že Fio banka v roce 2007 má míru zadluženosti s hodnotou 127,80 % a v následujících letech je daná hodnota podobná, je to dané tím, že se jednalo v té době o tzv. „novou banku“ a nepotřebovala více kapitálu. Naopak v letech 2010 a 2013 dochází k prudkému nárůstu, čili banka má více cizího kapitálu než vlastního a to několikanásobně. V roce 2015, vyjma České spořitelny, mají jednotlivé banky míru zadluženosti podobnou, v rozmezí hodnot 700 - 854 %. UniCredit Bank, jako u celkové zadluženosti, i zde, má křivka míry zadluženosti téměř netrendový průběh. Rozdíl mezi nejvyšší a nejnižší hodnotou činí 252,6 procentního bodu. To pro danou banku znamená, že sice má více cizího kapitálu, ale snaží se si více nepůjčovat a investovat. Česká spořitelna má od roku 2007 - 2011 podobný průběh jako Fio banka a poté nastává prudký nárůst v roce 2012, tj. hodnota 886 %, rozdíl oproti předcházejícímu roku 742 procentního bodu. Poté nastává klesající tendence a v roce 2015 má nejnižší míru zadluženosti, tj. hodnota 699,90 %. Komerční banka má v těchto letech odlišný průběh. V roce 2007

představuje nejnižší míru zadluženosti, tj. hodnota 120,65 %, poté dochází k nárůstu, poklesu a opět nárůstu do roku 2010. Nastává pokles v roce 2012 (130,60 %) a poté nastává nárůst křivky do roku 2015 s hodnotou 830,80 %.

Nejlépe se jeví Fio banka a Česká spořitelna od roku 2007 - 2011, v roce 2015 je na tom nejlépe z vybraných bankovních domů Česká spořitelna.

4.4 Analýza bankovního trhu z pohledu klienta

Bankovní poplatky jsou pro mnohé spotřebitele ukazatelem pro výběr bankovní instituce. Pro výběr vhodné bankovní instituce při výběru hypotečního úvěru legislativa stanovuje roční procentní sazbu nákladů, na základě toho si může potenciální klient porovnat nabídky jednotlivých institucí. Ovšem pokud potenciální klient chce porovnat jednotlivé nabídky z jiného důvodu, nemá možnost jednoduššího porovnání, než důkladného prostudování sazebníků jednotlivých bankovních institucí. Nicméně nabízené balíčky služeb a různé programy nabízených odměn vedou k velké nepřehlednosti nabízených služeb.

4.4.1 Komparace vybraných bankovních institucí na základě poplatků

Porovnání vybraných bankovních institucí na základě vybraných poplatků, které vycházejí z otázek z dotazníkového šetření. Je porovnán rok 2007 a 2016, a jejich případný nárůst či pokles.

Komparace vybraných bankovních poplatků, které jsou pro osobní účet/ konto představuje tabulka 4, předpokládá se u výsledků splnění veškerých podmínek. Poplatek za výběr z vlastního bankomatu v tuzemsku nepředstavuje žádný nárůst ani pokles, je pořád ve stejné výši při splnění určitých podmínek. U mBank je to podmíněno tím, že 1. -3. výběr je zdarma a poté se platí. Poplatek za zřízení a vedení bankovního účtu u všech vybraných bank poklesl či zůstal nezměněn. Největší pokles zaznamenala UniCredit Bank, tj. hodnota 99 Kč. Poté Česká spořitelna s hodnotou -80 Kč, tj. pokles o 54 %, a Komerční banka s hodnotou ve výši 59 Kč oproti roku 2007. Lze si všimnout, že Fio banka a mBank už v roce 2007 měly bezplatné vedení a zřízení účtu, je to dané tím, že v tom roce mBank vznikla a snažila se přilákat nové klienty a Fio banka též patřila v té době k novějším bankám. Dokonce se v tomto roce Komerční banka stala Bankou roku. U poplatku za výběr z cizího bankomatu v tuzemsku dochází také k poklesu u vybraných bankovních domů. Největší pokles zaznamenala Komerční banka, tj. hodnota ve výši 56 Kč (59 %). U poplatku za výběr z bankomatu v zahraničí dochází spíše k nárůstu. Fio banka odečítá

0,50 % z dané částky a poplatků ve výši 80 Kč v roce 2016, v roce 2007 byl tento poplatek ve výši 80 Kč. Nárůst o 4 Kč (tj. 4 %) zaznamenává Komerční banka, což nepředstavuje příliš dobrou zprávu. Některé vysoké školy totiž mají s Komerční bankou smlouvu a studenti, kteří vyjíždějí na program Erasmus, si zde musejí zřídit účet, což při této výši poplatku není výhodný bankovní účet. Naopak UniCredit Bank má pokles ve srovnání s tímto rokem, kde klienti neplatí žádné poplatky při výběru v zahraničí. Jestliže se jedná o studenty do 26 let, je to bez, jakýkoliv podmínek, u osob starších než 26 let s podmínkou, si na bankovní účet budou zasílat peníze v minimální výši 12 000 Kč/měsíc. Poplatek za provedené transakce v přímém bankovníctví (PB) v rámci ČR klienti UniCredit Bank, Komerční banky, Fio banky a mBanky neplatí. U České spořitelny se za odchozí platby platí poplatek ve výši 29 Kč v roce 2016 a jedná se o navýšení poplatků oproti roku 2007. U poplatků za vklad hotovosti na pokladně na pobočce došlo u České spořitelny, Fio banky a mBank v roce 2016 k poklesu. Největší pokles byl zaznamenán u mBank, tj. hodnota 265 Kč. Je to dané tím, že v roce 2007 mBank vznikla a jedná se především o internetovou banku, čili v tomto roce měla zřízeno málo poboček, proto tak vysoký poplatek. Poplatek za debetní platební kartu je téměř u všech vybraných bankovních institucí zadarmo, protože platební karta je součástí balíčku bankovního účtu. U jediné České spořitelny došlo k nárůstu u tohoto poplatku, tj. hodnota 29 Kč.

Celkově se dané bankovní poplatky spíše snížily, pouze u třech případů došlo k nárůstu od roku 2007 do 2016. Je to způsobeno tím, že klienti velmi kritizují poplatkovou politiku bank a zasloužili se o snížení, i když ne o bezplatnou politiku. Souhrnně největší pokles od roku 2007 zaznamenala UniCredit Bank a mBank. Naopak Česká spořitelna zaznamenala nárůst u poplatků za odchozí platby v internetovém bankovníctví a za debetní platební kartu.

UniCredit Bank svým vývojem poplatkové politiky do roku 2010 se vymykala ostatním bankám, jelikož zde měl klient výrazně nižší náklady než u ostatních bank. Zaměřila se na nadstandartní služby u bankovních produktů, které odpovídaly potřebám průměrného klienta. Naopak, když se klient podíval do sazebníku České spořitelny v roce 2007, klient si vždy volil za stanovenou cenu počet nabízených služeb a za ostatní položky musel platit

poplatky. Výhodou, ale mohla být variabilita nabízených služeb podle cenového pásma, které si klient sám zvolil na základě svých finančních prostředků a priorit.

V příloze 6 se nachází komparace výše bankovních poplatků na úrovni státu EU pro lepší přehled a ukázání, kde se pohybuje v rámci těchto států Česká republika.

Tabulka 4 Komparace vybraných bankovních poplatků k osobnímu účtu/konta v roce 2007 a 2016 u jednotlivých bankovních institucí (ke dni 17. 7. 2016)

	2007					2016					Nárůst/Pokles				
	UCB	ČS	KB	Fio	mBank	UCB	ČS	KB	Fio	mBank	UCB	ČS	KB	Fio	mBank
Poplatek za zřízení a vedení účtu	99 Kč	149 Kč	59 Kč	0 Kč	0 Kč	0/199 Kč (při podmínce 12000 Kč zaslání na účet)	69 Kč	0/68 Kč	0 Kč	0 Kč	pokles o 99 Kč	pokles 2,2krát (54 %)	pokles o 59 Kč	-	-
Poplatek za výběr z vlastního bankomatu v ČR	0 Kč	0 Kč	0/95 Kč (1.-2. výběr zdarma)	0 Kč	0/19 Kč (1.-3. výběr zdarma)	0 Kč	0/29 Kč (2 zdarma)	0/9 Kč (při platbě u obchodníka zdarma)	0/9 Kč (zdarma je 10 výběrů)	0/35 Kč (1.-3. výběr zdarma)	-	-	-	-	-
Poplatek za výběr z cizího bankomatu v ČR	9 Kč	29 Kč	95 Kč	25 Kč	0/19 Kč (1.-3. výběr zdarma)	0 Kč	29 Kč	39 Kč	0/30 Kč (platba vyšší než 4000 Kč)	0/35 Kč (1.-3. výběr zdarma)	pokles o 9 Kč	-	pokles 2,4krát (59 %)	pokles o 25 Kč	-
Poplatek za výběr z bankomatu v zahraničí	100 Kč	29 Kč	95 Kč	80 Kč	0 Kč	0 Kč	29 Kč	99 Kč	0,50 % + 80 Kč	0/35 Kč (35 Kč do částky 2 499 Kč)	pokles o 100 Kč	-	nárůst 1,04krát (4 %)	nárůst o 0,50 % z částky	-
Poplatek za provedené transakce v PB (příchozí a odchozí platby v ČR)	0 Kč (max 5 transakcí)	0 Kč	0/95 Kč (2 transakce zdarma)	0 Kč	0 Kč	0 Kč	29 Kč (odchozí platba)	0/39 Kč (při platbě u obchodníka)	0 Kč	0 Kč	-	nárůst o 29 Kč	-	-	-
Poplatek za vklad v hotovosti na pobočce	0 Kč	49 Kč	0 Kč	30 Kč	300 Kč	0 Kč	29 Kč	0 Kč	0 Kč	35 Kč	-	pokles 1,7krát (41 %)	-	pokles o 30 Kč	pokles 8,6krát (88 %)
Poplatek za debetní platební kartu	0 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč	29 Kč	0 Kč	0 Kč	0 Kč	-	nárůst o 29 Kč	-	-	-

Zdroj: Sazebníky KB, a.s., ČS, a.s., UniCredit Bank CR, a.s., Fio banka, a.s., mBank, vlastní zpracování, 2016

4.4.2 Komparace vybraných bankovních produktů na základě poplatků

Porovnání výše bankovních poplatků jednotlivých bank v ČR poskytující běžné účty pro občany (vedené v Kč) a dále výběru nejvýhodnějšího bankovního produktu pro dané vzorové skupiny.

4.4.2.1 Typy vzorových skupin

Vzhledem k rozdílným potřebám, prioritám a zvyklostem jednotlivých klientů využívat různé druhy bankovních produktů a služeb, jsou definovány tři vzorové skupiny klientů – student, aktivní klient a důchodce, které lze nalézt v tabulce 5.

Tabulka 5 Typy vzorových skupin

Vzorové skupiny	Věk	Průměrný měsíční příjem	Výběr z bankomatu	Platební karta	Odchozí platby z BÚ	Příchozí platby z BÚ
Student (1)	21-25 let	< 20 000 Kč	2 x VB ⁴ , 2 x CB	1 x	4x	4x
Aktivní klient (2)	31-35 let	30 001-40 000 Kč	4x VB, 3x CB ⁵	8x	6x	3x
Důchodce	-	-	0x	0x	2x	1x
Vzorové skupiny	Vklad na pobočce	Výběr hotovosti na pokladně	Výpis z účtu			
Student (1)	0x	0x	elektronicky/měsíc			
Aktivní klient (2)	0x	0x	elektronicky/měsíc			
Důchodce	1x	1x	poštou/měsíc			

Zdroj: výsledky dotazníkového šetření, vlastní zpracování, 2016

Student

Typ klienta student odpovídá 1. vzorové skupině, která vyšla z dotazníkového šetření a lze ji nalézt v tabulce 1 Potřeby respondentů. Student, ve věku 21-25 let, který téměř nenavštěvuje pobočku a své finance spravuje prostřednictvím internetového, či mobilního bankovníctví. Během kalendářního měsíce obdrží 4 platby, zadá 4 příkazy k úhradě,

⁴ VB = výběr z vlastního bankomatu

⁵ CB = výběr z cizího bankomatu

v rámci ČR, dvakrát vybere hotovost z vlastního bankomatu a dvakrát z cizího bankomatu a 17krát zaplatí kartou u obchodníka. Výpis z účtu dostává měsíčně elektronicky.

Aktivní klient

Aktivní klient též odpovídá vzorové skupině, tj. vzorová skupina 2. Klient s vyšším příjmem v rozmezí 30 001-40 000 Kč, věku 31-35 let, který využívá častěji elektronické bankovníctví (6-10krát) a embosovanou⁶ platební kartu s pojištěním ztráty a krádeže a cestovním pojištěním. Za kalendářní měsíc má 3 příchozí platby, 6krát zadá příkaz k úhradě (v rámci ČR). Čtyřikrát použije bankomat vlastní banky a třikrát cizí banky a 8krát zaplatí kartou u obchodníků. Výpis z účtu dostává měsíčně elektronicky.

Důchodce

Konzervativní typ klienta, který nevyužívá žádnou z forem přímého bankovníctví ani platební kartu. Všechny transakce provádí přímo na pobočce. Za měsíc má jednu příchozí platbu, dvakrát zadá příkaz k úhradě, jedenkrát provede vklad na pobočce a jedenkrát výběr hotovosti na pokladně. Výpis z účtu dostává měsíčně poštou.

4.4.2.2 Porovnávané banky a jejich bankovní produkty

Pro srovnání výše bankovních poplatků budou použity následující bankovní instituce: Česká spořitelna, UniCredit Bank, Komerční banka, Fio banka a mBank. Byly vybrány na základě výsledků v dotazníkovém šetření.

Student

Speciální bankovní účty pro studenty nabízí většina tradičních bank. Zdárně jsou za nimi nové internetové banky, které rovněž nabízejí vedení účtu zdarma, bezplatné příchozí a odchozí platby nebo výběry z bankomatů.

⁶ Embosovaná karta – karta, která má plasticky vytvarované údaje (na přední straně vystupuje v „reliéfu“). Díky tomu lze platit kartou i u obchodníků, kteří mají pouze mechanickou čtečku.

Tabulka 6 Porovnání měsíčních nákladů na poplatcích u klienta "Student" (ke dni 16. 7. 2016)

Pořadí	Název bankovní instituce	Název běžného účtu	Min do 25 let zdarma, bez podmínek, bez potvrzení o studiu	Výše poplatků (měsíční náklady)	Poznámky
1.	UniCredit Bank	U Konto pro mladé	ANO	0 Kč	slevový program U-šetřete
2.	mBank	mKonto	ANO	35 Kč	3krát výběr z libovolného bankomatu zdarma
3.	Fio banka	Osobní účet I	ANO	60 Kč	výběr z cizího bankomatu lze prominout při útratě vyšší než 4000 Kč
4.	Komerční banka	Studentský účet G2.2	NE	120 Kč	program "Moje odměny"
5.	Česká spořitelna	Osobní účet II	NE	196 Kč	Servis 24 (aplikace)

Zdroj: Sazebníky KB, a.s., ČS, a.s., UniCredit Bank CR, a.s., Fio banka, a.s., mBank, vlastní zpracování, 2016

Tabulka 6 zobrazuje jednotlivé bankovní instituce, bankovní produkty a měsíční náklady na poplatcích u vzorové skupiny „Student“. Pro tohoto klienta je nejvýhodnější běžný účet u UniCredit Bank – U Konto pro mladé, u kterého na poplatcích student nic nezaplatí, nemusí ani předkládat do 26 let potvrzení o studiu. U tohoto účtu je velká výhoda, neomezený počet výběrů ze všech bankomatů v České republice i v zahraničí. S kartou MasterCard se klient zaregistruje do programu U - šetřete, nebo na stránkách MasterCard, kde lze získat u vybraných obchodníků slevu v minimální výši 2 %, tato částka se přičítá na běžný účet. Na druhém místě vyšlo mKonto, od mBanky, která je internetovou bankou, a proto je u mladých lidí velmi oblíbená. Jediný poplatek, který namodelovaný klient platí, je poplatek 35 Kč, za 4. výběr z cizího bankomatu, protože pouze 3 jsou zdarma. Osobní účet I od Fio banky je na třetím místě. Nevýhodou u tohoto typu účtu jsou výběry z bankomatů (výše poplatků). Součástí balíčku je sice 10 výběrů z vlastního bankomatu zdarma, nicméně vlastních bankomatů této banky je velmi málo. Jak lze vidět v tabulce 6, platí se za výběr z cizího bankomatu ve výši 30 Kč, u „Studenta“ je 2krát výběr z cizího bankomatu, čili měsíční náklad klienta je 60 Kč. Nicméně lze tento poplatek prominout, ale je nutné utratit kartou alespoň 4000 Kč, což je na studenta příliš mnoho. Studentský účet G2.2 od Komerční banky je na předposledním místě. Není to výhodný účet, platí se za každou odchozí platbu ve výši 6 Kč, dále za výběr z vlastního bankomatu 9 Kč, za použití

bankomatu jiné banky se platí pokaždé 39 Kč. Jednorázově student může získat slevu po předložení průkazu ISIC. Celkově tedy tento klient zaplatí 120 Kč za měsíc. Nejméně výhodná je Česká spořitelna a její bankovní produkt – Osobní účet II („Fresh účet“), také se zde platí za odchozí platby, ve výši 5 Kč, při použití cizího bankomatu se vždy strhne 40 Kč. Celková suma tedy činí 196 Kč, jenom za placení poplatků. Pokud se dají zmínit výhody, je to bezesporu výborná dostupnost, prestižnost této bankovní instituce a mobilní aplikace Servis 24.

Aktivní klient

Nejvýhodnější bankovní účty mají vedení zdarma bez podmínek, bezplatné by mělo být též internetové bankovníctví. V dnešní době lze v podstatě všechny účty zřídit přes internetové stránky jednotlivých bankovních institucí.

Tabulka 7 Porovnání měsíčních nákladů na poplatcích u klienta "Aktivní klient" (ke dni 16. 7. 2016)

Pořadí	Název bankovní instituce	Název běžného účtu	Vedení účtu zdarma, bez podmínek	Výše poplatků (měsíční náklady)	Poznámky
1.	UniCredit Bank	U Konto	NE	0 Kč	při splnění podmínky zaslání na účet min 12 000 Kč
2.	Fio banka	Osobní účet	ANO	125 Kč	-
3.	mBank	mKonto	ANO	204 Kč	-
4.	Komerční banka	Můj účet	NE	250 Kč	-
5.	Česká spořitelna	Osobní účet II	NE	317 Kč	při posílání na účet 7000 Kč, vedení účtu zdarma

Zdroj: Sazebníky KB, a.s., ČS, a.s., UniCredit Bank CR, a.s., Fio banka, a.s., mBank, vlastní zpracování, 2016

Tabulka 7 ilustruje jednotlivé bankovní instituce, bankovní produkty a měsíční náklady na poplatcích u vzorové skupiny „Aktivní klient“. Pouze u mBank a u Fio banky nejsou podmínky pro vedení účtu, ale ve většině bankovních institucí v ČR jsou podmínky pro vedení běžného účtu. Bankovní produkt U – Konto od UniCredit Bank opět vychází jako nejvýhodnější běžný účet. Při splnění podmínky zaslání na účet částku v minimální výši 12 000 Kč, je účet a vše kolem něj, bez veškerých poplatků. Pokud by klient tuto podmínku porušil, je mu naúčtován poplatek ve výši 199 Kč, i výběry z bankomatů, čili by

byla tato bankovní instituce případně na druhém místě. Osobní účet od Fio banky je druhý nejvýhodnější bankovní produkt pro „Aktivního klienta“, zahrnuje bezplatné vedení účtu bez podmínek. Zajímavostí je možnost výběru čísla účtu podle vlastního uvážení, pokud samozřejmě není shoda s jiným číslem účtu. Každý měsíc je možné provést 10 výběrů z vlastního bankomatu, z cizího bankomatu je účtován poplatek ve výši 30 Kč za každý výběr. Dále se zde platí za pojištění k platební kartě, proti ztrátě a krádeži ve výši 10 Kč a cestovní pojištění ve výši 25 Kč, toto cestovní pojištění bývá zpravidla maximálně na 3 měsíce. Celková suma tedy činí 125 Kč/měsíc. Běžný účet lze zřídit online bez návštěvy pobočky, dokumenty přiveze kurýr, což tento typ klienta kvituje. Na třetím místě se umístilo mKonto od mBank. Pouze 3 výběry z vlastního bankomatu, poté se platí poplatek ve výši 30 Kč. Dále opět jsou poplatky za pojištění spojené s platební kartou, tj. ve výši 29 Kč a 35 Kč, na poplatcích tedy daný klient zaplatí 204 Kč/měsíc. U mKonta jsou nevýhodné směnné kurzy při platbách kartou v zahraničí, což pro aktivního klienta není dobrá zpráva. Můj účet od Komerční banky se nedoporučuje, protože se zde platí poplatky za samozřejmé věci v balíčku. Za vedení účtu se platí poplatek ve výši 68 Kč, za odchozí platby se platí 6 Kč, za výběr z cizího bankomatu se účtuje poplatek ve výši 39 Kč, z vlastního bankomatu se platí 9 Kč, ale tento poplatek může být vrácen na běžný účet za provedenou platbu u obchodníka. Za pojištění se platí též, částka 29 Kč. Komerční banka má program Moje odměny, kdy je možné získat při splnění dalších podmínek až 50 % z poplatků zpět. Suma poplatků pro aktivního klienta činí 250 Kč/měsíc. Nejméně výhodný účet je opět účet od České spořitelny – Osobní účet II, který také nelze vzorovému klientovi doporučit. Za vedení účtu je poplatek ve výši 69 Kč, pokud klient pošle částku ve výši 7000 Kč, je bezplatný. Součástí tohoto balíčku jsou pouze bezplatné příchozí platby, za odchozí platby je účtován poplatek ve výši 29 Kč, za výběru z cizích bankomatů, za pojištění se taktéž platí poplatky. Celková částka je 317 Kč/měsíc.

Důchodce

Stále klesá počet seniorů, kteří si nechávají vyplácet svoji penzi v hotovosti. Proto více bank nabízí speciální účty pro tuto skupinu klientů, některé typy účtu jsou ale stále předražené. Seniori, kteří aktivně využívají počítač i platební kartu a nebojí se internetového bankovníctví, mají obecně jednoznačnou výhodu.

Tabulka 8 Porovnání měsíčních nákladů na poplatcích u klienta "Důchodce" (ke dni 16. 7. 2016)

Pořadí	Název bankovní instituce	Název běžného účtu	Snadné ovládání bez internetu	Výše poplatků (měsíční náklady)	Poznámky
	UniCredit Bank			-	
1.	mBank	mKonto	NE	70 Kč	
	Fio banka			-	
2.	Česká spořitelna	Osobní účet II	ANO	119 Kč	
3.	Komerční banka	Můj účet	ANO	143 Kč	při zasílání důchodu na účet, nad 60 let

Zdroj: Sazebníky KB, a.s., ČS, a.s., UniCredit Bank CR, a.s., Fio banka, a.s., mBank, vlastní zpracování, 2016

Přestože stále více bankovních institucí využívá speciální účty pro seniory, z vybraných bank, UniCredit Bank a Fio banka, tento typ účtu nemá. Nejvýhodnější bankou pro tuto cílenou vzorovou skupinu je mBank a její mKonto. Zde se platí za vklad na pobočce a výběr hotovosti na pokladně v celkové výši 70 Kč/měsíc. Tento typ klienta si přeje výpis z účtu poštou, v sazebníku banky se tato položka nenachází, ale pokud je klient vyžaduje v tištěné formě, lze říci někomu z rodiny o vytištění. Na druhém místě je Osobní účet II od České spořitelny, nabízí seniorům cenově zvýhodněný účet, přesto pro ně drahý. Za jeho vedení se platí poplatek ve výši 59 Kč, za příkaz k úhradě (odchozí platba) 15 Kč, za měsíční výpis zasílaný poštou se platí 30 Kč, celková suma činí 143 Kč/měsíc. Obecně si senioři vybírají Era účet (dříve Poštovní spořitelna) a Equa Bank.

Na bankovním trhu ČR existuje celá škála bankovních produktů, každý klient má jiné priority a vyznat se v sazebnících jednotlivých bank není lehké, takže celkově vybrat si vyhovující běžný účet u bankovní instituce není snadné. Nejlépe ze všech typů vzorových skupin vychází u vybraných bank UniCredit Bank, i když jí chybí účet pro seniory. Naopak Česká spořitelna má velmi vysoké poplatky, má nevýhodné účty a s ním spojené balíčky, ale přesto se v roce 2015 stala Bankou roku.

5 Zhodnocení výsledků

V posledních letech jsou banky často kritizovány za svou poplatkovou politiku, kterou údajně zneužívají k získání většího zisku. V grafu 7 lze vidět výnosy z poplatků a provizí v letech 2007 - 2014 v celém bankovním sektoru, tudíž jsou zde zahrnuty veškeré banky na českém trhu. Tento vývoj v jednotlivých letech má podobný trend. Nejnižší hodnota byla v roce 2007, konkrétně 35 841 mil. Kč. Výsledek má nejnižší hodnotu tím, že v daném roce přišla na bankovní trh nová banka, mBank, s běžným účtem zcela bez poplatků, což v té době byl nevídaný jev. Klientský index neboli roční náklady klienta na poplatcích, dosáhl ze sledovaného období nejvyšší průměrné hodnoty v roce 2014, tj. částka 181,25 Kč.

Bankovní domy, podobně jako další ekonomické subjekty, jsou ve své podstatě zřizovány s primárním cílem zisku. Ukazatelé, výnosy z úroku a výnosy z poplatků a provizí, ilustrují, jakou poplatkovou politiku si daná banka zvolila. Tyto ukazatelé lze nalézt v tabulce 2 v kapitole 4.2.2, kde je vidět, že největší zisk jde bankám z výnosů z úroků (podíl 95 % v roce 2014). Je to způsobeno nárůstem hypotečním úvěrů, kdy úrokové sazby jsou stále velmi nízké (kolem 1,5 % p. a.) - výhodné. Výnosy z poplatků a provizí, respektive podíl zisku z poplatků a provizí, činí téměř 30 % (rok 2014). V české poplatkové politice jednotlivých bank je nemyslitelné, aby zavedly veškeré služby bezplatně. A pokud je tak mají, vždy je to nějakým způsobem podmíněno. Malé banky, např. mBank, jdou cestou snížení poplatků, protože si tím získají více klientů. I když s tímto tvrzením se pojí další názor, jak je řečeno v teoretických východiscích, že čeští klienti jsou velmi konzervativní. A to je také nejspíš jeden z důvodů, proč si řada bank může dovolit vysoké poplatky (dle dotazníkového šetření vysoký poplatek je stanoven od částky 41 Kč a výše/měsíc), spoléhají totiž, že jejich portfolio se nezmění.

Česká spořitelna, patřící do tzv. Velké čtyřky, dlouhodobě dosahuje nejvyšších výnosů (2007 - 2015). Nejvyšší hodnoty 15 301 mil. Kč dosáhla v roce 2013. V roce 2015 se stala Bankou roku, přestože patří k bankám s nejvyššími poplatky. Česká spořitelna má výborný

předpoklad pro nabízené nové bankovní produkty a někteří klienti berou danou banku za velmi prestižní.

Pro ucelený náhled na finanční situaci jednotlivých bankovních institucí je provedena finanční analýza pomocí poměrových ukazatelů (hlavních). Z dlouhodobého hlediska je na tom nejlépe Česká spořitelna, kdy v roce 2008 dosáhla hodnoty 2,15 % (ROA) a v roce 2009 hodnoty 20,30 % (ROE) v analýze rentability. Obecně by se dalo říci, že se zde nejefektivněji vytváří zisk a v roce 2015 je daná banka na tom nejlépe i s mírou zadluženosti, tj. hodnota 699,90 %. Analýza likvidity vychází u likvidity 1. stupně nejlépe pro Komerční banku, která se nachází v optimální hodnotě v letech 2007 – 2011, a poté od roku 2013 do první poloviny roku 2015. Optimální hodnota je stanovena v rozmezí 0,2 - 0,5.

V kapitole Komparace vybraných bankovních institucí na základě poplatků, vychází nejdražší poplatková politika pro Českou spořitelnu, naopak nejlevnější pro internetové banky, Fio banka a mBank, v roce 2016. Česká spořitelna zaznamenala nárůst u poplatků za odchozí platby v internetovém bankovníctví a za debetní platební kartu, oproti roku 2007, tj. o hodnotu 29 Kč. Naopak nejnižší poplatkovou banku měla mBank, kde změny oproti roku 2007 nejsou téměř žádné, snížil se poplatek za vklad hotovosti na pobočce o 88 %.

V kapitole Komparace vybraných bankovních produktů na základě poplatků jsou definovány tři vzorové skupiny klientů – student, aktivní klient a důchodce. Jednotlivé vzorové skupiny jsou nadefinovány a je jim vybrán odpovídající bankovní produkt, potažmo bankovní instituce. Co se týče studenta, většina bank nabízí speciální účty. Pro daného klienta - Student je nejvýhodnější běžný účet UniCredit Bank, U Konto pro mladé, u kterého na poplatcích nic nezaplatí. Tento typ účtu autorka doporučuje, protože do 26 let klient nemusí předkládat potvrzení o studiu a v zahraničí jsou výběry z bankomatu zdarma. Aktivnímu klientovi je též doporučena UniCredit Bank s bankovním produktem U-Konto. Ovšem tady je už podmínka posílat si na účet minimálně 12 000 Kč/měsíc, aby byl účet bezplatný. Pro cílenou vzorovou skupinu Důchodce je nejvýhodnější bankou – mBank, kde činí měsíční náklady 70 Kč.

6 Závěry a doporučení

Autorka v diplomové práci komparovala vybrané bankovní instituce na základě poplatků, kde nejdražší poplatkovou politiku má Česká spořitelna. Byl porovnán rok 2007 a 2016.

Česká spořitelna zaznamenala nárůst u poplatků za odchozí platby v internetovém bankovníctví a za debetní platební kartu, tj. o hodnotu 29 Kč. Naopak nejnižší poplatkovou banku měla mBank, kde změny oproti roku 2007 nejsou téměř žádné, snížil se poplatek za vklad hotovosti na pobočce o 88 %.

Dále byly komparovány vybrané bankovní produkty na základě poplatků, kde byly nadefinovány tři vzorové skupiny klientů – student, aktivní klient a důchodce. Pro daného klienta Student vyšel nejlépe běžný účet UniCredit Bank, U Konto pro mladé. Aktivnímu klientovi byla též doporučena UniCredit Bank s bankovním produktem U-Konto. Ovšem zde je už podmínka posílat si na účet minimálně 12 000 Kč/měsíc, aby byl účet bezplatný. Pro cílenou vzorovou skupinu Důchodce je nejvýhodnější bankou – mBank, kde činí měsíční náklady 70 Kč.

Z pohledu výnosů, největší výnosy z poplatků a provizí byly v roce 2011, tj. 50 002 mil. Kč. Naopak nejnižší hodnota v roce 2007, konkrétně 35 841 mil. Kč. V tomto roce vznikla mBank a také UniCredit Bank. Ukazatelé, výnosy z úroků a výnosy z poplatků a provizí, ilustrují, jakou poplatkovou politiku si daná banka zvolila. Největší zisk jde bankám z úrokového zisku, nejvyšší hodnota ve sledovaném období byla v roce 2014. tj. podíl 95 %. V tom samém roce podíl zisku z poplatků a provizí činí 29 %.

Dle finanční analýzy, z dlouhodobého hlediska, je na tom nejlépe Česká spořitelna. V roce 2008 dosáhla hodnoty 2,15 % (ROA) a v roce 2009 hodnoty 20,30 % (ROE). Lze tvrdit, že se zde nejefektivněji vytváří zisk a v roce 2015 je na tom daná banka nejlépe i s mírou zadluženosti, tj. hodnota 699,90 %. V tom samém roce se Česká spořitelna stala Bankou roku. Likvidita 1. stupně vyšla nejlépe pro Komerční banku, která se nachází v optimální hodnotě v letech 2007 – 2011, a poté od roku 2013 do první poloviny roku 2015.

Doporučení českým bankám

Českým bankám lze doporučit v první řadě mít lepší a více přehledné jednotlivé sazebníky. Dále zacílit na určité typy klientů a snažit se mít poplatkovou politiku, co nejvstřícnější. Podle dotazníkového šetření na otázku, kolik Kč by respondent byl ochoten maximálně platit celkově za bankovní poplatky měsíčně, vyšla částka 0-20 Kč (téměř 52 % všech dotazovaných). Nejvyšší zisk plyne z úroků z úvěrů. Někteří respondenti, konkrétně 33,96 %, platí poplatek za výběr z bankomatu v zahraničí, čili bankám by autorka doporučila tento poplatek snížit, nebo lépe zrušit. Přinejmenším nabídnout 1. – 3. výběr měsíčně zdarma (některé banky je nabízejí). UniCredit Bank a Fio bance autorka doporučuje zřídit si speciální účet pro seniory, který chybí v nabídce bankovních produktů, což se vztahuje i k dalším bankám, které nejsou zahrnuty v komparaci. V neposlední řadě z dotazníkového šetření vyšlo, že pokud by se navýšily poplatky, byl by to důvod ke změně banky, byť někteří čeští klienti (tj. 16,04 %) jsou konzervativní. Pro bankovní domy z toho plyne nenavyšovat poplatkovou politiku bank, snažit se udržet stávající klienty, nabízet jim širší spektrum bankovních produktů za přijatelné poplatky a být inovativní (ocení především aktivní klienti).

Doporučení klientům bank

Každý klient má jiné požadavky a jinou skladbu transakcí, proto každý klient preferuje něco jiného. Pro výběr nejvhodnějšího a nejvýhodnějšího typu účtu a výběru správné bankovní instituce je tedy nejdříve potřeba vědět, jaké služby a jak jsou často využívány. Dle zjištěných informací z dotazníkového šetření nejvíce respondentů využívá k běžnému účtu platební kartu (téměř 91 %), což není překvapující. Respondenti dále využívají kontokorent, pojištění k platební kartě, či spořicí účet. Ideální je zmapovat celý bankovní sektor a nabídky jednotlivých bank a poté sazebníky jednotlivých bank. Potažmo dát na doporučení svých přátel. Dále podle zjištěných informací z dotazníkového šetření je patrné, že především mladí lidé využívají elektronické bankovníctví, platební kartu a mobilní banku. Pro klienta z toho plyne, vybrat si takovou banku, která pro něj bude nejvýhodnější, ale musí tomu věnovat čas, jelikož sazebníky jednotlivých bank jsou velmi nepřehledné. Banky, které splňují dané požadavky, je vhodné navštívit osobně nebo zkontaktovat prostřednictvím infolinky a na základě zpracovaného přehledu přibližných transakcí a požadovaných služeb si nechat spočítat výši poplatků. Pokud klient zjistí, že

jiná banka nabízí vhodnější účet, lepší služby a nižší poplatky, může změnou banky ušetřit až tisíce Kč/rok. U vzorové skupiny Aktivní klient, klient ušetří až 3 804 Kč/rok výběrem správné banky.

7 Seznam použitých zdrojů

Tištěné zdroje:

BALDWIN, Richard E a Charles WYPLOSZ. *Ekonomie evropské integrace*. 4. vyd. Praha: Grada, 2013, 580 s. ISBN 978-80-247-4568-8.

BENEŠ, Václav. *Bankovní a finanční slovník*. Praha: Svoboda-Libertas, 1993. ISBN 8020503579.

BRŮNA, K. Ke sporu o deprecii koruny a intervence ČNB. *Bankovníctví: odborný časopis*. 2014. sv. XXI, č. 1-2, s. 34--37. ISSN 1212-4273.

DVOŘÁK, Pavel a Jan HANOUSEK. *Paying for banking services: what determines the fees?*. Prague: CERGE-EI, 2009, 25 s. Working paper series (CERGE-EI). ISBN 978-80-7344-178-4

DVOŘÁK, Pavel. *Komerční bankovníctví pro bankéře a klienty*. 1. vyd. Praha: Linde, 1999, 475 s. ISBN 80-720-1141-3.

DVOŘÁK, Petr. 2005. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. Praha: Linde. Vysokoškolská učebnice (Linde). ISBN 80-720-1515-X.

JANÁČKOVÁ, Pavlína. *Obchodní politika bank v ČR v oblasti bankovních poplatků*. 2011 [cit. 2015-06-20].

JANEGOVÁ, Zuzana. *Diplomová práce: Vývoj a distribuce poplatků a provizí v bankovním systému ČR*. Brno, 2013. Mendelova univerzita.

JÍLEK, Josef. *Finance v globální ekonomice*. 1. vyd. Praha: Grada, 2013, 660 s. Finanční trhy a instituce. ISBN 978-80-247-3893-2.

JÍLEK, Josef. *Finanční rizika*. 1. vyd. Praha: Grada, 2000, 635 s. Finance (Grada). ISBN 80-7169-579-3.

JUŘÍK, Pavel. *Platební karty: velká encyklopedie 1870-2006*. 1. vyd. Praha: Grada, c2006, 296 s. ISBN 80-247-1381-0.

KALABIS, Zbyněk. *Bankovní služby v praxi*. Brno: Computer Press, 2005. Finance (Computer Press). ISBN 80-251-0882-1.

KAŠPAROVSKÁ, Vlasta. *Banky a komerční obchody*. Vyd. 1. Kravaře: Marreal servis, 2010, 172 s. ISBN 9788025467794.

KAŠPAROVSKÁ, Vlasta. *Řízení obchodních bank: vybrané kapitoly*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2006, xix, 339 s. ISBN 80-7179-381-7.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Bankovníctví*. 6. vyd. Praha: Bankovní institut vysoká škola, 2006, 280 s. ISBN 978-80-7265-099-6

KOLEKTIV AUTORŮ. *K udržitelnému rozvoji České republiky: vytváření podmínek*. Vyd. 1. Praha: Centrum Univerzity Karlovy pro otázky životního prostředí, 2002, 140 s. ISBN 80-238-8378-x

MÁČE, Miroslav. *Platební styk: klasický a elektronický*. 1. vyd. Praha: Grada, 2006, 220 s. ISBN 80-247-1725-5.

MEJSTRÍK, Michal, Magda PEČENÁ a Petr TEPLÝ. *Bankovníctví v teorii a praxi: Banking in theory and practice*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2014, 855 s. ISBN 978-80-246-2870-7.

PÁNEK, Dalibor. *Bankovní služby*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2001. ISBN 80-210-2691-X.

PETRJÁNOŠOVÁ, Božena. *Bankovníctví*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2004, 80 s. Distanční studijní opora. ISBN 8021035234.

POLIDAR, Vojtěch a Martin MANDEL. 1999. *Management bank a bankovních obchodů*. 2. upr. vyd. Praha: Ekopress. ISBN 80-861-1911-4.

POLOUČEK, Stanislav. 1999. *České bankovníctví na přelomu tisíciletí*. 2. upr. vyd. Ostrava: Ethics. ISBN 80-238-3982-9.

POLOUČEK, Stanislav. *Bankovníctví*. 1. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2006, xvii, 716 s. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 80-7179-462-7.

POUHLÁ, Kristýna. *Bakalářská práce: Vývoj bankovních poplatků u pobočkového a internetového bankovníctví v České republice*. Brno, 2012. Mendelova univerzita.

PTATSCHEKOVÁ, Jitka a Jaroslava DITTRICHOVÁ. *Dvacet let české koruny: na pozadí vývoje obchodního bankovníctví v České republice*. 1. vyd. Praha: Grada, 2013, 144 s. ISBN 978-80-247-4681-4.

PŮLPÁN, K. *Slovník bankovníctví, pojišťovnictví a kapitálových trhů* Praha: Public History, 1998 ISBN 8090219322.

REJNUŠ, Oldřich. *Finanční trhy*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2014, 760 s. Partners. ISBN 978-80-247-3671-6.

REVENDA, Zbyněk. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 3. vyd. Praha: Management Press, 2000. ISBN 80-726-1031-7.

SEDLÁKOVÁ, Jana. *Diplomová práce: Finanční analýza vybrané společnosti*. Brno, 2011. Masarykova univerzita.

SKLENÁK, Vilém. *Data, informace, znalosti a Internet*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2001, xvii, 507 s. C.H. Beck pro praxi. ISBN 80-717-9409-0.

SOUKAL, Ivan a Jan DRAESSLER. *Základní bankovní služby a asymetrie informací z hlediska spotřebitele*. 1. vyd. Praha: Grada, 2014, 158 s. ISBN 978-80-247-5465-9.

TEPLÝ, Petr. *Navigátor bezpečného úvěru*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2013, 198 s. ISBN 978-80-246-2287-3

TORRES, Magdalena, Isabel BERNARDO a Simona CIGÁNKOVÁ. *Marketing bankovních služeb*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Bankovní institut, 1998. ISBN 80-7265-001-7.

TYL, Tomáš. *10 způsobů, jak se (ne)nechat připravit o peníze*. 1. vyd. Praha: Grada, 2013, 222 s. Osobní a rodinné finance. ISBN 978-80-247-4467-4.

VOCHOZKA, Marek a Petr MULAČ. *Podniková ekonomika*. 1. vyd. Praha: Grada, 2012, 570 s. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-4372-1.

Elektronické zdroje:

Bankovní poplatky [online]. 2010 [cit. 2015-06-06]. Dostupné z: <http://www.bankovnipoplatky.com/bankovni-poplatky-a-provize--vime-co-vlastne-predstavuji-10350.html>

Bankovní poplatky: Nejabsurdnější poplatek 2015 [online]. [cit. 2016-10-08]. Dostupné z: <http://www.bankovnipoplatky.com/nejabsurdnejsi-poplatek-2015/?hlasovani=1>

Bankovní poplatky [online]. [cit. 2016-05-21]. Dostupné z: <http://www.bankovnipoplatky.com/klientsky-index-i-ctvrtleti-2015-prumerne-bankovni-poplatky-184-kc-mesicne-28044>

Bankovní poplatky [online]. [cit. 2016-07-03]. Dostupné z: <http://www.bankovnipoplatky.com/klientsky-index-iii-ctvrtleti-2015-prumerne-bankovni-poplatky-186-kc-mesicne-30624>

BOHUTÍNSKÁ, Jana. *Bankovní poplatky* [online]. In: . 2008 [cit. 2015-06-06]. Dostupné z: <http://www.bankovnipoplatky.com/poplatky-za-prevod-do-zahranici-mohou-byt-prekvapive-vysoke-podnikatelcz-5845.html>

Cnb.cz [online]. [cit. 2016-07-03a -d]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.PARAMETRY_SESTAVY?p_sestuid=33090&p_strid=BAE&p_lang=CS

European Commission: *Bank accounts* [online]. [cit. 2016-10-08]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/consumers/financial_services/bank_accounts/index_en.htm

Finanční sektor. ČNB [online]. [cit. 2016-10-08]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/financni_stabilita/zpravy_fs/fs_2014-2015/fs_2014-2015_financni_sektor.pdf

JANÁČKOVÁ, Pavlína. *Bakalářská práce: Obchodní politika bank v ČR v oblasti bankovních poplatků* [online]. Masarykova univerzita, 2011 [cit. 2015-06-20]. Dostupné z: http://www.bankovnipoplatky.com/files/articles/20514-diplomova-prace-na-tema-obchodni-politika-bank-v-cr-v-oblasti-bankovnich-poplatku-20514/bp_pavlina_janackova.pdf

MBank [online]. 2007 [cit. 2015-06-20]. Dostupné z: <http://www.mbank.cz/o-nas/o-bance>

Metrostav [online]. Prosperita, 2003 [cit. 2016-09-17]. Dostupné z: http://www.metrostav.cz/cz/aktuality/aktualni_informace/detail?id=549

Ministerstvo financí ČR [online]. 2012 [cit. 2015-06-20]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/o-ministerstvu/zakladni-informace/hlavni-cinnosti>

Nacher, Patrik. FINANCE: Banky, zisky a poplatky. [online], [cit. 2015-06-07]. Dostupné z [www:http://neviditelnypes.lidovky.cz/finance-banky-zisky-a-poplatky-dz2-/p_ekonomika.asp?c=A060911_195831_p_ekonomika_wag](http://neviditelnypes.lidovky.cz/finance-banky-zisky-a-poplatky-dz2-/p_ekonomika.asp?c=A060911_195831_p_ekonomika_wag)

ROD, A. *Bankovní poplatky a provize – víme, co vlastně představují?* [online]. Poslední revize 18.2.2010 [cit. 2015-7-11]. Dostupné z: <http://www.bankovnipoplatky.com/bankovni-poplatky-a-provize--vime-co-vlastne-predstavuji-10350.html>

ROD, A. *Bankovní poplatky a provize – víme, co vlastně představují?* [online]. Poslední revize 18.2.2010 [cit. 2015-06-07]. Dostupné z: <http://www.bankovnipoplatky.com/bankovni-poplatky-a-provize--vime-co-vlastne-predstavuji-10350.html>

ROUSKOVÁ, Lenka. *Diplomová práce: Obchodní politika bank v oblasti bankovních poplatků ve vybraných zemích* [online]. Masarykova univerzita, 2013 [cit. 2015-07-11]. Dostupné z: http://www.bankovnipoplatky.com/files/articles/20489-diplomova-prace-obchodni-politika-bank-v-oblasti-bankovnich-poplatku-ve-vybranych-zemich-20489/diplomova_prace_rousikova.pdf.

UniCredit Bank [online]. 2015 [cit. 2015-06-06]. Dostupné z: <https://www.unicreditbank.cz/web/sazebnik/obcane/uvery>

Zuno [online]. 2015 [cit. 2015-07-14]. Dostupné z: <http://www.zuno.cz/o-nas/blog/detail/proc-cesi-meni-banku>

Legislativa:

Zákon o účetnictví: Část třetí - Účetní závěrka, § 21 Výroční zpráva. In: . ročník 1991, 563/1991 Sb.

Zákon o bankách. In: Sbírnka zákonů, 1992, 21/1992 Sb.

Výroční zprávy:

Výroční zprávy České spořitelny: 2007-2015 [online]. [cit. 2016-10-08]. Dostupné z: http://www.csas.cz/banka/appmanager/portal/banka?_pageLabel=advanced_search_subportal03&_nfpb=true&segment=oNas&basicSearchText=v%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD+zpr%C3%A1vy+2007-2015

Výroční zprávy Fio banky: 2007-2015 [online]. [cit. 2016-10-08]. Dostupné z: <http://www.fio.cz/o-nas/fio-banka/vyrocnizpravy>

Výroční zprávy Komerční banky: 2007-2015 [online]. [cit. 2016-10-08]. Dostupné z: <https://www.kb.cz/cs/o-bance/vztahy-s-investory/vykazy-a-vysledky/vyrocnizpravy/>

Výroční zprávy UniCredit Bank: 2007-2015 [online]. [cit. 2016-10-08]. Dostupné z: https://www.unicreditbank.cz/cs/search.html?q=v%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD+zpr%C3%A1vy&_charset_=UTF-8

Sazebníky:

Ceník finančních operací a služeb. *Fio banka* [online]. 2016 [cit. 2016-07-17]. Dostupné z: http://www.fio.cz/docs/cz/cenik_bankovni_sluzby.pdf

Ceník pro Osobní účet České spořitelny II. *Česká spořitelna* [online]. 2016 [cit. 2016-07-17]. Dostupné z: <http://www.csas.cz/banka/nav/osobni-finance/osobni-ucet-ceske-sporitelny-ii-d00022740>

Sazebník bankovních poplatků [online]. 2015 [cit. 2015-06-06]. Dostupné z: <https://www.rb.cz/attachements/pdf/obecne-dokumenty/cenik-pi/cenik-produktu-sluzeb-pi.pdf>

Sazebník odměn UniCredit Bank. *UniCredit Bank* [online]. 2016 [cit. 2016-07-17]. Dostupné z: https://www.unicreditbank.cz/content/dam/cee2020-pws-cz/cz-dokumenty/dokumenty-produkty/sazebniky/Sazebnik_CZ_retail_IND_02_2016.pdf

Sazebník KB pro občany. *Komerční banka* [online]. 2016 [cit. 2016-07-17]. Dostupné z: <http://www.sazebnik-kb.cz/ver/20160923145854/file/cms/cs/sazebniky/kb-20160901-sazebnik-1-obcane.pdf>

Sazebník bankovních poplatků mBank. *MBank* [online]. 2016 [cit. 2016-07-17]. Dostupné z: http://www.mbank.cz/informace-k-produktum/sazebnik/osobni-finance/sazebnik_aktualni.pdf

Sazebník České spořitelny, a.s., pro bankovní obchody. *Česká spořitelna* [online]. 2007 [cit. 2016-07-17]. Dostupné z: http://www.csas.cz/static_internet/cs/Obchodni_informace-Produkty/Sazebnik/Historicke_sazebniky/Prilohy/saz_sk_01_20070803.pdf

Sazebník bankovních poplatků mBank. *MBank* [online]. 2007 [cit. 2016-07-17]. Dostupné z: <http://www.mbank.cz/informace-k-produktum/archiv/sazebnik-osobni-finance/2007-11-11.pdf>

Seznam grafů

Graf 1 U jakých bank mají klienti zřízený běžný účet?.....	43
Graf 2 Doplnkové bankovní produkty k běžnému účtu.....	44
Graf 3 Jaký bankovní poplatek vám přijde nadbytečný?.....	45
Graf 4 Jaké poplatky platíte v rámci vaší banky?.....	45
Graf 5 Podíl všech poplatků na zisku banky (v %)......	46
Graf 6 Pokud by banka navýšila poplatky, byl by to pro vás důvod ke změně banky?.....	46
Graf 7 Výnosy z poplatků a provizí v letech 2007 – 2014.....	51
Graf 8 Průměrná roční výše bankovních poplatků.....	52
Graf 9 Čistý výnos z poplatků a provizí v letech 2007-2015.....	54
Graf 10 Čisté výnosy z poplatků a provizí v roce 2015.....	55
Graf 11 Průměrné náklady klienta na účet v Kč.....	56
Graf 12 Vývoj rentability aktiv (ROA) v letech 2007 - 2015 v %.....	58
Graf 13 Vývoj rentability vlastního kapitálu (ROE) v letech 2007 - 2015 v %.....	60
Graf 14 Vývoj okamžité likvidity v letech 2007 – 2015.....	61
Graf 15 Vývoj běžné likvidity v letech 2007 – 2015.....	62
Graf 16 Vývoj obrát aktiv v letech 2007 – 2015.....	63
Graf 17 Vývoj celkové zadluženosti v letech 2007 - 2015 v %.....	64
Graf 18 Vývoj míry zadluženosti v letech 2007 - 2015 v %	65

Seznam tabulek

Tabulka 1 Potřeby respondentů.....	48
Tabulka 2 Úrokový výnos a výnos z poplatků a provizí v českém bankovním sektoru (mil. Kč, ke dni 31.12.).....	53
Tabulka 3 Úrokový výnos a výnos z poplatků a provizí v českém bankovním sektoru v roce 2015 (mil. Kč).....	57
Tabulka 4 Komparace vybraných bankovních poplatků k osobnímu účtu/konta v roce 2007 a 2016 u jednotlivých bankovních institucí (ke dni 17. 7. 2016).....	70
Tabulka 5 Typy vzorových skupin.....	71
Tabulka 6 Porovnání měsíčních nákladů na poplatcích u klienta "Student" (ke dni 16. 7. 2016).....	73
Tabulka 7 Porovnání měsíčních nákladů na poplatcích u klienta "Aktivní klient" (ke dni 16. 7. 2016).....	74
Tabulka 8 Porovnání měsíčních nákladů na poplatcích u klienta "Důchodce" (ke dni 16. 7.2016).....	76
Tabulka 9 EU - Komparace bankovních poplatků.....	95

8 Přílohy

Seznam příloh

Příloha 1 Čisté výnosy z poplatků a provizí v letech 2007-2015 u vybraných bank.....	90
Příloha 2 Podkladová data - analýza rentability v letech 2007-2015 u vybraných bank....	91
Příloha 3 Podkladová data - analýza likvidity v letech 2007-2015 u vybraných bank.....	92
Příloha 4 Podkladová data - analýza aktivity v letech 2007-2015 u vybraných bank.....	93
Příloha 5 Podkladová data - analýza zadluženosti v letech 2007-2015 u vybraných bank.	93
Příloha 6 Státy EU - bankovní poplatky.....	94
Příloha 7 Dotazník pro klienty českých bank – otázky.....	96

Příloha 1 Čisté výnosy z poplatků a provizí v letech 2007-2015 u vybraných bank

mil. Kč	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
UCB									
- čistý úrokový výnos	6 521	6 408	6 195	6 129	6 486	6 203	7 100	10 049	9 051
- čisté výnosy z poplatků a provizí	3 641	2 711	2 450	2 634	1 778	2 056	2 836	3 557	3 574
- čistý zisk	3 305	4 911	2 768	3 002	1 146	3 157	3 170	4 911	5 033
ČS									
- čistý úrokový výnos	24 727	30 239	31 128	30 263	31 560	29 156	32 056	34 879	25 864
- čisté výnosy z poplatků a provizí	9 639	11 020	11 402	12 167	13 458	14 873	15 301	14 175	10 254
- čistý zisk	12 148	15 813	12 022	12 052	13 600	16 600	15 600	15 100	14 293
KB									
- čistý úrokový výnos	18 790	21 261	21 242	17 610	17 976	17 794	18 923	18 875	20 456
- čisté výnosy z poplatků a provizí	7 756	8 050	7 839	7 429	7 104	6 990	6 672	6 370	6 956
- čistý zisk	11 225	13 233	11 094	12 035	7 951	12 249	13 123	12 796	12 758
Fio banka (tis. Kč)									
- čistý úrokový výnos	7,0100	2,6417	12,7093	12,7781	22,0470	25,5304	27,5205	34,0280	49,7195
- čisté výnosy z poplatků a provizí	11,1206	14,2287	18,8264	16,0286	18,8415	25,3016	25,5983	32,3592	39,4223
- čistý zisk	4,8320	6,4870	1,9875	2,0154	3,2055	0,2288	1,9222	1,6688	1,8238

Zdroj: výroční zprávy jednotlivých bank, vlastní zpracování, 2016

Příloha 2 Podkladová data - Analýza rentability v letech 2007-2015 u vybraných bank

ROK	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
UniCredit Bank, a.s.									
ROA = zisk/celková aktiva * 100 %	1,30 %	1,800 %	1,000 %	1,100 %	0,400 %	1,000 %	0,800 %	1,000 %	1,000 %
ROE = zisk/VK * 100 %	14,800 %	19,600 %	9,800 %	9,900 %	3,900 %	10,200 %	8,300 %	10,600 %	10,300 %
Česká spořitelna, a.s.									
ROA = zisk/celková aktiva * 100 %	1,400 %	2,150 %	1,400 %	1,300 %	1,500 %	1,800 %	1,600 %	1,700 %	1,500 %
ROE = zisk/VK * 100 %	20,470 %	17,520 %	20,300 %	18,200 %	18,200 %	19,300 %	16,200 %	14,500 %	13,000 %
Komerční banka, a.s.									
ROA = zisk/celková aktiva * 100 %	1,780 %	1,930 %	1,580 %	1,910 %	1,300 %	1,810 %	1,520 %	1,430 %	1,380 %
ROE = zisk/VK * 100 %	22,540 %	23,610 %	17,010 %	18,730 %	12,310 %	15,770 %	13,090 %	12,080 %	12,220 %
Fio banka, a.s.									
ROA = zisk/celková aktiva * 100 %	1,380 %	1,500 %	0,340 %	0,840 %	0,150 %	0,390 %	0,160 %	0,120 %	0,586 %
ROE = zisk/VK * 100 %	6,560 %	5,980 %	5,270 %	6,520 %	2,400 %	8,520 %	4,710 %	4,780 %	4,312 %

Zdroj: výroční zprávy jednotlivých bank, vlastní zpracování, 2016

Příloha 3 Podkladová data - Analýza likvidity v letech 2007-2015 u vybraných bank

ROK	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
UniCredit Bank, a.s.									
L okamžitá (1.stupeň) = finanční majetek / KZ +BÚ	0,736	0,589	0,884	0,564	0,793	0,479	0,390	0,313	0,315
L běžná (3. stupeň) = OA/KZ + BÚ	7,430	8,330	7,913	6,540	6,347	6,466	7,250	7,090	2,300
Česká spořitelna, a.s.									
L okamžitá (1.stupeň) = finanční majetek / KZ +BÚ	0,550	0,522	0,710	0,430	0,605	0,429	0,207	0,374	0,600
L běžná (3. stupeň) = OA/KZ + BÚ	2,300	6,970	5,940	4,190	9,290	6,920	7,980	1,670	6,920
Komerční banka, a.s.									
L okamžitá (1.stupeň) = finanční majetek / KZ +BÚ	0,430	0,420	0,480	0,317	0,371	0,614	0,473	0,377	0,650
L běžná (3. stupeň) = OA/KZ + BÚ	4,530	3,080	3,280	4,790	4,070	0,962	8,450	5,470	2,800
Fio banka, a.s.									
L okamžitá (1.stupeň) = finanční majetek / KZ +BÚ	0,111	0,136	0,252	0,168	0,441	0,244	0,939	0,222	0,300
L běžná (3. stupeň) = OA/KZ + BÚ	3,300	2,000	6,380	1,080	1,830	5,576	4,856	7,646	2,100

Zdroj: výroční zprávy jednotlivých bank, vlastní zpracování, 2016

Příloha 4 Podkladová data - Analýza aktivity v letech 2007-2015 u vybraných bank

ROK	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
UniCredit Bank, a.s.									
Obrat aktiv = tržby/CA	0,120	0,176	0,105	0,110	0,040	0,099	0,068	0,096	0,400
Česká spořitelna, a.s.									
Obrat aktiv = tržby/CA	0,152	0,183	0,138	0,385	0,427	0,178	0,161	0,166	0,400
Komerční banka, a.s.									
Obrat aktiv = tržby/CA	0,029	0,063	0,026	0,019	0,002	0,036	0,013	0,012	0,520
Fio banka, a.s.									
Obrat aktiv = tržby/CA	0,618	0,689	0,716	0,472	1,240	0,342	0,132	0,996	0,707

Zdroj: výroční zprávy jednotlivých bank, vlastní zpracování, 2016

Příloha 5 Podkladová data - Analýza zadluženosti v letech 2007-2015 u vybraných bank

ROK	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
UniCredit Bank, a.s.									
Celková zadluženost = cizí zdroje/ CA * 100 %	91,47 %	90,30 %	88,86 %	88,43 %	88,54 %	87,77 %	89,10 %	88,50 %	89,00 %
Míra zadluženosti = CZ/VK *100 %	971,60 %	931,68 %	798,60 %	765,00 %	772,50 %	719,00 %	815,56 %	770,70 %	827,00 %
Česká spořitelna, a.s.									
Celková zadluženost = cizí zdroje/ CA * 100 %	92,97 %	92,42 %	92,57 %	98,00 %	58,20 %	89,86 %	89,58 %	88,00 %	87,50 %
Míra zadluženosti = CZ/VK *100 %	132,30 %	121,90 %	124,70 %	155,30 %	143,90 %	886,00 %	859,30 %	737,40 %	699,90 %
Komerční banka, a.s.									
Celková zadluženost = cizí zdroje/ CA * 100 %	92,30 %	97,90 %	94,90 %	89,10 %	92,70 %	91,50 %	99,40 %	97,80 %	89,26 %
Míra zadluženosti = CZ/VK *100 %	120,65 %	587,60 %	204,10 %	817,50 %	168,50 %	130,60 %	458,19 %	361,56 %	830,80 %
Fio banka, a.s.									
Celková zadluženost = cizí zdroje/ CA * 100 %	70,70 %	75,00 %	68,90 %	67,90 %	68,10 %	93,90 %	95,60 %	95,90 %	96,10 %
Míra zadluženosti = CZ/VK *100 %	127,80 %	115,30 %	110,38 %	144,70 %	222,00 %	307,20 %	800,90 %	516,20 %	854,00 %

Zdroj: výroční zprávy jednotlivých bank, vlastní zpracování, 2016

Komparace výše bankovních poplatků na úrovni států EU

V dnešní době se evropští občané nemohou plně zapojit do společnosti bez bankovního účtu. Nicméně, podle spolehlivých studií, okolo 58 milionů spotřebitelů v EU ve věku nad 15 let stále ještě nemají běžný účet. Pokud v rámci České republiky chce klient přejít do jiného státu EU a otevřít si účet, není to v rámci mobility klienta řešeno jednoduše. Často se platí za změnu kurzu. Evropská komise, vzhledem k daným problémům, předložila dne 8. května 2013 návrh o transparentnosti a srovnatelnosti běžných účtů pro poplatkovou politiku. Směrnice byly přijaty v roce 2014. Směrnice řeší tři základní oblasti, přístup k bankovním účtům, srovnatelnost poplatků v rámci jednotlivých zemí EU a mobilita klientů a jejich běžného účtu. (*European Commission: Bank accounts* [online]. [cit. 2016-10-08])

Analýza srovnání, jednotlivých států EU, bude vycházet ze závěrečné zprávy Evropské komise z roku 2009, bohužel novější zpráva neexistuje. Studie vychází ze 4 typů uživatele: průměrného, aktivního, pasivního a základního uživatele. Pro analýzu je vybrán průměrný klient, který koresponduje s chováním náhodného klienta.

Tabulka 9 níže ilustruje porovnání cen běžného účtu v rámci zemí EU – průměrného uživatele. Nejvyšší náklady, nejdražší cenu za běžný účet mají státy Itálie, Španělska a Francie. Průměrná roční cena běžného účtu pro Itálii je přibližná hodnota 253 € (6 831 Kč), Španělska přibližná hodnota 180 € (4 860 Kč) a Francie přibližná hodnota 160 € (4 320 Kč). Ze zemí EU 15, Belgie, Lucembursko, Nizozemsko a Portugalsko patří k zemím k nejnižším nákladům, nejnižší hodnotu má Belgie, tj. 25 € (675 Kč). Oproti nejvyšší hodnotě je to rozdíl 228 € (6 156 Kč).

Tabulka 9 EU - komparace bankovních poplatků

Skupina	Pořadí	Země	Základní faktory
Skupina 1	1	Itálie	všechny poplatky velmi vysoké
	2	Španělsko	všechny poplatky velmi vysoké
	3	Lotyšsko	velmi vysoké poplatky za účet a debetní karty, nízké ceny za základní roční poplatky
Skupina 2	4	Francie	vysoké základní roční poplatky, velmi vysoké poplatky za debetní karty
	5	Rakousko	velmi vysoké základní roční poplatky, nízké poplatky za převod
Skupina 3	6	Finsko	všechny poplatky velmi vysoké
	7	Česká republika	vysoké základní roční poplatky
	8	Slovinsko	vysoké základní roční poplatky
	9	Německo	velmi vysoké základní roční poplatky, vysoké poplatky za debetní kartu, velmi nízké poplatky za vedení účtu
	10	Řecko	vysoké poplatky za převod
	11	Slovensko	vysoké základní roční poplatky
	12	Litva	velmi nízké základní roční poplatky
	13	Kypr	nízké základní poplatky, za vedení účtu, vysoké poplatky za převod
	14	Rumunsko	nízké základní roční poplatky
	15	Maďarsko	vysoké poplatky za debetní karty
	16	Irsko	vysoké poplatky za vedení účtu, velmi nízké poplatky za převod
	17	Velká Británie	většina poplatků velmi nízká, velmi vysoké poplatky za převod
	18	Švédsko	velmi nízké poplatky za vedení účtu, vysoké poplatky pro debetní karty
	19	Polsko	poplatky pod průměrem EU 27
	20	Lucembursko	nízké poplatky za vedení účtu
21	Estonsko	velmi nízké základní roční poplatky	
22	Dánsko	nízké poplatky za debetní karty	
23	Malta	velmi nízké roční základní poplatky	
Skupina 4	24	Portugalsko	velmi nízké poplatky za vedení účtu
	25	Belgie	velmi nízké poplatky za vedení účtu a převody
	26	Nizozemsko	velmi nízké poplatky za vedení účtu, vysoké základní běžné poplatky
	27	Bulharsko	nízké základní roční poplatky a za vedení účtu

Zdroj: European Commission: Bank accounts [online]. [cit. 2016-10-08]

Příloha 7 Dotazník pro klienty českých bank - otázky

Dobrý den,

jsem studentkou Provozně-ekonomické fakulty na České zemědělské univerzitě v Praze a ráda bych Vás požádala o vyplnění následujícího dotazníku. Dotazník je zaměřen na bankovní poplatky. Výsledky budou použity do mé diplomové práce a dotazník je zcela anonymní.

Předem děkuji za Vás čas a ochotu,

Adéla Burešová

Průzkum obsahuje 23 otázek.

Otázky:

1. U jaké banky máte zřízený běžný účet? *
Prosím zvolte vše, co je relevantní:

- Air Bank, a.s.
- Citibank, a.s.
- Česká spořitelna, a.s.
- Českomoravská stavební spořitelna, a.s.
- ČSOB, a.s.
- Equa Bank, a.s.
- Expobank
- Fio banka
- GE Money Bank, a.s.
- Hypoteční banka, a.s.
- Komerční banka, a.s.
- ING Banka N.V.
- mBank S.A.
- Poštovní spořitelna
- Raiffeisenbank
- Sberbank CZ
- UniCredit Bank, a.s.
- Zuno Bank
- Jiné:

2. U ad 1 banky máte zřízený běžný účet, máte i další produkty u ní? *

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

Ano

Ne

3. U jaké banky, a proč?

Na tuto otázku odpovězte pouze tehdy, jsou-li splněny následující podmínky:

Odpověď byla 'Ne' k otázce '2 [A2]' (2. U ad 1 banky máte zřízený běžný účet, máte i další produkty u ní?)

Prosím napište svou odpověď zde:

4. Jak dlouho jste u banky, ve které máte zřízený běžný účet? *

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

méně než 1 rok

2-5 let

6-10 let

11-15 let

16-20 let

více než 20 let

5. Má daná Vámi zvolená banka poplatek za zřízení a vedení běžného účtu? *

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

Ano

Ne

6. Jaké bankovní produkty dále využíváte? *

Prosím zvolte vše, co je relevantní:

- Spořicí účet
- Platební karta
- Kontokorent
- Hypoteční úvěr
- Spotřebitelský úvěr
- Termínovaný vklad
- Pojištění
- Investice (dluhopisy, akcie, fondy)
- Jiné:

7. Jaký bankovní poplatek Vám přijde nadbytečný? *

Prosím zvolte vše, co je relevantní:

- Poplatek za vedení a zřízení běžného účtu
- Poplatek za výběr z bankomatu v tuzemsku
- Poplatek za výběr z bankomatu v zahraničí

- Poplatek za výpis z účtu
- Poplatek za provedené transakce v přímém bankovníctví
- Poplatek za vložení financí na pokladně na běžný účet
- Jiné:

8. Jaké poplatky platíte v rámci Vaší banky? *

Prosím zvolte vše, co je relevantní:

- Poplatek za vedení a zřízení účtu
- Poplatek za výběr z bankomatu v tuzemsku
- Poplatek za výběr z bankomatu v zahraničí
- Poplatek za výpis z účtu
- Poplatek za provedené transakce v přímém bankovníctví
- Poplatek za vklad finanční částky na pokladně na běžný účet
- Žádný
- Jiné:

9. Pokud by banka navýšila poplatky, byl by to pro Vás důvod ke změně banky? *

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

- Ano
- Ne

10. Kolik Kč/měsíc byste byl/ a ochotný/á maximálně platit celkově za bankovní poplatky? *

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

- 0-20
- 21-40
- 41-60
- 61-80
- více než 81

11. Kolik si myslíte, že je podíl všech poplatků na zisku banky (v procentech)? *

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

- méně než 15
- 15-30
- 31-50

- 51-70
- 71-80
- více než 81

12. Kolik máte průměrně příchozích plateb na váš běžný účet?
Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

- 0-3
- 3,1-5
- 5,1-8
- 8,1-10
- více než 10,1

Za období jednoho měsíce, mimo trvalé příkazy.

13. Kolik máte průměrně odchozích plateb z vašeho běžného účtu? *
Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

- 0-3
- 3,1-5
- 5,1-8
- 8,1-10
- více než 10,1

Za období jednoho měsíce.

14. Jak často používáte za měsíc platební kartu (krát)? *

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

- 1-5
- 6-10
- 11-15
- 16-20
- 21-31

15. Jak často vybíráte z bankomatu měsíčně (krát)? *

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

- 0
- 1-5
- 6-10
- 11-15
- 16-20

21-25

26-31

16. Jak často využíváte internetové (přímé) bankovníctví měsíčně (krát)? *

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

0

1-5

6-10

11-15

16-20

21-25

26-31

17. Jak často využíváte za měsíc mobilní banku přímého bankovníctví (krát)?*

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

0

1-5

6-10

11-15

16-20

21-25

26-31

18. Vaše pohlaví: *

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

Žena

Muž

19. Jaký máte průměrný měsíční příjem?

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

méně než 20 000 Kč

20 000-25 000 Kč

25 001-30 000 Kč

30 001-40 000 Kč

40 001-50 000 Kč

více než 50 000 Kč

žádný

20. Bydlíte: *

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

na venkově

ve městě

21. Jaký máte nejvyšší stupeň ukončeného vzdělání? *

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

základní

střední škola s maturitou

střední škola s výučním listem

vysokoškolské

22. Váš věk: *

Prosím zvolte pouze jednu z následujících možností:

15-20

21-25

26-30

31-35

36-40

41-45

46-50

51-55

56-60

Více než 61

23. Jak byste celkově ohodnil/a Vaši banku, co se týče vstřícnosti ke klientům? *

Prosím zvolte vhodnou odpověď pro každou z položek:

1 2 3 4 5

Stupnicová škála 1-5, což znamená 1 - výborný, 3- dobrý a 5-nedostatečný.